

USTAWA

z dnia 2007 r.

o funkcjonariuszach i pracownikach Służby Więziennej

Rozdział 1

Stosunek służbowy funkcjonariuszy

Art. 1. 1. Służbę w Służbie Więziennej może pełnić osoba:

- 1) posiadająca obywatelstwo polskie;
 - 2) posiadająca uregulowany stosunek do służby wojskowej;
 - 3) korzystająca z pełni praw publicznych;
 - 4) ciesząca się nieposzlakowaną opinią i dająca rękojmię prawidłowego wykonywania powierzonych zadań;
 - 5) przeciwko której nie toczy się postępowanie karne lub postępowanie karne skarbowe;
 - 6) nie karana za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe;
 - 7) dająca rękojmię zachowania tajemnicy stosownie do wymogów określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych;
 - 8) posiadająca co najmniej średnie wykształcenie;
 - 9) posiadająca zdolność fizyczną i psychiczną do pełnienia służby.
2. Warunku określonego w ust. 1 pkt 2 nie stosuje się do kobiet.

Art. 2. 1. Nawiązanie stosunku służbowego następuje na podstawie zgłoszenia się kandydata do służby i po pozytywnym zakończeniu postępowania kwalifikacyjnego.

2. Postępowanie kwalifikacyjne obejmuje w szczególności:

- 1) złożenie podania o przyjęcie do służby, kwestionariusza osobowego, dokumentów potwierdzających wymagane wykształcenie oraz uregulowanie stosunku

do służby wojskowej, a także dokumentów zawierających dane o poprzednim zatrudnieniu;

- 2) przeprowadzenie rozmów kwalifikacyjnych;
- 3) uzyskanie informacji o kandydacie w rejestrach skazanych i ukaranych;
- 4) przeprowadzenie postępowania sprawdzającego, w rozumieniu przepisów o ochronie informacji niejawnych;
- 5) przeprowadzenie testów sprawności fizycznej;
- 6) ustalenie zdolności fizycznej i psychicznej do służby w Służbie Więziennej.

3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, tryb przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego do Służby Więziennej, uwzględniając w szczególności przydatność kandydata do służby, etapy postępowania kwalifikacyjnego oraz sposób jego zakończenia.

Art. 3. 1. Stosunek służbowy funkcjonariusza Służby Więziennej, zwanego dalej „funkcjonariuszem”, powstaje w drodze mianowania.

2. Mianowanie, o którym mowa w ust. 1, następuje:

- 1) na okres służby przygotowawczej;
- 2) na stałe.

3. Aktu mianowania funkcjonariusza dokonuje kierownik jednostki organizacyjnej Służby Więziennej, w której funkcjonariusz będzie pełnił służbę, zwany dalej „przełożonym”.

4. Akt mianowania zawiera:

- 1) imię i nazwisko funkcjonariusza;
- 2) datę mianowania;
- 3) rodzaj mianowania, o którym mowa w ust. 2;
- 4) oznaczenie jednostki organizacyjnej Służby Więziennej, zwanej dalej „jednostką organizacyjną”, o której mowa w ust. 3.

Art. 4. 1. Podejmując służbę funkcjonariusz składa pisemne ślubowanie według następującej roty:

"Ja, obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, świadom podejmowanych obowiązków funkcjonariusza Służby Więziennej ślubuję uroczyście: dochować wierności Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, przestrzegać prawa, kierować się zasadami humanizmu i poszanowania godności ludzkiej, stawiając siebie i swoje siły do dyspozycji służby, przyczyniać się do realizacji zadań Służby Więziennej. Ślubuję: przestrzegać dyscypliny służbowej, tajemnicy państwowej i służbowej, rzetelnie i sumiennie wykonywać powierzone mi zadania i polecenia przełożonych, dbać o honor i dobre imię służby oraz przestrzegać zasad etyki zawodowej."

2. Odmowa złożenia ślubowania skutkuje nienawiązaniem stosunku służbowego.

Art. 5. 1. Funkcjonariusz pełni służbę przygotowawczą przez okres 2 lat.

2. Okres służby przygotowawczej ma na celu przygotowanie i wyszkolenie funkcjonariusza oraz sprawdzenie, czy cechy osobiste, charakter i zdolności uzasadniają jego przydatność do służby.

3. W przypadkach uzasadnionych szczególnymi kwalifikacjami funkcjonariusza, który ponadto ukończył odpowiednie szkolenie zawodowe, Dyrektor Generalny Służby Więziennej, zwany dalej „Dyrektorem Generalnym”, na wniosek właściwego przełożonego, może wyrazić zgodę na skrócenie okresu służby przygotowawczej funkcjonariusza.

4. W razie przerwy w wykonywaniu przez funkcjonariusza obowiązków służbowych, trwającej dłużej niż 3 miesiące właściwy przełożony może odpowiednio przedłużyć okres jego służby przygotowawczej, nie więcej jednak niż o 12 miesięcy.

5. Okres służby przygotowawczej ulega przedłużeniu do czasu prawomocnego zakończenia prowadzonego przeciwko funkcjonariuszowi postępowania karnego lub dyscyplinarnego oraz o okres urlopu wychowawczego lub bezpłatnego.

6. Do funkcjonariuszy pełniących służbę przygotowawczą stosuje się przepisy dotyczące funkcjonariuszy mianowanych na stałe, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej.

7. Po odbyciu służby przygotowawczej funkcjonariusza mianuje się na stałe, jeżeli uzyska pozytywną opinię służbową potwierdzającą osiągnięcie celów, o których mowa w ust. 2.

Art. 6. 1. Przełożony prowadzi dokumentację przebiegu służby funkcjonariuszy w aktach osobowych.

2. Dyrektor Generalny określi, w drodze zarządzenia, sposób prowadzenia dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem służbowym funkcjonariuszy, sposób prowadzenia akt osobowych oraz wzory dokumentów w tych sprawach w zakresie nieuregulowanym innymi przepisami wydanymi na podstawie ustawy. Zarządzenie powinno określać sposób prowadzenia akt osobowych funkcjonariuszy, rodzaje gromadzonych w nich dokumentów oraz sposób ich ewidencjonowania.

Rozdział 2

Stanowiska, stopnie Służby Więziennej i uposażenie funkcjonariuszy

Art. 7. 1. Mianowanie funkcjonariusza na stanowisko służbowe jest uzależnione od posiadanego wykształcenia ogólnego, uzyskania określonych kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby w Służbie Więziennej.

2. Warunkiem uzyskania kwalifikacji zawodowych niezbędnych do mianowania na określone stanowisko służbowe jest ukończenie przez funkcjonariusza:

1) szkolenia wstępnego, na które składa się kurs przygotowawczy oraz praktyka zawodowa;

2) szkolenia zawodowego zakończonego złożeniem egzaminu odpowiednio na pierwszy stopień oficerski, chorążacki i podoficerski;

3) szkolenia specjalistycznego.

3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia szczegółowe warunki odbywania szkolenia wstępnego, zawodowego, specjalistycznego oraz doskonalenia zawodowego w Służbie Więziennej, uwzględniając rodzaje, formy, warunki i tryb ich odbywania, a także organizację i sposób prowadzenia szkoleń i doskonalenia zawodowego oraz nadzór nad ich realizacją.

4. Dyrektor Generalny określi, w drodze zarządzenia, programy szkolenia wstępnego, zawodowego oraz specjalistycznego w Służbie Więziennej oraz czas trwania szkoleń.

Art. 8. 1. Stanowiska służbowe w Służbie Więziennej dzieli się na oficerskie, chorążackie i podoficerskie.

2. Na stanowiskach oficerskich wymaga się posiadania wykształcenia wyższego magisterskiego lub równorzędnego, złożenia egzaminu na pierwszy stopień oficerski oraz ukończenia szkolenia specjalistycznego.

3. Na stanowiskach chorążackich wymaga się posiadania wykształcenia wyższego zawodowego, złożenia egzaminu na pierwszy stopień chorążacki oraz ukończenia szkolenia specjalistycznego.

4. Na stanowiskach podoficerskich wymaga się posiadania wykształcenia średniego, złożenia egzaminu na pierwszy stopień podoficerski oraz szkolenia specjalistycznego.

Art. 9. Mianowania funkcjonariusza na stanowiska służbowe, z wyjątkiem wyższych stanowisk kierowniczych w Służbie Więziennej, o których mowa w Rozdziale 3, dokonują przełożeni.

Art. 10. Funkcjonariusza przyjętego do służby mianuje się na pierwsze stanowisko oficerskie, chorążackie albo podoficerskie, jeżeli spełnia wymogi w zakresie wykształcenia, przed uzyskaniem określonych kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby.

Art. 11. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Dyrektor Generalny, na wniosek właściwego przełożonego, może wyrazić zgodę na mianowanie funkcjonariusza na wyższe stanowisko służbowe, przed uzyskaniem przez niego kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby wymaganych na tym stanowisku, przy spełnieniu wymagań w zakresie wykształcenia. Kwalifikacje zawodowe funkcjonariusz jest obowiązany uzyskać w okresie 3 lat od mianowania na stanowisko służbowe.

Art. 12. Ustanawia się korpusy i stopnie Służby Więziennej w następującym porządku:

- 1) w korpusie szeregowych Służby Więziennej;

- a) szeregowy Służby Więziennej,
- b) starszy szeregowy Służby Więziennej;
- 2) w korpusie podoficerów Służby Więziennej:
 - a) kapral Służby Więziennej,
 - b) starszy kapral Służby Więziennej,
 - c) plutonowy Służby Więziennej,
 - d) sierżant Służby Więziennej,
 - e) starszy sierżant Służby Więziennej,
 - f) sierżant sztabowy Służby Więziennej,
 - g) starszy sierżant sztabowy Służby Więziennej;
- 3) w korpusie chorążych Służby Więziennej:
 - a) młodszy chorąży Służby Więziennej,
 - b) chorąży Służby Więziennej,
 - c) starszy chorąży Służby Więziennej;
- 4) w korpusie oficerów Służby Więziennej:
 - a) podporucznik Służby Więziennej,
 - b) porucznik Służby Więziennej,
 - c) kapitan Służby Więziennej,
 - d) major Służby Więziennej,
 - e) podpułkownik Służby Więziennej,
 - f) pułkownik Służby Więziennej,
 - g) generał Służby Więziennej.

Art. 13. 1. Stopień szeregowego i starszego szeregowego Służby Więziennej nadaje przełożony. Stopień szeregowego nadaje się z dniem mianowania na pierwsze stanowisko służbowe.

2. Stopnie podoficerskie Służby Więziennej nadają:

1) dyrektor okręgowy Służby Więziennej, zwany dalej „dyrektorem okręgowym” - funkcjonariuszom pełniącym służbę w jednostkach organizacyjnych na terenie jego działania;

2) Dyrektor Generalny - funkcjonariuszom pełniącym służbę w Centralnym Zarządzie Służby Więziennej, a także funkcjonariuszom pełniącym służbę w innych jednostkach organizacyjnych bezpośrednio podległych Dyrektorowi Generalnemu.

3. Stopnie chorążych Służby Więziennej nadaje Dyrektor Generalny.

4. Pierwszy stopień oficerski Służby Więziennej oraz stopień generała Służby Więziennej nadaje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Ministra Sprawiedliwości. Pozostałe stopnie oficerskie nadaje Minister Sprawiedliwości.

Art. 14. 1. Pierwszy stopień w korpusie podoficerów, chorążych i oficerów nadaje się funkcjonariuszowi, który złożył egzamin odpowiednio na pierwszy stopień podoficerski, chorążacki albo oficerski.

2. Stopnie, o których mowa w ust. 1, nadaje się z dniem złożenia egzaminu.

Art. 15. 1. Nadanie kolejnego wyższego stopnia może nastąpić stosownie do zajmowanego stanowiska służbowego i posiadanego wykształcenia oraz w zależności od oceny wyników uzyskiwanych w służbie. Nadanie stopnia może następować w oparciu o stosowny wniosek właściwego przełożonego.

2. Nadanie stopnia, o którym mowa w ust. 1, nie może nastąpić wcześniej niż po przesłużeniu w posiadanym stopniu odpowiedniego okresu, który wynosi:

1) w korpusie szeregowych Służby Więziennej, w stopniu starszego szeregowego Służby Więziennej - 1 rok,

2) w korpusie podoficerów Służby Więziennej, w stopniu:

a) kaprała Służby Więziennej - 2 lata,

b) starszego kaprała Służby Więziennej - 2 lata,

c) plutonowego Służby Więziennej - 2 lata,

d) sierżanta Służby Więziennej - 4 lata,

e) starszego sierżanta Służby Więziennej - 4 lata,

f) sierżanta sztabowego Służby Więziennej - 5 lat;

3) w korpusie chorążych Służby Więziennej, w stopniu:

a) młodszego chorążego Służby Więziennej - 3 lata,

b) chorążego Służby Więziennej - 4 lata;

4) w korpusie oficerów Służby Więziennej, w stopniu:

- a) podporucznika Służby Więziennej - 3 lata,
- b) porucznika Służby Więziennej - 4 lata,
- c) kapitana Służby Więziennej - 5 lat,
- d) majora Służby Więziennej - 4 lata,
- e) podpułkownika Służby Więziennej - 4 lata.

3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Minister Sprawiedliwości, na wniosek Dyrektora Generalnego, może nadać funkcjonariuszowi stopień, z pominięciem okresów służby, o których mowa w ust. 2.

Art. 16. 1. Nadanie stopnia następuje z okazji dnia święta Służby Więziennej oraz Narodowego Święta Niepodległości.

2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach nadanie stopnia może nastąpić w innym terminie, niż określony w ust. 1.

Art. 17. Stopnie Służby Więziennej są dożywotnie.

Art. 18. 1. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia stanowiska służbowe w jednostkach organizacyjnych, maksymalne stopnie przypisane do poszczególnych stanowisk oraz dodatkowe wymagania kwalifikacyjne, jakim powinni odpowiadać funkcjonariusze na określonych stanowiskach służbowych, a także sposób i tryb mianowania funkcjonariuszy na wyższe stanowiska służbowe oraz nadawania im stopni, z uwzględnieniem:

- 1) rodzaju stanowisk służbowych oficerskich, chorążackich i podoficerskich;
- 2) stażu służby wymaganego do zajmowania poszczególnych stanowisk;
- 3) wymaganego do zajmowania niektórych stanowisk wykształcenia ogólnego oraz szkolenia specjalistycznego;
- 4) stażu służby na określonych stanowiskach służbowych, uprawniającego do zajmowania niektórych stanowisk.

Art. 19. 1. Z tytułu służby funkcjonariusz otrzymuje uposażenie.

2. Prawo do uposażenia powstaje z dniem mianowania funkcjonariusza na stanowisko służbowe.

3. Przeciętne uposażenie funkcjonariuszy stanowi wielokrotność kwoty bazowej, której wysokość ustaloną według odrębnych zasad określa ustawa budżetowa.

4. Wielokrotność kwoty bazowej, o której mowa w ust. 3, określa Rada Ministrów w drodze rozporządzenia.

Art. 20. 1. Uposażenie funkcjonariusza składa się z uposażenia zasadniczego i z dodatków do uposażenia.

2. Wysokość uposażenia zasadniczego funkcjonariusza jest uzależniona od grupy zaszeregowania jego stanowiska służbowego.

3. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, grupy zaszeregowania poszczególnych stanowisk oraz odpowiadające im mnożniki przeciętnego uposażenia stanowiące uposażenie zasadnicze.

Art. 21. 1. Funkcjonariusze otrzymują następujące dodatki o charakterze stałym do uposażenia zasadniczego:

- 1) dodatek za wysługę lat w wysokości:
 - a) 5% uposażenia zasadniczego - po 2 latach służby,
 - b) 10% uposażenia zasadniczego - po 5 latach służby,
 - c) 15% uposażenia zasadniczego - po 10 latach służby,
 - d) 20% uposażenia zasadniczego - po 15 latach służby,
 - e) 25% uposażenia zasadniczego - po 20 latach służby;
- 2) dodatek za stopień;
- 3) dodatek służbowy.

2. Funkcjonariuszowi można przyznać inne dodatki niż określone w ust. 1, w tym również o charakterze stałym, jeżeli jest to uzasadnione szczególnymi właściwościami, warunkami lub miejscem pełnienia służby.

3. Przy ustalaniu dodatku za wysługę lat uwzględnia się okres zasadniczej służby wojskowej, w rozumieniu przepisów rozdziału 3 działu III ustawy z dnia 21 listopada

1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416, z późn. zm.¹⁾) oraz okresy zatrudnienia w jednostkach organizacyjnych w pełnym wymiarze czasu pracy.

4. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb przyznawania dodatków o charakterze stałym, o których mowa w ust. 1, uwzględniając w szczególności wysokość tych dodatków, sposób ich obliczania, a w przypadku wyłącznie dodatku służbowego, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 - także warunki jego obniżania.

5. Minister Sprawiedliwości może określić, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb przyznawania i wypłaty, a także cofania dodatków, o których mowa w ust. 2, uwzględniając w szczególności właściwości, warunki albo miejsce pełnienia służby uzasadniające przyznanie tych dodatków, a także wysokość, tryb oraz warunki ich obniżania lub cofania.

Art. 22. 1. Zmiana uposażenia następuje z dniem zaistnienia okoliczności uzasadniających tę zmianę.

2. Jeżeli prawo do uposażenia powstało lub zmiana uposażenia nastąpiła w ciągu miesiąca, uposażenie na czas do końca miesiąca oblicza się w wysokości 1/30 części miesięcznego uposażenia za każdy dzień, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

3. Prawo do uposażenia wygasa z ostatnim dniem miesiąca, w którym nastąpiło zwolnienie funkcjonariusza ze służby lub zaistniały inne okoliczności uzasadniające wygaśnięcie tego prawa.

Art. 23. 1. W razie choroby, urlopu, zwolnienia od zajęć służbowych oraz w okresie pozostawania w dyspozycji, funkcjonariusz otrzymuje uposażenie zasadnicze oraz dodatki o charakterze stałym i inne należności pieniężne należne na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym - z uwzględnieniem powstałych w tym okresie zmian mających wpływ na prawo do uposażenia i innych należności pieniężnych lub na ich wysokość.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały opublikowane w Dz. U. z 2004 r. Nr 277, poz. 2742, z 2005 r. Nr 180, poz. 1496 oraz z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 i Nr 220, poz. 1600.

2. Minister Sprawiedliwości może określić, w drodze rozporządzenia, przypadki ograniczenia w całości lub w części wypłaty niektórych dodatków do uposażenia w okresie choroby, urlopu okolicznościowego albo pozostawania funkcjonariusza w dyspozycji, uwzględniając w szczególności powiązanie dodatków z faktycznym pełnieniem służby w określonych warunkach.

Art. 24. 1. Funkcjonariuszowi, który samowolnie opuścił miejsce pełnienia służby albo pozostaje poza nim lub nie podejmuje służby, zawiesza się wypłatę uposażenia od najbliższego terminu płatności. Jeżeli funkcjonariusz pobrał już uposażenie, potrąca mu się z najbliższej wypłaty 1/30 uposażenia miesięcznego za każdy dzień nieusprawiedliwionej nieobecności.

2. W razie uznania nieobecności za usprawiedliwioną, wypłaca się funkcjonariuszowi uposażenie, którego wypłata została zawieszona.

3. W razie zawinionej niemożności pełnienia przez funkcjonariusza obowiązków służbowych, stosuje się odpowiednio przepisy ust. 1 i 2.

Art. 25. 1. Uposażenie zasadnicze i dodatki do uposażenia o charakterze stałym są płatne bezpośrednio do rąk funkcjonariusza, z zastrzeżeniem ust. 4.

2. Uposażenie zasadnicze i dodatki do uposażenia o charakterze stałym są płatne miesięcznie z góry, w pierwszym dniu roboczym każdego miesiąca, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Minister Sprawiedliwości może określić, w drodze rozporządzenia, które dodatki są płatne z dołu, termin oraz tryb ich wypłacania, uwzględniając warunki i miejsce pełnionej służby.

4. Uposażenie zasadnicze i dodatki do uposażenia na pisemny wniosek funkcjonariusza mogą być wypłacane w formie bezgotówkowej na wskazany numer rachunku bankowego, w terminach, o których mowa w ust. 2 i 3.

Rozdział 3

Wyższe stanowiska kierownicze w Służbie Więziennej

Art. 26. Stanowiska:

- 1) Dyrektora Generalnego;
- 2) zastępcy Dyrektora Generalnego;
- 3) dyrektora okręgowego;
- 4) zastępcy dyrektora okręgowego;
- 5) dyrektora zakładu karnego i aresztu śledczego;
- 6) zastępcy dyrektora zakładu karnego i aresztu śledczego;
- 7) komendanta Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, ośrodka szkolenia Służby Więziennej i ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej;
- 8) zastępcy komendanta Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, ośrodka szkolenia Służby Więziennej i ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej
- są wyższymi stanowiskami kierowniczymi w Służbie Więziennej.

Art. 27.1. Dyrektora Generalnego mianuje spośród oficerów Służby Więziennej na pięcioletnią kadencję, i zwalnia ze stanowiska Prezes Rady Ministrów na wniosek Ministra Sprawiedliwości. Ponowne mianowanie na stanowisko Dyrektora Generalnego może nastąpić tylko raz.

2. Zastępców Dyrektora Generalnego mianuje spośród oficerów Służby Więziennej i zwalnia ze stanowiska Minister Sprawiedliwości na wniosek Dyrektora Generalnego.

3. Na stanowisko Dyrektora Generalnego lub zastępcy Dyrektora Generalnego można powołać, w trybie określonym w ust. 1 i 2, również inną osobę spośród członków państwowego zasobu kadrowego, o którym mowa w ustawie z dnia 24 sierpnia 2006 r. o państwowym zasobie kadrowym i wysokich stanowiskach państwowych (Dz. U. Nr 170, poz. 1217, z późn. zm.²⁾).

4. W razie zwolnienia stanowiska Dyrektora Generalnego, Minister Sprawiedliwości, do czasu mianowania albo powołania nowego Dyrektora Generalnego, powierza pełnienie obowiązków na tym stanowisku, na okres nie dłuższy niż 3 miesiące, jednemu z jego zastępców.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 249, poz. 1832 oraz z 2007 r. Nr 17, poz. 96, Nr 50, poz. 331, Nr 99, poz. 660 i Nr 123, poz. 847.

5. W razie czasowej niemożności sprawowania funkcji przez Dyrektora Generalnego, Minister Sprawiedliwości, do czasu ustania przeszkody w jej sprawowaniu przez dotychczasowego Dyrektora Generalnego, jednak na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, powierza pełnienie obowiązków na tym stanowisku jednemu z jego zastępców.

Art. 28. 1. Zwolnienie Dyrektora Generalnego z zajmowanego stanowiska przed upływem kadencji następuje w przypadku:

- 1) złożenia rezygnacji;
- 2) niewypełniania obowiązków z powodu choroby trwającej ponad 3 miesiące lub niemożności sprawowania tej funkcji nieprzerwanie przez okres 6 miesięcy;
- 3) utraty zaufania co do prawidłowości wykonywania obowiązków służbowych.

2. Zwolnienie ze stanowiska Dyrektora Generalnego przed upływem kadencji następuje także w razie zaistnienia obligatoryjnych przesłanek do zwolnienia ze służby, o których mowa w art. 48 ust. 1, albo przesłanek do stwierdzenia wygaśnięcia stosunku służbowego, o których mowa w art. 49 ust. 1.

Art. 29. Do odwołania Dyrektora Generalnego oraz zastępcy Dyrektora Generalnego z zajmowanego stanowiska stosuje się przepisy ustawy o państwowym zasobie kadrowym i wysokich stanowiskach państwowych.

Art. 30. Funkcjonariusza zwolnionego ze stanowiska Dyrektora Generalnego z powodu upływu kadencji lub z przyczyn określonych w art. 28 ust. 1 i 2 przenosi się do dyspozycji określonego przełożonego.

Art. 31. 1. Dyrektora okręgowego mianuje spośród oficerów Służby Więziennej na pięcioletnią kadencję, i zwalnia ze stanowiska Minister Sprawiedliwości na wniosek Dyrektora Generalnego. Ponowne mianowanie na stanowisko dyrektora okręgowego może nastąpić tylko raz.

2. Zastępcę dyrektora okręgowego mianuje spośród oficerów Służby Więziennej i zwalnia ze stanowiska Dyrektor Generalny na wniosek dyrektora okręgowego.

3. W razie zwolnienia stanowiska dyrektora okręgowego, Dyrektor Generalny, do czasu mianowania nowego dyrektora okręgowego, powierza pełnienie obowiązków na tym stanowisku na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, jednemu z jego zastępców, a w razie braku zastępców – innemu funkcjonariuszowi.

4. W razie czasowej niemożności sprawowania funkcji przez dyrektora okręgowego do czasu ustania przeszkody w jej sprawowaniu, Dyrektor Generalny powierza obowiązki na tym stanowisku jednemu z jego zastępców, a w razie braku zastępców – innemu funkcjonariuszowi.

Art. 32. 1. Zwolnienie dyrektora okręgowego z zajmowanego stanowiska przed upływem kadencji następuje w przypadku:

- 1) złożenia rezygnacji;
- 2) niewypełniania obowiązków z powodu choroby trwającej ponad 3 miesiące lub niemożności sprawowania tej funkcji nieprzerwanie przez okres 6 miesięcy;
- 3) utraty zaufania co do prawidłowości wykonywania obowiązków służbowych.

2. Zwolnienie ze stanowiska dyrektora okręgowego przed upływem kadencji następuje także w razie zaistnienia obligatoryjnych przesłanek do zwolnienia ze służby albo do stwierdzenia wygaśnięcia stosunku służbowego.

Art. 33. Funkcjonariusza zwolnionego ze stanowiska dyrektora okręgowego z powodu upływu kadencji lub z przyczyn określonych w art. 32 przenosi się do dyspozycji określonego przełożonego.

Art. 34. 1. Dyrektora zakładu karnego i dyrektora aresztu śledczego mianuje spośród oficerów Służby Więziennej i zwalnia ze stanowiska Dyrektor Generalny, na wniosek właściwego dyrektora okręgowego.

2. Zastępców dyrektora zakładu karnego i zastępców dyrektora aresztu śledczego mianuje spośród oficerów Służby Więziennej i zwalnia ze stanowiska dyrektor okręgowy na wniosek dyrektora tego zakładu karnego lub aresztu śledczego.

Art. 35. 1. Komendanta Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, komendanta ośrodka szkolenia Służby Więziennej i komendanta ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej mianuje spośród oficerów Służby Więziennej i zwalnia ze stanowiska Dyrektor Generalny.

2. Zastępców komendanta Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, zastępców komendanta ośrodka szkolenia Służby Więziennej i zastępców komendanta ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej mianuje i zwalnia ze stanowiska Dyrektor Generalny, na wniosek właściwego komendanta.

Art. 36. Zwolnienie ze stanowiska, o którym mowa w art. 27 ust. 2, art. 31 ust. 2, art. 34 i art. 35 następuje w razie zaistnienia przesłanek warunkujących przeniesienie funkcjonariusza na niższe stanowisko służbowe, jego zwolnienie ze służby albo stwierdzenie wygaśnięcia stosunku służbowego.

Art. 37. Przełożonym funkcjonariusza zajmującego wyższe stanowisko kierownicze w jednostce organizacyjnej, jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej, jest:

- 1) Minister Sprawiedliwości – w odniesieniu do Dyrektora Generalnego;
- 2) Dyrektor Generalny – w odniesieniu do zastępcy Dyrektora Generalnego, dyrektora okręgowego, komendanta Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, komendanta ośrodka szkolenia Służby Więziennej oraz komendanta ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej bezpośrednio mu podległego;
- 3) dyrektor okręgowy – w odniesieniu do zastępcy dyrektora okręgowego, dyrektora zakładu karnego i aresztu śledczego oraz komendanta ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej;
- 4) dyrektor zakładu karnego i aresztu śledczego, komendant Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, komendant ośrodka szkolenia Służby Więziennej i ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej - w odniesieniu do swoich zastępców.

Rozdział 4

Zmiana warunków pełnienia służby funkcjonariuszy

Art. 38. 1. Funkcjonariusz może być z urzędu przeniesiony do pełnienia służby albo delegowany na okres do 6 miesięcy do czasowego pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej w przypadkach uzasadnionych ważnymi potrzebami służby; ponowne lub dalsze delegowanie przed upływem 2 lat wymaga zgody funkcjonariusza. Funkcjonariusz może być przeniesiony również na własną prośbę, jeżeli nie stoją temu na przeszkodzie względy służbowe.

2. Do przenoszenia albo delegowania funkcjonariusza oraz określenia jego stanowiska służbowego właściwi są:

- 1) Dyrektor Generalny – na obszarze kraju;
- 2) dyrektor okręgowy - na obszarze swojego działania.

3. Do uczestnictwa w szkoleniu i doskonaleniu zawodowym funkcjonariusza deleguje przełożony.

Art. 39. Nie można bez zgody zainteresowanego przenieść albo delegować do pełnienia służby w innej miejscowości:

- 1) kobiety w ciąży;
- 2) funkcjonariusza samodzielnie sprawującego opiekę nad dzieckiem do lat 14;
- 3) funkcjonariusza samodzielnie sprawującego opiekę nad dzieckiem, bez względu na jego wiek, jeżeli stało się ono niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy przed osiągnięciem 18 lat życia lub 25 lat życia w przypadku dziecka uczęszczającego do szkoły.

Art. 40. 1. Funkcjonariusz przeniesiony na stanowisko służbowe, zaszeregowane do niższego uposażenia zasadniczego, zachowuje prawo do uposażenia pobieranego na poprzednio zajmowanym stanowisku, do czasu uzyskania uposażenia zasadniczego równego dotychczas pobieranemu lub wyższego.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do funkcjonariuszy przeniesionych na niższe stanowisko służbowe na podstawie art. 45 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 2 i 3, a także do funkcjonariuszy przeniesionych na własną prośbę.

3. Dyrektor Generalny w przypadkach szczególnie uzasadnionych może zezwolić na zachowanie przez funkcjonariusza, o którym mowa w ust. 2, przeniesionego na stanowisko służbowe zaszeregowane do niższego uposażenia zasadniczego, prawa do uposażenia należnego na poprzednio zajmowanym stanowisku.

Art. 41. 1. W razie przeniesienia z urzędu do pełnienia służby do innej miejscowości albo delegowania do czasowego pełnienia służby, funkcjonariuszowi przysługują:

- 1) prawo do lokalu funkcyjnego, o którym mowa w Rozdziale 12;
- 2) należności z tytułu podróży służbowych na obszarze kraju i przeniesień.

2. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje należności, o których mowa w ust. 1, ich wysokość oraz tryb ich przyznawania i wypłaty, uwzględniając w szczególności sposób obliczania czasu podróży służbowej.

3. W zakresie odbywania przez funkcjonariuszy zagranicznych podróży służbowych stosuje się odpowiednio przepisy w sprawie zasad ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju.

Art. 42. 1. Dyrektor Generalny może oddelegować funkcjonariusza, na czas określony i za jego zgodą, do pełnienia służby poza jednostkami organizacyjnymi w kraju lub za granicą.

2. Funkcjonariusz może być delegowany do pełnienia służby poza Służbą Więzienną w celu realizacji zadań określonych w ustawie z dnia 2007 r. o Służbie Więziennej oraz innych zadań, wynikających z odrębnych przepisów.

3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb delegowania do pełnienia służby poza Służbą Więzienną, przyznawania uposażenia oraz innych świadczeń przysługujących funkcjonariuszowi w czasie oddelegowania, uwzględniając charakter zadań służbowych poza Służbą Więzienną, do których funkcjonariusz może być oddelegowany, organy uprawnione do występowania z wnioskiem o oddelegowanie funkcjonariusza, sposób wyrażania przez niego zgody na

oddelegowanie, tryb postępowania w przypadku zmiany warunków oddelegowania, uprawnienia i świadczenia przysługujące funkcjonariuszowi w tym czasie, w szczególności w zakresie ustalania i wypłaty uposażenia oraz prawa do urlopu, a także tryb i sposób odwołania funkcjonariusza z oddelegowania oraz zwolnienia funkcjonariusza przez instytucję ze stanowiska, które zajmował w niej podczas oddelegowania.

Art. 43. 1. Przełożony może powierzyć funkcjonariuszowi pełnienie obowiązków służbowych na innym stanowisku w tej samej jednostce organizacyjnej, na czas nieprzekraczający 12 miesięcy; w takim przypadku uposażenie funkcjonariusza nie może być obniżone.

2. Jeżeli zachodzi konieczność zastępstwa funkcjonariusza w czasie jego usprawiedliwionej nieobecności w służbie, przełożony może w tym celu powierzyć innemu funkcjonariuszowi pełnienie obowiązków na stanowisku zajmowanym przez nieobecnego funkcjonariusza, przez okres trwania jego nieobecności; w takim przypadku uposażenie funkcjonariusza nie może być obniżone.

Art. 44. 1. Funkcjonariusza w przypadku zwolnienia z dotychczas zajmowanego stanowiska służbowego można przenieść do dyspozycji określonego przełożonego na okres:

1) zwolnienia z obowiązków wykonywania zadań służbowych, udzielonego na zasadach określonych w przepisach o związkach zawodowych;

2) oddelegowania do pełnienia zadań służbowych poza Służbą Więzienną w kraju lub za granicą.

2. Dyrektora Generalnego oraz dyrektora okręgowego, w przypadku zwolnienia z dotychczas zajmowanego stanowiska służbowego, przenosi się do dyspozycji określonego przełożonego na okres poprzedzający mianowanie na inne stanowisko służbowe albo zwolnienie ze służby, nie dłuższy niż 12 miesięcy.

3. Przeniesienia funkcjonariusza do dyspozycji dokonuje przełożony właściwy do mianowania go na zajmowane stanowisko służbowe.

Art. 45. 1. Przełożony przenosi funkcjonariusza na niższe stanowisko służbowe w razie wymierzenia kary dyscyplinarnej wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe.

2. Przełożony może przenieść funkcjonariusza na niższe stanowisko służbowe w następujących przypadkach:

1) orzeczenia przez komisję lekarską całkowitej niezdolności do pełnienia służby na zajmowanym stanowisku, jeżeli nie ma możliwości mianowania go na stanowisko równorzędne w zakresie pobieranego uposażenia zasadniczego;

2) nieprzydatności na zajmowanym stanowisku, stwierdzonej w opinii służbowej;

3) niewywiązywania się z obowiązków służbowych na zajmowanym stanowisku, stwierdzonego w okresie służby stałej w dwóch kolejnych opiniach służbowych, między którymi upłynęło co najmniej 6 miesięcy;

4) likwidacji zajmowanego stanowiska, jeżeli nie ma możliwości mianowania funkcjonariusza na równorzędne stanowisko w zakresie pobieranego uposażenia zasadniczego;

5) upływu okresu 12 miesięcy pozostawania w dyspozycji, gdy nie ma możliwości mianowania go na równorzędne stanowisko służbowe.

3. Przełożony może przenieść funkcjonariusza na niższe stanowisko służbowe również na jego prośbę.

Rozdział 5

Zawieszenie funkcjonariusza w czynnościach służbowych

Art. 46. 1. Funkcjonariusza zawiesza się w czynnościach służbowych w razie tymczasowego aresztowania.

2. Funkcjonariusza można zawiesić w czynnościach służbowych w przypadku wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego w sprawie o przestępstwo umyślne lub nieumyślne, ścigane z oskarżenia publicznego albo postępowania dyscyplinarnego, jeżeli jest to celowe z uwagi na dobro postępowania lub dobro służby.

3. Zawieszenie może nastąpić na czas nie dłuższy niż 3 miesiące. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres zawieszenia w czynnościach służbowych można przedłużyć na czas nie dłuższy niż 12 miesięcy.

4. Zawieszenia w czynnościach służbowych dokonuje przełożony właściwy do mianowania funkcjonariusza na zajmowane stanowisko służbowe.

Art. 47. 1. Funkcjonariuszowi zawieszonemu w czynnościach służbowych zawieszają się, od najbliższego terminu płatności, wypłatę 50 % należnego uposażenia.

2. W razie uchylenia zawieszenia w czynnościach służbowych, funkcjonariusz otrzymuje część uposażenia, której wypłata została zawieszona, oraz podwyżki tego uposażenia, wprowadzone w okresie zawieszenia, jeżeli nie został skazany prawomocnym wyrokiem sądu lub ukarany karą dyscyplinarną wydalenia ze służby.

3. W razie prawomocnego umorzenia postępowania karnego lub uniewinnienia prawomocnym wyrokiem sądu, funkcjonariusz otrzymuje część uposażenia, której wypłata została zawieszona, oraz podwyżki tego uposażenia, wprowadzone w okresie zawieszenia, choćby umorzenie lub uniewinnienie nastąpiło po zwolnieniu funkcjonariusza ze służby, z zastrzeżeniem przepisu ust. 3.

4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się w przypadku, gdy postępowanie karne umorzono z powodu przedawnienia, amnestii, a także w przypadku warunkowego umorzenia postępowania karnego.

Rozdział 6

Ustanie stosunku służbowego funkcjonariuszy

Art. 48. 1. Funkcjonariusza zwalnia się ze służby w przypadkach:

1) nieprzydatności do służby, stwierdzonej w opinii służbowej w okresie służby przygotowawczej;

2) pisemnego zgłoszenia wystąpienia ze służby.

2. Funkcjonariusza można zwolnić ze służby w przypadkach:

1) niewywiązywania się z obowiązków służbowych w okresie odbywania służby stałej, stwierdzonego w dwóch kolejnych opiniach, między którymi upłynęło co najmniej 6 miesięcy;

2) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za popełnione przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego;

3) powołania do innej służby państwowej;

4) spełnienia warunków do nabycia prawa do emerytury w pełnym wymiarze, bez zwiększenia z tytułu inwalidztwa pozostającego w związku ze służbą, lub osiągnięcia 55 lat życia i nabycia prawa do emerytury określonego w ustawie z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 67, z późn. zm.³⁾);

5) likwidacji jednostki organizacyjnej lub jej reorganizacji połączonej ze zmniejszeniem obsady etatowej, jeżeli przeniesienie funkcjonariusza do innej jednostki lub na niższe stanowisko służbowe nie jest możliwe;

6) nie wyrażenia zgody na przeniesienie na niższe stanowisko w przypadkach określonych w pkt 5 oraz w art. 45 ust. 2;

7) nieobecności w służbie spowodowanej chorobą, trwającej nieprzerwanie przez okres 12 miesięcy;

8) upływu 12 miesięcznego okresu zawieszenia w czynnościach służbowych;

9) dwukrotnego nieusprawiedliwionego niestawiennictwa na badanie lub obserwację w zakładzie opieki zdrowotnej, wyznaczonych zgodnie z art. 60, chyba że skierowanie do komisji lekarskiej nastąpiło na prośbę funkcjonariusza;

10) prawomocnej odmowy wydania poświadczenia bezpieczeństwa osobowego w rozumieniu przepisów o ochronie informacji niejawnych;

11) zaistnienia ważnego interesu służby.

3. Funkcjonariusza zwalnia się ze służby w terminie do 3 miesięcy od dnia złożenia pisemnego zgłoszenia przez niego wystąpienia ze służby.

4. W przypadkach określonych w ust. 2 pkt 5 zwolnienie ze służby stałej może nastąpić po upływie 6 miesięcy, a przypadku służby przygotowawczej – po upływie 3 miesięcy od dnia podjęcia decyzji o likwidacji jednostki organizacyjnej lub jej reorganizacji.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1264 i Nr 191, poz. 1954; z 2005 r. Nr 10, poz. 65, Nr 90, poz. 757 i Nr 130, poz. 1085 oraz z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711.

5. O planowanym zwolnieniu funkcjonariusza ze służby z przyczyny określonej w ust. 2 pkt 4 uprzedza się na piśmie funkcjonariusza co najmniej na 6 miesięcy przed terminem jego zwolnienia.

Art. 49. 1. Stosunek służbowy funkcjonariusza wygasa w przypadku:

- 1) ostatecznego orzeczenia przez komisję lekarską całkowitej niezdolności do służby;
- 2) prawomocnego orzeczenia o wymierzeniu kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby;
- 3) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności, jeżeli wykonanie tej kary nie zostało warunkowo zawieszona;
- 4) wymierzenia przez sąd prawomocnym orzeczeniem środka karnego w postaci zakazu wykonywania zawodu funkcjonariusza;
- 5) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę dodatkową pozbawienia praw publicznych;
- 6) nieobecności w służbie przez okres powyżej 3 miesięcy z powodu tymczasowego aresztowania;
- 7) zrzeczenia się obywatelstwa polskiego;
- 8) porzucenia służby przez funkcjonariusza;
- 9) śmierci funkcjonariusza;
- 10) stwierdzenia zaginięcia funkcjonariusza.

2. Przez porzucenie służby należy rozumieć nieusprawiedliwioną nieobecność funkcjonariusza trwającą ponad 10 dni kalendarzowych.

3. Wygaśnięcie stosunku służbowego jest równoznaczne z rozwiązaniem stosunku służbowego w rozumieniu ustawy, o której mowa w art. 48 ust. 2 pkt 4.

Art. 50. Zwolnienia ze służby albo stwierdzenia wygaśnięcia stosunku służbowego dokonuje przełożony właściwy do mianowania funkcjonariusza na ostatnio zajmowane stanowisko służbowe.

Art. 51. 1. Funkcjonariusz w służbie stałej zwolniony ze służby na podstawie art. 48 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2 pkt 1 i 3-11 oraz funkcjonariusz, którego stosunek służbowy wygaś na podstawie art. 49 ust. 1 pkt 1 i 7 otrzymuje odprawę.

2. Funkcjonariusz którego stosunek służbowy wygaś na podstawie art. 49 ust. 1 pkt 2 otrzymuje 50% odprawy.

3. Dyrektor Generalny może w przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie przyznać, z uwagi na uzasadnione potrzeby rodziny funkcjonariusza, odprawę w wysokości nieprzekraczającej 50% w razie zwolnienia go ze służby na podstawie art. 48 ust. 2 pkt 2 oraz w przypadku stwierdzenia wygaśnięcia stosunku służbowego na podstawie art. 49 ust. 1 pkt 3-6.

Art. 52. Wysokość odprawy dla funkcjonariusza w służbie stałej równa się wysokości trzymiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnymi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym. Odprawa ulega zwiększeniu o 20% uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym za każdy następny pełny rok wysługi ponad 5 lat nieprzerwanej służby, aż do wysokości sześciomiesięcznego zasadniczego uposażenia wraz z dodatkami o charakterze stałym. Okres służby przekraczający 6 miesięcy liczy się jako pełny rok.

Art. 53. 1. W razie śmierci lub zaginięcia funkcjonariusza, pozostałej po nim rodzinie przysługuje odprawa pośmiertna w takiej wysokości, w jakiej przysługiwałaby temu funkcjonariuszowi odprawa, gdyby był zwolniony ze służby.

2. Jeżeli śmierć lub zaginięcie funkcjonariusza nastąpiły w związku z wykonywaniem przez niego obowiązków służbowych odprawa pośmiertna przysługuje w wysokości sześciomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnymi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym.

3. Świadczenie, o którym mowa w ust. 1 i 2, przysługuje małżonkowi funkcjonariusza, który pozostawał z nim we wspólnym pożyciu, a w dalszej kolejności dzieciom oraz rodzicom funkcjonariusza, jeżeli w dniu śmierci funkcjonariusza spełniali warunki do uzyskania renty rodzinnej na podstawie przepisów ustawy, o której mowa w art. 48 ust. 2 pkt 4.

Art. 54. 1. Funkcjonariuszowi w służbie stałej, zwolnionemu ze służby na podstawie art. 48 ust. 2 pkt 4 i 5 oraz funkcjonariuszowi, którego stosunek służbowy wygasł na podstawie art. 49 ust. 1 pkt 1, wypłaca się co miesiąc przez okres roku po zwolnieniu ze Służby Więziennej świadczenie pieniężne w wysokości odpowiadającej uposażeniu zasadniczemu wraz z dodatkami o charakterze stałym, pobieranymi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym. Świadczenie to wypłaca się również funkcjonariuszowi w służbie stałej, zwolnionemu na podstawie art. 48 ust. 1 pkt 2 w przypadku, gdy wypełnia on jednocześnie przesłanki, o których mowa w art. 48 ust. 2 pkt 4.

2. Funkcjonariuszowi uprawnionemu do świadczenia określonego w ust. 1, który nabył prawo do zaopatrzenia emerytalnego, przysługuje prawo wyboru jednego z tych świadczeń.

Art. 55. 1. Funkcjonariusz zwolniony ze służby z przyczyn określonych w art. 48 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2 pkt 2 i funkcjonariusz którego stosunek służbowy wygasł na podstawie art. 49 ust. 1 pkt 2-7, przed upływem 5 lat od odbycia szkolenia wstępnego lub zawodowego, jest obowiązany zwrócić zrewaloryzowaną kwotę stanowiącą równowartość kosztów wyżywienia i umundurowania otrzymanych w czasie szkolenia.

2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, koszty, o których mowa w ust. 1, warunki ich zwracania oraz przypadki zwalniania z obowiązku zwrotu tych kosztów, z uwzględnieniem w szczególności:

- 1) wysokości kosztów podlegających zwrotowi i sposobu ustalania ich wysokości;
- 2) przełożonych uprawnionych do ustalania tych kosztów i ich egzekwowania;
- 3) trybu egzekwowania tych należności;
- 4) przełożonych uprawnionych do zwalniania od obowiązku zwrotu tych kosztów;
- 5) trybu zwalniania od obowiązku zwrotu tych kosztów.

Art. 56. 1. Funkcjonariusz, którego stosunek służbowy ustał, może używać stopnia Służby Więziennej z dodaniem określenia "w stanie spoczynku".

2. Utrata stopnia Służby Więziennej następuje w razie stwierdzenia wygaśnięcia stosunku służbowego funkcjonariusza w przypadkach:

- 1) zrzeczenia się obywatelstwa polskiego;
- 2) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na środek karny w postaci pozbawienia praw publicznych;
- 3) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności za popełnione umyślnie przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, jeżeli jej wykonanie nie zostało warunkowo zawieszona.

Art. 57. 1. Funkcjonariusza-kobiety nie można w okresie ciąży i w czasie urlopu macierzyńskiego zwolnić ze służby albo stwierdzić wygaśnięcia jej stosunku służbowego, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 48 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2 pkt 2, 3, 5 i 11 i przypadków określonych w art. 49 ust. 1 pkt 2-10.

2. W razie zwolnienia funkcjonariusza-kobiety ze służby na podstawie art. 48 ust. 2 pkt 5, przysługuje jej do końca urlopu macierzyńskiego świadczenie pieniężne w wysokości określonej w art. 54 ust. 1.

3. Funkcjonariuszowi zwolnionemu w okresie urlopu wychowawczego na podstawie art. 48 ust. 2 pkt 5 przysługują do końca okresu, na który ten urlop został udzielony:

- 1) świadczenie pieniężne, wypłacane na zasadach obowiązujących przy wypłacaniu zasiłku wychowawczego;
- 2) inne uprawnienia przewidziane dla pracowników zwalnianych z pracy w czasie urlopu wychowawczego z przyczyn nie dotyczących pracowników.

Art. 58. 1. Funkcjonariuszowi, którego stosunek służbowy ustał, wydaje się niezwłocznie świadectwo służby oraz, na jego wniosek, w terminie 7 dni, opinię o służbie.

2. Funkcjonariusz może żądać sprostowania świadectwa służby w terminie 7 dni od dnia jego doręczenia. Od opinii o służbie odwołanie nie przysługuje.

3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, dane, które należy podać w świadectwie służby, a także tryb wydawania i prostowania tych świadectw, uwzględniając w szczególności tryb przyznawania i wysokość odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej niewydaniem w terminie lub wydaniem niewłaściwego świadectwa służby, oraz wzór świadectwa służby.

Rozdział 7

Zdrowie i bezpieczeństwo funkcjonariuszy w służbie

Art. 59. 1. Zdolność fizyczną i psychiczną do służby ustalają komisje lekarskie podległe ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, zwane dalej "komisjami lekarskimi".

2. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, określi, w drodze rozporządzenia, wymagania w zakresie zdolności fizycznej i psychicznej do służby oraz kategorie zdolności do służby, uwzględniając w szczególności charakter służby, warunki jej pełnienia, a także zakres i sposób przeprowadzania testu sprawności fizycznej.

Art. 60. 1. Funkcjonariusz może być skierowany, z urzędu lub na jego prośbę, do komisji lekarskiej w celu określenia stanu zdrowia oraz ustalenia zdolności fizycznej i psychicznej do służby, jak również związku poszczególnych schorzeń ze służbą.

2. Funkcjonariusz obowiązany jest poddać się badaniom zleconym przez komisję, w tym również badaniom specjalistycznym, psychologicznym i dodatkowym, a gdy zachodzi potrzeba – obserwacji w zakładzie opieki zdrowotnej.

Art. 61. 1. Zadania z zakresu:

1) ochrony zdrowia funkcjonariuszy przed wpływem niekorzystnych warunków związanych ze środowiskiem służby i sposobem jej pełnienia;

2) profilaktycznej opieki zdrowotnej nad funkcjonariuszami

- wykonują jednostki służby medycyny pracy Służby Więziennej, zwane dalej „jednostkami służby medycyny pracy”, na zasadach określonych w przepisach odrębnych.

2. Wykonując zadania, o których mowa w ust. 1, jednostki służby medycyny pracy współdziałają z komisjami lekarskimi.

3. Jeżeli jest to uzasadnione stanem zdrowia funkcjonariusza, jednostka służby medycyny pracy może wystąpić do przełożonego z wnioskiem o skierowanie takiego funkcjonariusza do komisji lekarskiej w celu określenia stanu zdrowia oraz ustalenia zdolności fizycznej i psychicznej do służby, jak również związku poszczególnych schorzeń ze służbą.

Art. 62. 1. Właściwa jednostka służby medycyny pracy może z własnej inicjatywy lub na wniosek właściwego przełożonego przeprowadzać badania funkcjonariusza, niezależnie od badań okresowych i kontrolnych, jeżeli jest to uzasadnione podejrzeniem pogorszenia jego stanu zdrowia, mogącym mieć negatywny wpływ na pełnienie służby na aktualnie zajmowanym stanowisku służbowym lub bezpieczeństwo jednostki organizacyjnej. W uzasadnionym przypadku, po przeprowadzeniu badania, jednostka ta niezwłocznie informuje właściwego przełożonego o konieczności natychmiastowego odsunięcia funkcjonariusza od wykonywania zadań służbowych.

2. Funkcjonariusz obowiązany jest poddać się badaniom, o których mowa w ust. 1.

Art. 63. 1. Funkcjonariusz może zostać poddany procedurze określającej jego predyspozycje do służby na określonych stanowiskach służbowych lub w określonych komórkach organizacyjnych jednostek organizacyjnych, poprzez przeprowadzenie testu sprawności fizycznej, badań psychologicznych lub psychofizycznych.

2. Test i badania, o których mowa w ust. 1, zarządza przełożony właściwy w sprawach osobowych.

3. Test sprawności fizycznej przeprowadza właściwa komórka organizacyjna jednostki organizacyjnej, a badania psychologiczne lub psychofizyczne służba medycyny pracy.

4. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, tryb przeprowadzania procedury określającej predyspozycje funkcjonariuszy do służby, uwzględniając w szczególności zapewnienie ochrony zdrowia funkcjonariusza w sposób umożliwiający prawidłowe wykonywanie obowiązków służbowych, właściwość komórek organizacyjnych w tych sprawach, a także predyspozycje wymagane na określonych stanowiskach służbowych lub w określonych komórkach jednostek organizacyjnych.

Art. 64. Funkcjonariusza można zwolnić z wykonywania obowiązków służbowych, z zachowaniem prawa do uposażenia, w celu przeprowadzenia zaleconego leczenia w wymiarze nieprzekraczającym jednorazowo 6 miesięcy. Łączny wymiar takiego zwolnienia nie może przekroczyć 18 miesięcy w ciągu całej służby.

Art. 65. 1. Funkcjonariusz w celu poprawy stanu zdrowia może zostać skierowany, w ramach płatnego dodatkowego urlopu wypoczynkowego, na obóz kondycyjny. Udział funkcjonariusza w obozie kondycyjnym jest bezpłatny.

2. Dyrektor Generalny określi, w drodze zarządzenia, tryb kierowania i szczegółowe warunki korzystania z obozów kondycyjnych przez funkcjonariuszy.

Art. 66. 1. Przełożeni ponoszą odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny służby funkcjonariuszy oraz są obowiązani do ochrony ich życia i zdrowia przez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy.

2. Funkcjonariusz zobowiązany jest do przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów przeciwpożarowych.

3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczególne warunki stosowania do funkcjonariuszy Służby Więziennej przepisów Kodeksu pracy w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, uwzględniając szczególny charakter służby w Służbie Więziennej oraz jej struktury organizacyjne.

Art. 67. 1. Funkcjonariusz, który wskutek wypadku pozostającego w związku z pełnieniem służby albo wskutek choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby doznał uszczerbku na zdrowiu lub poniósł szkodę

w mieniu, otrzymuje jednorazowe odszkodowanie. W razie śmierci funkcjonariusza w związku z pełnieniem służby albo wskutek choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby, odszkodowanie otrzymują pozostali po nim członkowie rodziny.

2. Za wypadek pozostający w związku z pełnieniem służby w Służbie Więziennej uważa się nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które zaszło podczas lub w związku z:

- 1) wykonywaniem obowiązków służbowych albo poleceń przełożonych;
- 2) wykonywaniem czynności w interesie służby, nawet bez polecenia przełożonych;
- 3) uczestniczeniem w obowiązkowych zajęciach związanych z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych i sprawności fizycznej funkcjonariuszy;
- 4) wykonywaniem funkcji lub zadań zleconych przez działający w Służbie Więziennej związek zawodowy funkcjonariuszy albo organizacje zawodowe lub społeczne;
- 5) ratowaniem ludzi lub ich mienia z grożącego niebezpieczeństwa albo ratowaniem mienia Skarbu Państwa przed zniszczeniem lub zagarnięciem;
- 6) udzielaniem przedstawicielowi organu państwowego pomocy przy spełnianiu przez niego czynności urzędowych;
- 7) udziałem w pościgu lub ujęciu osadzonych lub osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa albo ochroną innych obywateli przed napaścią;
- 8) odbywaniem bezpośredniej drogi do miejsca i z miejsca wykonywania czynności określonych w pkt 1 – 7.

3. Odszkodowanie, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje:

- 1) w razie wypadku lub choroby, których wyłączną przyczyną było udowodnione przez jednostkę organizacyjną umyślne lub rażąco niedbałe działanie albo zaniechanie funkcjonariusza, naruszające obowiązujące przepisy lub rozkazy, jeżeli jego przełożeni zapewnili warunki odpowiadające tym przepisom i sprawowali we właściwy sposób nadzór nad ich przestrzeganiem, a funkcjonariusz posiadał potrzebne umiejętności do wykonywania określonych czynności i był należycie przeszkolony w zakresie tych przepisów;

2) w razie wypadku, którego wyłączną przyczyną było zachowanie funkcjonariusza spowodowane użyciem alkoholu lub środków odurzających;

3) jeżeli uszczerbek na zdrowiu lub śmierć funkcjonariusza zostały spowodowane przez niego z winy umyślnej.

4. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, tryb ustalania okoliczności i przyczyn wypadków, o których mowa w ust. 1, przełożonych właściwych do ustalania okoliczności i przyczyn wypadków, uwzględniając obowiązki przełożonego i funkcjonariusza, który uległ wypadkowi, a także sposób powoływania i postępowania komisji powypadkowej oraz wzór protokołu powypadkowego.

5. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób obliczania przysługującego odszkodowania z tytułu wypadku lub choroby pozostającej w związku z pełnioną służbą, jego wysokość ustalaną od miesięcznego najniższego uposażenia zasadniczego funkcjonariusza, w wysokości za każdy procent uszczerbku na zdrowiu 70 % tego uposażenia, przypadki jego zwiększenia i pomniejszenia, wysokość odszkodowania za utracone lub zniszczone przedmioty osobistego użytku oraz sposób jego obliczania, przełożonych właściwych do przyznawania odszkodowania, uprawnionych członków rodziny w przypadku śmierci funkcjonariusza, a także sposób obliczania i dokonywania zwrotu kosztów zaopatrzenia w wyroby medyczne będące przedmiotami ortopedycznymi i środkami pomocniczymi.

6. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, określi, w drodze rozporządzenia, wykaz chorób, z tytułu których przysługują odszkodowania, o których mowa w ust. 1, uwzględniając ich związek z pełnioną służbą.

7. O uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza wskutek wypadku lub choroby, o uznaniu za całkowicie niezdolnego do służby oraz do samodzielnej egzystencji, a także o związku śmierci funkcjonariusza z wypadkiem lub chorobą, orzekają komisje lekarskie. Koszty orzeczenia ponosi organ kierujący.

8. Oceny stopnia uszczerbku na zdrowiu oraz jego związku z wypadkiem lub chorobą dokonuje się po zakończeniu leczenia lub rehabilitacji.

Art. 68. 1. Funkcjonariuszom wykonującym czynności służbowe w ramach wzmocnionego systemu ochrony, sił wsparcia, odwodu oraz podczas zwalczania klęsk żywiołowych, przysługuje wyżywienie, na czas trwania tych czynności.

2. Funkcjonariusz, któremu rodzaj i warunki pełnienia służby lub względy techniczno-organizacyjne uniemożliwiają korzystanie z wyżywienia w naturze, otrzymuje równoważnik pieniężny w zamian za wyżywienie.

3. Równoważnik, o którym mowa w ust. 2, wypłaca się funkcjonariuszowi wykonującemu czynności służbowe w ramach wzmocnionego systemu ochrony, sił wsparcia oraz odwodu i podczas zwalczania klęsk żywiołowych, jeżeli nie korzysta z wyżywienia w naturze.

4. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, uprawnienia funkcjonariuszy do wyżywienia podczas pełnienia służby w warunkach, o których mowa w ust. 1, uwzględniając w szczególności normy wyżywienia oraz wysokość dziennej stawki budżetowej na wyżywienie, a także dopuszczalne przekroczenia dziennej stawki budżetowej oraz inne przypadki, w których wyżywienie przysługuje.

5. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określi, w drodze rozporządzenia, tryb i warunki otrzymywania równoważnika pieniężnego w zamian za wyżywienie podczas pełnienia służby oraz jego wysokość, uwzględniając w szczególności sposób jego naliczania i wypłaty.

Rozdział 8

Czas służby funkcjonariuszy

Art. 69. 1. Czas służby funkcjonariusza jest określony wymiarem jego obowiązków, z uwzględnieniem prawa do wypoczynku.

2. Czas służby wynosi przeciętnie 40 godzin tygodniowo w przyjętym okresie rozliczeniowym, nieprzekraczającym 6 miesięcy.

3. Funkcjonariusz uczestniczący w szkoleniu lub doskonaleniu zawodowym oraz przebywający w podróży służbowej pełni służbę przez czas niezbędny do realizacji celu szkolenia lub doskonalenia zawodowego albo podróży służbowej, z zapewnieniem prawa do wypoczynku.

Art. 70. 1. Wprowadza się rozkład czasu służby funkcjonariusza:

1) wielozmianowy – na stanowiskach służbowych, na których wymaga się pełnienia służby w systemie zmianowym lub w sposób ciągły;

2) jednozmianowy – na pozostałych stanowiskach służbowych.

2. Rozkład czasu służby wprowadza przełożony.

3. Wielozmianowy rozkład czasu służby funkcjonariusza polega na wykonywaniu zadań służbowych przez 12 godzin, po których następują 24 godziny wolne od służby albo 48 godzin, jeżeli zadania służbowe wykonywane były w porze nocnej.

4. Jednozmianowy rozkład czasu służby funkcjonariusza polega na wykonywaniu zadań służbowych po 8 godzin dziennie od poniedziałku do piątku.

Art. 71. W ramach czasu wolnego funkcjonariusza można wyznaczyć do pozostawania w gotowości na wezwanie.

Art. 72. Czas służby funkcjonariusza może być przedłużony do 48 godzin tygodniowo, w okresie rozliczeniowym, o którym mowa w art. 69 ust. 2, jeżeli jest to uzasadnione koniecznością zapewnienia ciągłości służby.

Art. 73. W ramach wprowadzenia wzmocnionego systemu ochrony, sił wsparcia, odvodu oraz działań związanych z zapobieganiem lub likwidacją skutków klęsk żywiołowych czas służby funkcjonariusza można przedłużyć ponad normę, o której mowa w art. 72.

Art. 74. 1. W zamian za czas służby przekraczający normę określoną w art. 69 ust. 2 funkcjonariuszowi przysługuje czas wolny od służby w tym samym wymiarze, w bieżącym lub następnym okresie rozliczeniowym. W przypadku, o którym mowa w art. 73, czasu wolnego od służby w tym samym wymiarze udziela się w następnym okresie rozliczeniowym.

2. Funkcjonariuszowi nie udziela się czasu wolnego za:

1) udział w ćwiczeniach ochronno-obronnych i strzeleckich, wykonywanych poza rozkładem czasu służby, w łącznym wymiarze do 40 godzin rocznie;

2) czas niezbędny - nie dłuższy niż 30 minut - do bezpośredniego przygotowania do służby i jej zdania, a w szczególności przyjęcia i zdania dokumentacji z przebiegu służby, uzbrojenia i wyposażenia, a także przeprowadzenia odprawy zmiany.

Art. 75. 1. Funkcjonariusz zwolniony ze służby, który przed dniem zwolnienia nie wykorzystał czasu wolnego od służby za pełnienie służby ponad ustawowy wymiar otrzymuje ekwiwalent pieniężny, nie więcej niż za 3 lata.

2. Ekwiwalent pieniężny za każde rozpoczęte 8 godzin niewykorzystanego czasu wolnego od służby ustala się w wysokości 1/21 miesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym.

Art. 76. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, godziny rozpoczęcia i zakończenia służby, okoliczności uzasadniające przedłużenie czasu służby, tryb i zasady pełnienia służby w przyjętym okresie rozliczeniowym przez funkcjonariuszy lekarzy pełniących służbę w zakładach opieki zdrowotnej dla osób pozbawionych wolności przeznaczonych dla osób, których stan zdrowia wymaga całodobowych świadczeń zdrowotnych oraz tryb i zasady pełnienia służby przez funkcjonariuszy pełniących służbę w pracowniach radiologicznych i pracowniach fizykoterapii, dopuszczalny czas kierowania pojazdem samochodowym, tryb udzielania czasu wolnego od służby, właściwość przełożonych do określania harmonogramu służby, sposób wyznaczania do pozostawania w gotowości na wezwanie i ich wymiar oraz sposób prowadzenia ewidencji czasu służby.

Rozdział 9

Urlopy i zwolnienia od zajęć służbowych funkcjonariuszy

Art. 77. 1. Funkcjonariuszowi przysługuje prawo do corocznego płatnego urlopu wypoczynkowego w wymiarze 26 dni roboczych.

2. Prawo do pierwszego urlopu wypoczynkowego funkcjonariusz nabywa z upływem 11 miesięcy służby.

3. Prawo do kolejnych urlopów wypoczynkowych funkcjonariusz nabywa w każdym następnym roku kalendarzowym.

Art. 78. Urlopu wypoczynkowego udziela funkcjonariuszowi przełożony zgodnie z planem urlopów, biorąc pod uwagę wnioski funkcjonariuszy i konieczność zapewnienia normalnego toku służby.

Art. 79. 1. Funkcjonariuszowi przysługuje płatny dodatkowy urlop wypoczynkowy, zwany dalej „urlopem dodatkowym”, w wymiarze do 13 dni roboczych rocznie, z tytułu pełnienia służby w warunkach szkodliwych dla zdrowia albo szczególnie uciążliwych, a także z tytułu osiągnięcia przez funkcjonariusza określonego wieku lub stażu służby.

2. Urlop dodatkowy przysługujący funkcjonariuszowi z tytułu pełnienia służby w warunkach szkodliwych dla zdrowia albo szczególnie uciążliwych wynosi:

1) 12 dni roboczych w roku – dla funkcjonariusza pełniącego służbę w stałym wypełnianiu zadań w zakresie bezpośredniej ochrony i opieki nad osadzonymi w:

- a) oddziale przeciwgruźliczym szpitali ogólnych,
- b) laboratorium wykonującym analizy i badania dla oddziałów wymienionych w lit. a;

2) 5 dni roboczych w roku – dla funkcjonariusza pełniącego służbę w stałym wypełnianiu zadań w zakresie bezpośredniej ochrony i opieki nad osadzonymi w oddziale dla osadzonych stwarzających poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu karnego lub aresztu śledczego.

3. Urlop dodatkowy przysługujący funkcjonariuszowi z tytułu osiągnięcia określonego wieku lub stażu służby wynosi:

1) 5 dni roboczych – dla funkcjonariusza, który ukończył 45 lat lub pełni służbę co najmniej przez 10 lat;

2) 9 dni roboczych – dla funkcjonariusza, który ukończył 50 lat lub pełni służbę co najmniej przez 15 lat;

3) 13 dni roboczych – dla funkcjonariusza, który ukończył 55 lat lub pełni służbę co najmniej przez 20 lat.

4. W razie zbiegu uprawnień do urlopów dodatkowych z różnych tytułów, funkcjonariuszowi przysługuje jeden urlop w wymiarze korzystniejszym.

Art. 80. 1. Funkcjonariusz nabywa prawo do pierwszego urlopu dodatkowego:

1) z upływem roku służby pełnionej w warunkach, o których mowa w art. 79 ust. 2;

2) z dniem osiągnięcia określonego wieku;

3) z dniem osiągnięcia określonego stażu służby.

2. Prawo do kolejnych urlopów dodatkowych funkcjonariusz nabywa w każdym następnym roku kalendarzowym, z tym że w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, musi być to rok, w którym służba jest pełniona w warunkach szkodliwych dla zdrowia lub szczególnie uciążliwych.

3. Funkcjonariuszowi, który wykorzystał urlop dodatkowy za dany rok kalendarzowy, a następnie nabył w ciągu tego roku prawo do urlopu dodatkowego w wyższym wymiarze, przysługuje urlop uzupełniający.

Art. 81. 1. Jeżeli funkcjonariusz nie może rozpocząć urlopu wypoczynkowego lub urlopu dodatkowego w ustalonym terminie z przyczyn usprawiedliwiających nieobecność w służbie, a w szczególności z powodu:

1) czasowej niezdolności dla służby wskutek choroby;

2) odosobnienia w związku z chorobą zakaźną;

3) urlopu macierzyńskiego;

4) zawieszenia w czynnościach służbowych

- właściwy przełożony jest obowiązany przesunąć urlop na termin późniejszy.

2. Urlopu wypoczynkowego lub urlopu dodatkowego w części niewykorzystanej z powodów, o których mowa w ust. 1 pkt 1-3, przełożony jest obowiązany udzielić w terminie późniejszym.

Art. 82. Wymiar urlopu wypoczynkowego i urlopu dodatkowego funkcjonariusza powracającego do służby w ciągu roku kalendarzowego po trwającym co najmniej miesiąc okresie:

- 1) urlopu bezpłatnego;
- 2) urlopu wychowawczego;
- 3) zawieszenia w czynnościach służbowych;
- 4) tymczasowego aresztowania

ulega proporcjonalnemu obniżeniu o ten okres, chyba że przed rozpoczęciem się tego okresu funkcjonariusz wykorzystał urlop w przysługującym mu wymiarze.

Art. 83. W okresie od dnia złożenia przez funkcjonariusza pisemnego zgłoszenia wystąpienia ze służby do dnia zwolnienia ze służby funkcjonariusz jest obowiązany wykorzystać przysługujący mu za dany rok kalendarzowy urlop wypoczynkowy i urlop dodatkowy, jeżeli w tym okresie przełożony udzieli mu tego urlopu.

Art. 84. 1. Funkcjonariuszowi udziela się na jego wniosek płatnego urlopu okolicznościowego z tytułu przeniesienia z urzędu do dalszego pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej, jeżeli z przeniesieniem wiąże się zmianą zamieszkania – w wymiarze od 3 do 5 dni.

2. Funkcjonariuszowi można udzielić na jego wniosek płatnego urlopu okolicznościowego na załatwienie szczególnie ważnych spraw osobistych lub rodzinnych – w wymiarze nieprzekraczającym 5 dni w roku kalendarzowym.

Art. 85. Funkcjonariuszowi, który uzyskał zezwolenie na pobieranie nauki lub odbywanie studiów i naukę tę pobiera lub odbywa studia, jak również uzyskał zezwolenie na przeprowadzenie przewodu doktorskiego lub habilitacyjnego, a także na odbycie aplikacji radcowskiej lub legislacyjnej oraz specjalizacji lekarskiej, udziela się płatnego urlopu szkoleniowego w wymiarze:

- 1) na przygotowanie się do egzaminu wstępnego i jego złożenie – 7 dni;
- 2) w szkołach wyższych, w każdym roku studiów – 21 dni;

3) dla funkcjonariuszy i pracowników pobierających naukę w szkołach pomaturalnych i na studiach podyplomowych – 14 dni w celu przygotowania się i złożenia egzaminu końcowego;

4) w celu przygotowania się do złożenia egzaminów doktorskich i obrony rozprawy doktorskiej lub dla przygotowania się do kolokwium oraz wykładu habilitacyjnego – 28 dni;

5) w celu przygotowania się i złożenia egzaminu po zakończeniu aplikacji legislacyjnej - 14 dni;

6) w celu przygotowania się i złożenia egzaminu radcowskiego oraz specjalizacji lekarskiej – 30 dni.

Art. 86. 1. Funkcjonariuszowi, na jego pisemny wniosek, przełożony może udzielić urlopu bezpłatnego, jeżeli nie zakłóci to toku służby, z zastrzeżeniem ust. 2. Okresu urlopu bezpłatnego nie wlicza się do okresu służby w Służbie Więziennej.

2. Funkcjonariuszowi, który wyjeżdża wspólnie z małżonkiem wyznaczonym do wykonywania zadań za granicą albo przeniesionym do wykonywania obowiązków służbowych w placówce zagranicznej w rozumieniu przepisów o służbie zagranicznej, na jego pisemny wniosek udziela się urlopu bezpłatnego na czas wykonywania przez małżonka zadań za granicą albo obowiązków służbowych w placówce zagranicznej.

3. Funkcjonariuszowi pełniącemu z wyboru funkcje w związku zawodowym przysługują urlopy bezpłatne na zasadach określonych w ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych.

Art. 87. Funkcjonariuszowi, który rozpoczyna urlop bezpłatny w ciągu miesiąca kalendarzowego, przysługuje uposażenie w wysokości 1/30 uposażenia miesięcznego za każdy dzień poprzedzający dzień rozpoczęcia urlopu bezpłatnego. Jeżeli funkcjonariusz pobrał już uposażenie za czas urlopu bezpłatnego, potrąca się odpowiednią część uposażenia przy najbliższej wypłacie.

Art. 88. 1. Funkcjonariusza można odwołać z urlopu wypoczynkowego z ważnych względów służbowych, a także wstrzymać udzielenie mu urlopu w całości lub w części.

2. Funkcjonariuszowi odwołanemu z urlopu przysługuje zwrot kosztów spowodowanych odwołaniem.

3. Termin urlopu może być przesunięty na uzasadniony wniosek funkcjonariusza.

4. Funkcjonariuszowi, który nie wykorzystał urlopu w danym roku kalendarzowym, urlopu tego należy udzielić w ciągu pierwszych 3 miesięcy następnego roku.

Art. 89. W przypadku niewykorzystania przysługującego urlopu w całości lub w części z powodu rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku służbowego funkcjonariuszowi przysługuje ekwiwalent pieniężny, nie więcej jednak niż za ostatnie 3 lata kalendarzowe.

2. Ekwiwalent pieniężny za 1 dzień niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego lub dodatkowego, ustala się w wysokości 1/21 miesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym.

Art. 90. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

1) warunki i tryb udzielania funkcjonariuszom urlopów;
2) warunki zwrotu kosztów przejazdu spowodowanych odwołaniem funkcjonariusza z urlopu oraz zwrotu innych kosztów, z uwzględnieniem w szczególności określenia rodzaju innych kosztów podlegających zwrotowi, określenia osób, których odwołanie z urlopu razem z funkcjonariuszem powodowałoby zwrot kosztów związanych z odwołaniem z urlopu.

Art. 91. W sprawach dotyczących udzielania zwolnień od zajęć służbowych oraz sposobu usprawiedliwiania nieobecności w służbie w zakresie nieuregulowanym niniejszą ustawą stosuje się odpowiednio przepisy wydane na podstawie art. 298² ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r – Kodeks pracy, ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych i ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. Z 2005 r. Nr 31, poz. 267).

Rozdział 10

Umundurowanie i wyposażenie polowe funkcjonariuszy

Art. 92. 1. Funkcjonariusz jest obowiązany do noszenia w czasie służby: przepisowego umundurowania, wyposażenia polowego, dystynkcji, odznak, oznak służby i znaków identyfikacyjnych.

2. Umundurowanie, wyposażenie polowe, oznaki służby, dystynkcje i znaki identyfikacyjne są prawnie zastrzeżone i mogą być noszone wyłącznie przez funkcjonariuszy.

3. Dyrektor Generalny określa, w drodze zarządzenia, przypadki lub rodzaje służby, w których funkcjonariusz w czasie wykonywania obowiązków służbowych nie ma obowiązku noszenia umundurowania.

Art. 93. 1. Funkcjonariusz otrzymuje bezpłatne umundurowanie oraz wyposażenie polowe dla poszczególnych rodzajów służby.

2. Uprawnienie do umundurowania w ramach pierwszej należności mundurowej realizuje się w następujących formach:

- 1) gotowych składników umundurowania;
- 2) tkanin ze zwrotem kosztów szycia i dodatków krawieckich;
- 3) równowartości pieniężnej.

3. Funkcjonariusz mianowany na stałe nabywa na własność otrzymane składniki umundurowania.

4. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowy tryb realizacji uprawnień funkcjonariuszy w służbie stałej i przygotowawczej do umundurowania i wyposażenia polowego, o których mowa w ust. 1, z uwzględnieniem:

a) funkcjonariuszy uprawnionych do wyposażenia polowego, pełniących służbę w działach ochrony jednostek organizacyjnych, uczestników szkolenia wstępnego i zawodowego i zasad przydziału takiego wyposażenia pozostałym funkcjonariuszom,

b) zasad wydawania umundurowania funkcjonariuszom w służbie przygotowawczej, zasad wydawania umundurowania używanego i wyposażenia

polowego używanego, zasad ponownego wydawania umundurowania i wyposażenia polowego w przypadkach jego utraty z przyczyn niezawinionych przez funkcjonariuszy,

c) zasad zwrotu przez funkcjonariuszy wyposażenia polowego i umundurowania oraz formy realizacji uprawnień funkcjonariuszy do umundurowania i wyposażenia polowego, w szczególności w postaci gotowych składników umundurowania, tkanin ze zwrotem kosztów szycia i dodatków krawieckich, równowartości pieniężnej za nie pobrane składniki umundurowania, formy zwrotu przez funkcjonariuszy przedmiotów wyposażenia polowego i umundurowania lub ich wartości pieniężnej odpowiadającej stopniu naturalnego zużycia,

oraz określi sposób ustalania okresów użytkowania i używalności dla przedmiotów mundurowych i wyposażenia polowego będących w użytkowaniu i częstotliwość ustalania stanu jakościowego posiadanego przez funkcjonariusza umundurowania i wyposażenia polowego;

2) wzory umundurowania, oznaki służby i dystynkcje funkcjonariuszy oraz wzory wyposażenia polowego, z uwzględnieniem podziału na umundurowanie letnie i zimowe oraz służbowe i wyjściowe, kroju i barwy składników umundurowania i wyposażenia polowego, wzorów oznak służby i dystynkcji na poszczególnych składnikach oraz wzorów znaków identyfikacyjnych;

3) zasady i sposób noszenia umundurowania i wyposażenia polowego oraz orderów, odznaczeń, medali, odznak i znaków identyfikacyjnych, z uwzględnieniem okresów noszenia umundurowania letniego i zimowego, w których funkcjonariusze noszą umundurowanie wyjściowe, sposobu noszenia poszczególnych składników umundurowania i wyposażenia polowego, umiejscowienia oznak służby i dystynkcji oraz znaków identyfikacyjnych na składnikach umundurowania i wyposażenia polowego oraz wskazaniem miejsca i kolejności noszenia orderów, odznaczeń, medali i ich baretek;

4) normy umundurowania dla funkcjonariuszy w służbie stałej i służbie przygotowawczej, z podziałem na:

- a) normy umundurowania dla funkcjonariuszy mężczyzn i kobiet,
- b) normy uzupełniające dla funkcjonariuszy którym nadano wyższy stopień Służby Więziennej,
- c) normy wydawanych materiałów w zamian za gotowe umundurowanie,

- d) normy wyposażenia polowego funkcjonariuszy,
 - e) dodatkowe normy dla uczestników szkolenia wstępnego i zawodowego,
 - f) dodatkowe normy dla kompanii honorowej Służby Więziennej oraz dowódcy uroczystości, dowódcy kompanii honorowej i poczty sztandarowego,
 - g) dodatkowe normy dla przewodników psów, drużyn strzeleckich i drużyn przeciwpożarowych
- z uwzględnieniem form ich realizacji, ilości i okresów używalności oraz przedmiotów umundurowania i wyposażenia polowego, które podlegają zwrotowi.

Art. 94. 1. W zamian za umundurowanie i czyszczenie chemiczne umundurowania funkcjonariusz otrzymuje równoważnik pieniężny.

2. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość, szczegółowy tryb otrzymywania i zwrotu oraz przypadki zawieszania i wznawiania wypłaty równoważnika pieniężnego w zamian za umundurowanie oraz wysokość równoważnika pieniężnego za czyszczenie chemiczne umundurowania dla funkcjonariuszy w służbie stałej i przygotowawczej, uwzględniając w szczególności wysokość równoważnika pieniężnego w zamian za umundurowanie dla poszczególnych stopni Służby Więziennej i należnych norm umundurowania oraz wysokość równoważnika pieniężnego za czyszczenie chemiczne uwzględniającego jedynie przedmioty mundurowe wymagające tego czyszczenia.

Rozdział 11

Obowiązki i prawa funkcjonariuszy

Art. 95. Funkcjonariusz podlega okresowemu opiniowaniu służbowemu, które ma na celu:

1) stworzenie podstaw do określenia indywidualnego programu rozwoju zawodowego;

2) motywowanie do rzetelnego i sprawnego wykonywania przez funkcjonariusza obowiązków i zadań wymienionych w powierzonym zakresie obowiązków służbowych na danym stanowisku;

3) ustalenie przydatności do służby, ocenę wywiązywania się z obowiązków służbowych oraz przydatności na zajmowanym stanowisku;

4) wyłanianie kandydatów do mianowania na wyższe stanowiska służbowe oraz awansowania na wyższe stopnie Służby Więziennej.

Art. 96. Opinie służbowe wydają:

1) Minister Sprawiedliwości – o Dyrektorze Generalnym;

2) Dyrektor Generalny – o swoich zastępcach, kierownikach komórek organizacyjnych w Centralnym Zarządzie Służby Więziennej, dyrektorach okręgowych Służby Więziennej, komendantach Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, komendantach ośrodków szkolenia oraz komendantach ośrodków doskonalenia kadr bezpośrednio mu podległych;

3) dyrektor okręgowy Służby Więziennej – na terenie swojego działania – o swoich zastępcach i funkcjonariuszach pełniących służbę w okręgowym inspektoracie Służby Więziennej, dyrektorach zakładów karnych i aresztów śledczych, komendantach ośrodków doskonalenia kadr;

4) komendant Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, komendant ośrodka szkolenia, komendant ośrodka doskonalenia kadr - odpowiednio - o swoich zastępcach, kierownikach komórek organizacyjnych oraz funkcjonariuszach pełniących służbę na stanowiskach samodzielnych;

5) dyrektor zakładu karnego i aresztu śledczego – o swoich zastępcach, kierownikach komórek organizacyjnych oraz funkcjonariuszach pełniących służbę na stanowiskach samodzielnych;

6) kierownik komórki organizacyjnej – o podległych mu bezpośrednio funkcjonariuszach;

7) o funkcjonariuszach delegowanych do czasowego pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej – przełożony właściwy w czasie delegowania.

Art. 97. 1. Wydający opinię służbową zapoznaje z nią opiniowanego funkcjonariusza w terminie 14 dni od dnia jej sporządzenia.

2. Funkcjonariusz, który nie zgadza się z treścią opinii, może wnieść, za pośrednictwem wydającego opinię, odwołanie do wyższego przełożonego w terminie 14 dni od dnia zapoznania się z nią.

3. Jeżeli opinia została wydana przez Ministra Sprawiedliwości, Dyrektora Generalnego albo dyrektora okręgowego Służby Więziennej, odwołanie nie przysługuje. Funkcjonariusz może zwrócić się do przełożonego, który wydał opinię, z wnioskiem o jej zmianę.

Art. 98. 1. Przełożony właściwy do rozpatrzenia odwołania może zaskarżoną opinię:

- 1) utrzymać w mocy;
- 2) uchylić w całości i wydać nową;
- 3) uchylić w całości i polecić wydanie nowej opinii z uwzględnieniem wskazanych okoliczności.

2. Opinia wydana wskutek odwołania albo w trybie określonym w art. 97 ust. 3 jest ostateczna. Ostateczną opinię włącza się do akt osobowych funkcjonariusza.

Art. 99. 1. Dyrektor Generalny może zmienić albo uchylić opinię wydaną przez przełożonych, o których mowa w art. 96 pkt 2-7, w przypadku:

- 1) ujawnienia nowych istotnych okoliczności, które nie były znane w toku opiniowania;
- 2) stwierdzenia, że opinia została wydana z naruszeniem przepisów o opiniowaniu.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, zmiana opinii na niekorzyść funkcjonariusza może nastąpić w terminie 30 dni od dnia, w którym opinia stała się ostateczna.

3. Zmiana opinii na korzyść funkcjonariusza może nastąpić w każdym czasie.

Art. 100. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb opiniowania funkcjonariusza, a w szczególności częstotliwość wydawania opinii służbowych, kryteria brane pod uwagę przy opiniowaniu, sposoby zapoznawania z nimi funkcjonariusza oraz tryb wnoszenia i rozpatrywania odwołań od opinii służbowych oraz wzory arkuszy opinii służbowej. W rozporządzeniu należy ponadto uwzględnić ochronę interesów funkcjonariusza i sprawność postępowania.

Art. 101. 1. Funkcjonariusz jest obowiązany postępować zgodnie ze złożonym ślubowaniem oraz przestrzegać przepisów niniejszej ustawy i przepisów wydanych na jej podstawie.

2. Funkcjonariusz jest obowiązany odmówić wykonania polecenia przełożonego, jeśli jego wykonanie łączyłoby się z popełnieniem przestępstwa.

3. O odmowie wykonania polecenia, o którym mowa w ust. 2, funkcjonariusz powinien zameldować wyższemu przełożonemu, Dyrektorowi Generalnemu lub Ministrowi Sprawiedliwości z pominięciem drogi służbowej.

Art. 102. Przepisy art. 115 § 18 oraz art. 318 i 344 Kodeksu karnego mają odpowiednie zastosowanie do funkcjonariuszy Służby Więziennej.

Art. 103. Małżonkowie, osoby pozostające ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz osoby pozostające ze sobą we wspólnym pożyciu nie mogą pełnić służby lub być zatrudnione w tej samej jednostce organizacyjnej, jeżeli powstałby między tymi osobami stosunek bezpośredniej podległości służbowej .

Art. 104. 1. Funkcjonariusz nie może bez zezwolenia przełożonego podejmować zajęcia zarobkowego poza służbą.

2. Przełożony z uwzględnieniem ust. 3, może zezwolić funkcjonariuszowi na podejmowanie zajęć zarobkowych poza służbą, jeżeli zajęcia takie:

1) nie zakłócają wykonywania przez funkcjonariusza obowiązków służbowych w zakresie zadań Służby Więziennej określonych w ustawie;

2) nie naruszają prestiżu służby;

3) nie podważają zaufania do bezstronności funkcjonariusza;

4) nie pozostają w sprzeczności z interesem służby i jej zadaniami.

3. Kierownicy jednostek organizacyjnych nie mogą podejmować zajęcia zarobkowego poza służbą, z wyjątkiem działalności naukowej, dydaktycznej, badawczej i twórczej. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.

4. Udzielone zezwolenie na wykonywanie zajęć zarobkowych, cofa się w przypadku naruszenia któregośkolwiek z warunków, o których mowa w ust. 2.

5. Minister Sprawiedliwości określa, w drodze rozporządzenia, tryb postępowania w sprawach udzielania zezwoleń na podjęcie zajęcia zarobkowego poza służbą. Rozporządzenie powinno uwzględniać w szczególności dane, jakie powinien zawierać wniosek funkcjonariusza o udzielenie zezwolenia na podjęcie zajęcia zarobkowego poza służbą oraz sposób i termin zawiadamiania funkcjonariusza o udzieleniu zezwolenia, odmowie jego udzielenia albo cofnięciu zezwolenia.

Art. 105. 1. Funkcjonariusz może, poza służbą, wykonywać odpłatnie czynności związane z konwojowaniem i dozоровaniem osób pozbawionych wolności, wykonujących pracę na rzecz podmiotów zewnętrznych, w szczególności przywieziennych zakładów pracy i jednostek samorządu terytorialnego. Przepis art. 104 stosuje się odpowiednio.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, wynagrodzenie za pracę wypłacane jest funkcjonariuszowi przez podmiot zatrudniający osoby pozbawione wolności. Stawka wynagrodzenia przypadającego funkcjonariuszowi za jedną godzinę pracy nie może być niższa niż 1/160 należnego mu uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym.

3. W trakcie wykonywania prac, o których mowa w ust. 1, funkcjonariusz korzysta

z ochrony prawnej i uprawnień wynikających z rozdziału 4 ustawy z dnia
2007 r. o Służbie Więziennej.

Art. 106. 1. Funkcjonariusz jest obowiązany złożyć oświadczenie o swoim stanie majątkowym, obejmującym majątek stanowiący małżeńską wspólność majątkową i jego majątek osobisty, przy nawiązaniu stosunku służbowego, a następnie co roku do dnia 31 marca, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, a także przy rozwiązaniu stosunku służbowego.

2. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, funkcjonariusz składa na formularzu określonym przepisami o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne przełożonemu. Przełożony dokonuje analizy informacji zawartych w oświadczeniu. Osoba dokonująca analizy jest uprawniona do porównania treści analizowanego oświadczenia z treścią uprzednio złożonego oświadczenia.

3. Funkcjonariusz składający oświadczenie o swoim stanie majątkowym:

1) podaje informacje o osiągnięciu dochodu oraz nabyciu mienia od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, jednostki samorządu terytorialnego, ich związków lub innej osoby prawnej jednostki samorządu terytorialnego, które podlegało zbyciu w drodze przetargu, w okresie ostatnich 12 miesięcy przed dniem składania oświadczenia;

2) nie podaje informacji o różnicy w stanie majątkowym od dnia, według stanu na który złożono poprzednie oświadczenie.

4. Informacje zawarte w oświadczeniu, o który mowa w ust. 1, stanowią tajemnicę służbową w rozumieniu przepisów o ochronie informacji niejawnych, chyba że funkcjonariusz, który złożył oświadczenie, wyraził pisemną zgodę na ich ujawnienie. Oświadczenie przechowuje się przez 5 lat. Po upływie tego okresu oświadczenie o stanie majątkowym podlega zniszczeniu.

5. W sprawach nieuregulowanych w ust. 1-4 do oświadczenia, o którym mowa w ust. 1, i jego analizy stosuje się odpowiednio przepisy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne.

Art. 107. 1. Funkcjonariusz wykonujący w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. obowiązki służbowe jako funkcjonariusz publiczny w organach bezpieczeństwa państwa, w rozumieniu ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. Nr 218, poz. 1592, z późn. zm.⁴⁾), obowiązany jest złożyć przełożonemu oświadczenie na temat podejmowania przez niego działań stanowiących represje z powodów politycznych, wymierzonych w opozycję demokratyczną.

2. Minister Sprawiedliwości określa, w drodze rozporządzenia, tryb postępowania w sprawach składania oświadczeń na temat podejmowania przez funkcjonariuszy działań stanowiących represje z powodów politycznych, wymierzonych w opozycję demokratyczną, uwzględniając w szczególności dane, jakie powinno takie oświadczenie zawierać.

Art. 108. Funkcjonariusz jest obowiązany niezwłocznie powiadomić przełożonego o każdorazowej zmianie miejsca zamieszkania.

Art. 109. 1. Funkcjonariusz nie może być członkiem partii politycznej.

2. Z chwilą przyjęcia funkcjonariusza do służby ustaje jego dotychczasowe członkostwo w partii politycznej.

3. Funkcjonariusz jest obowiązany poinformować Dyrektora Generalnego o przynależności do organizacji, fundacji lub stowarzyszeń zagranicznych albo międzynarodowych.

Art. 110. 1. Funkcjonariusz podczas i w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych, korzysta z ochrony przewidzianej w Kodeksie karnym dla funkcjonariuszy publicznych.

2. Funkcjonariuszowi przysługuje zwrot kosztów poniesionych na ochronę prawną, jeżeli postępowanie karne, wszczęte przeciwko niemu o przestępstwo popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych, zostanie prawomocnie

⁴⁾Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 249, poz. 1832 oraz z 2007 r. Nr 25, poz. 162.

umorzone z powodu niepopelnienia czynu, braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie jego popelnienia, braku znamion przestępstwa albo okoliczności wyłączających przestępnosc czynu, lub zakończone wyrokiem uniewinniającym. Koszty takie zwraca się z budżetu, w wysokości nie wyższej niż przewidziana w odrębnych przepisach o wynagrodzeniach adwokatów maksymalna stawka urzędowa.

Art. 111. 1. Funkcjonariuszowi-kobiecie przysługują szczególne uprawnienia przewidziane dla pracownic według przepisów prawa pracy, jeżeli przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej.

2. Przepis ust. 1 stosuje się do funkcjonariuszy-mężczyzn w zakresie, w jakim ze szczególnych uprawnień przewidzianych dla pracownic mogą korzystać pracownicy.

3. Przepisu art. 186⁷ Kodeksu pracy nie stosuje się w stosunku do funkcjonariusza, o którym mowa w ust. 1-2.

Art. 112. 1. Funkcjonariuszom uczestniczącym w szkoleniach, kursach, kursokonferencjach, naradach i odprawach służbowych, organizowanych w ramach szkolenia oraz doskonalenia zawodowego organizowanych w Centralnym Ośrodku Szkolenia Służby Więziennej, ośrodkach szkolenia Służby Więziennej i ośrodkach doskonalenia kadr Służby Więziennej przysługuje bezpłatne zakwaterowanie oraz wyżywienie.

2. Dyrektor Generalny określi, w drodze w zarządzenia, normy wyżywienia oraz wysokość dziennej stawki budżetowej na wyżywienie, a także dopuszczalne przekroczenia dziennej stawki budżetowej oraz inne przypadki, w których wyżywienie przysługuje.

Art. 113. 1. Funkcjonariusz po 15 latach służby nabywa prawo do emerytury.

2. Funkcjonariusz, który stał się inwalidą, jest uprawniony do renty inwalidzkiej.

3. Członkowie rodzin po zmarłych funkcjonariuszach są uprawnieni do renty rodzinnej.

4. Zasady przyznawania świadczeń określonych w ust. 1-3 normują przepisy ustawy, o której mowa w art. 48 ust. 2 pkt 4.

Art. 114. 1. Jeżeli funkcjonariusz, którego ustał stosunek służbowy nie spełnia warunków do nabycia prawa do świadczeń, o których mowa w art. 113 ust. 1 i 2, od uposażenia wypłaconego funkcjonariuszowi po dniu 31 grudnia 1998 r. do dnia zwolnienia ze służby, od którego nie odprowadzono składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, przekazuje się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki za ten okres przewidziane na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, z późn. zm.⁵⁾).

2. Przez uposażenie stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, o którym mowa w ust. 1, rozumie się uposażenie zasadnicze, dodatki do uposażenia, nagrody roczne i uznaniowe oraz dodatkowe wynagrodzenie wypłacane na podstawie art. 140, odpowiednio przeliczone zgodnie z art. 110 ustawy, o której mowa w ust. 1.

3. Składki przekazuje się również w przypadku, gdy funkcjonariusz spełnia jedynie warunki do nabycia prawa do świadczenia, o którym mowa w art. 113 ust. 2. Przekazanie składek następuje na wniosek funkcjonariusza.

4. Składki podlegają waloryzacji wskaźnikiem waloryzacji składek określonym na podstawie ustawy, o której mowa w ust. 1.

5. Przy obliczaniu kwoty należnych składek, waloryzowanych na podstawie ust. 4, stosuje się odpowiednio art. 19 ust. 1 oraz art. 22 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, o której mowa w ust. 1.

6. Przepisy ust. 1-5 stosuje się również do funkcjonariusza, który pozostawał w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., jeżeli po zwolnieniu ze służby, pomimo spełnienia warunków do nabycia prawa do emerytury policyjnej, zgłosił wniosek o przyznanie emerytury z tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 6, kwotę należnych, zwaloryzowanych składek przekazuje się niezwłocznie na podstawie zawiadomienia przez Zakład

⁵⁾ Zmiany niniejszej ustawy zostały ogłoszone w: Dz. U. z 1999r. Nr 70, poz. 774, z 2003r. Nr 228, poz. 2255, z 2004r. Nr 64, poz. 593, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252, Nr 121, poz. 1264, Nr 144, poz. 1570, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2355, z 2005r. Nr 167, poz. 1397, Nr 169, poz. 1412 i 1421, z 2006. Nr 104, poz. 708 i 711.

Ubezpieczeń Społecznych o nabyciu przez funkcjonariusza prawa do emerytury przewidzianej w przepisach, o których mowa w ust. 4.

8. Kwota należnych, zwaloryzowanych składek stanowi przychody Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

9. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, określi, w drodze rozporządzenia, tryb i terminy przekazywania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składek, o których mowa w ust. 1, 3, 4 i 7, oraz jednostki do tego właściwe, mając na uwadze konieczność zapewnienia prawidłowego i niezwłocznego wykonywania czynności związanych z przekazywaniem tych składek.

Art. 115. 1. Funkcjonariuszowi, który wzorowo wykonuje obowiązki, przejawia inicjatywę w służbie i doskonali kwalifikacje zawodowe, mogą być udzielane następujące wyróżnienia:

- 1) pochwała;
- 2) nagroda pieniężna lub rzeczowa;
- 3) krótkoterminowy urlop, nieprzekraczający 5 dni;
- 4) przyznanie odznaki, o której mowa w art. 24 ustawy z dnia 2007 r. o Służbie Więziennej;
- 5) mianowanie na wyższe stanowisko służbowe;
- 6) przedterminowe mianowanie na wyższy stopień;
- 7) przedstawienie do odznaczenia państwowego.

2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, tryb udzielania wyróżnień oraz właściwość przełożonych w tych sprawach, uwzględniając w szczególności sposób i formę dokonywania wyróżnień.

Rozdział 12

Sprawy mieszkaniowe

Art. 116. 1. Funkcjonariuszowi w służbie stałej, na jego wniosek, może zostać przyznana pomoc finansowa w formie pożyczki w celu zaspokojenia jego potrzeb miesz-

kaniowych z przeznaczeniem na uzyskanie lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego. Pożyczka jest nieoprocentowana.

2. Środki na pomoc finansową, o której mowa w ust. 1, wynoszą 3 % rocznego funduszu wynagrodzeń przeznaczonego dla funkcjonariuszy.

3. Pożyczka może być udzielona na okres nie dłuższy niż 10 lat, jeden raz w okresie całej służby, w wysokości nie większej niż 75 % wartości lokalu mieszkalnego o powierzchni użytkowej 50 m².

4. Wartość lokalu mieszkalnego, na podstawie której oblicza się wysokość pomocy finansowej, stanowi iloczyn 50 m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego i ceny metra kwadratowego powierzchni użytkowej budynku mieszkalnego, publikowanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, służącej wyliczeniu premii gwarancyjnej od wkładów oszczędnościowych na budownictwo mieszkaniowe dla posiadaczy oszczędnościowych książeczek mieszkaniowych.

5. W razie zbiegu uprawnień do pomocy finansowej z tytułu służby obojga małżonków pomoc ta przysługuje tylko jednemu z nich.

Art. 117. Spłata pożyczki następuje w ratach miesięcznych i rozpoczyna się od następnego miesiąca po otrzymaniu pożyczki.

Art. 118. 1. Udzielona pożyczka lub jej niewykorzystana część podlega natychmiastowemu zwrotowi:

1) po upływie roku od dnia jej otrzymania na uzyskanie lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego, w przypadku nie zawarcia i nie przedłożenia w jednostce organizacyjnej ostatecznej umowy kupna lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego w tym terminie;

2) po upływie trzech lat od dnia jej otrzymania na budowę lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego, w przypadku nie zainwestowania otrzymanej kwoty na ten cel i nie udokumentowania tego faktu w jednostce organizacyjnej w tym terminie;

3) w przypadku ustania stosunku służbowego funkcjonariusza, przed nabyciem przez niego prawa do emerytury lub renty inwalidzkiej Służby Więziennej.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, zwrot niespłaconej kwoty pożyczki następuje wraz z odsetkami ustawowymi ustalonymi na dzień spłaty, z uwzględnieniem dokonanych spłat.

3. Na pisemny wniosek funkcjonariusza zwrot pożyczki może nastąpić w ratach, jeżeli wykaże on, że jednorazowy zwrot pożyczki uniemożliwi zaspokojenie jego podstawowych potrzeb życiowych. Przepis ust.2 stosuje się odpowiednio.

Art. 119. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określi, w drodze rozporządzenia, sposób planowania i wykorzystywania środków na pomoc finansową dla funkcjonariuszy oraz szczegółowe warunki przyznawania pomocy finansowej, o której mowa w art. 116 ust. 1, z uwzględnieniem zaangażowania środków własnych funkcjonariusza oraz zasady racjonalności gospodarowania środkami na pomoc finansową dla funkcjonariuszy, a także szczegółowy tryb zwrotu pożyczki oraz właściwość organów w tych sprawach i rodzaje dokumentów wymaganych przy ubieganiu się o przyznanie tej pomocy.

Art. 120. 1. Funkcjonariuszowi przeniesionemu z urzędu do pełnienia służby w innej miejscowości, przysługuje na czas pełnienia służby w tej miejscowości lokal funkcyjny, jeżeli on sam lub jego małżonek w nowej miejscowości pełnienia służby:

1) nie jest właścicielem lub współwłaścicielem lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość lub domu;

2) nie posiada spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego;

3) nie jest najemcą lokalu mieszkalnego przydzielonego na podstawie decyzji administracyjnej lub umowy zawartej z organem samorządowym;

4) nie zbył prawa do lokalu mieszkalnego.

2. Dyrektor Generalny może przydzielić na czas określony lokal funkcyjny funkcjonariuszowi posiadającemu kwalifikacje szczególnie przydatne w służbie; przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.

3. Funkcjonariusz przeniesiony z urzędu do pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej w ramach tej samej miejscowości, zachowuje prawo do lokalu funkcyjnego przydzielonego na zasadach określonych w ust. 1 i 2.

4. Na lokale funkcyjne przeznaczają się wyodrębnione lokale mieszkalne pozostające w trwałym zarządzie jednostek organizacyjnych. Zasób lokali funkcyjnych określa Dyrektor Generalny, w drodze zarządzenia.

5. W przypadku braku lokali, o których mowa w ust. 4, lokalami funkcyjnymi mogą być także, w uzasadnionych przypadkach, lokale wynajmowane w tym celu na wolnym rynku, w drodze umowy, zawieranej przez Dyrektora Generalnego. Wydatki z tytułu czynszu lub opłaty za bieżącą eksploatację takiego lokalu i na fundusz remontowy ponosi budżet Centralnego Zarządu Służby Więziennej.

6. Lokal funkcyjny przydziela się funkcjonariuszowi na jego pisemny wniosek.

7. Jeżeli lokal funkcyjny, o którym mowa w ust. 4, jest zbędny dla celów służbowych, lokal ten przekazuje się właścicielowi.

8. Funkcjonariusz delegowany do czasowego pełnienia służby w innej miejscowości otrzymuje lokal funkcyjny albo zakwaterowanie. Wydatki związane z zajmowaniem lokalu funkcyjnego lub zakwaterowaniem pokrywa się ze środków jednostki organizacyjnej, do której funkcjonariusz został delegowany.

Art. 121. 1. Funkcjonariusz, który nie spełnia przesłanek, o których mowa w art. 120 ust. 1 i 2, jest obowiązany opuścić lokal funkcyjny wraz ze wszystkimi zamieszkałymi w nim osobami, w ciągu 60 dni od dnia zaistnienia przyczyny do zwolnienia tego lokalu.

2. W razie odmowy dobrowolnego opuszczenia lokalu funkcyjnego, o którym mowa w ust. 1, wydaje się decyzję o opróżnieniu lokalu funkcyjnego, która podlega egzekucji w trybie określonym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 122. 1. Opłaty z tytułu czynszu lub opłaty z tytułu eksploatacji lokalu funkcyjnego i na fundusz remontowy pokrywa się ze środków jednostki organizacyjnej, w której funkcjonariusz zajmujący taki lokal pełni służbę.

2. Funkcjonariusz, który zajmuje lokal funkcyjny, za wyjątkiem funkcjonariusza delegowanego do czasowego pełnienia służby w innej miejscowości, ponosi pozostałe opłaty związane z jego użytkowaniem, w szczególności wynikające z: dostawy do lokalu

energii, gazu, wody oraz odbioru ścieków, odpadów i nieczystości ciekłych oraz używania windy.

Art. 123. 1. Osoba nieuprawniona do zajmowania lokalu funkcyjnego, do czasu wykwaterowania uiszcza odszkodowanie za zajmowanie tego lokalu bez tytułu prawnego, w wysokości 300 % czynszu należnego za ten lokal lub opłaty z tytułu eksploatacji bieżącej tego lokalu.

2. Należności z tytułu zajmowania lokalu funkcyjnego, o których mowa w ust. 1, nieuiszczone w terminie, to znaczy do dziesiątego dnia każdego miesiąca, podlegają, wraz z ustawowymi odsetkami za zwłokę, przymusowemu ściągnięciu na podstawie wykazu zaległych należności, w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

3. Za zapłatę należności z tytułu zajmowania lokalu funkcyjnego odpowiadają solidarnie pełnoletnie osoby, które otrzymały zgodę na zamieszkiwanie w tym lokalu.

4. W razie samowolnego zajęcia lokalu funkcyjnego, jednostka organizacyjna przy pomocy Policji lub straży gminnej (miejskiej) dokonuje bezzwłocznego usunięcia osób, które lokal ten zajęły, na ich koszt, bez obowiązku zapewnienia lokalu mieszkalnego. Osoby te odpowiadają solidarnie za zapłatę należności z tytułu zajmowania lokalu funkcyjnego.

Art. 124. 1. W lokalu funkcyjnym, poza uprawnionym funkcjonariuszem, mogą zamieszkiwać jego osoby najbliższe, za zgodą organu przydzielającego lokal.

2. Osobami najbliższymi w rozumieniu niniejszej ustawy są: małżonek, wstępny oraz zstępny funkcjonariusza lub jego małżonka, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i osoba pozostająca we wspólnym pożyciu.

Art. 125. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb przydziału i opróżniania lokali funkcyjnych, a także zasady odpłatności za ich zajmowanie, uwzględniając w szczególności właściwość organów i tryb postępowania w tych sprawach, przypadki wydawania decyzji o opróżnieniu lokalu funkcyjnego, a także zasady zamiany lokali funkcyjnych.

Rozdział 13

Świadczenia funkcjonariuszy

Art. 126. 1. Funkcjonariuszowi przysługują następujące świadczenia pieniężne:

- 1) zasiłek na zagospodarowanie;
- 2) zwrot kosztów przejazdu;
- 3) nagrody oraz zapomogi;
- 4) nagrody jubileuszowe;
- 5) dodatkowe wynagrodzenia za wykonywanie zleconych zadań wykraczających

poza obowiązki służbowe.

2. W razie śmierci funkcjonariusza lub członka jego rodziny przysługuje zasiłek pogrzebowy.

3. W razie śmierci funkcjonariusza może być przyznana pomoc finansowa na kształcenie dzieci.

4. Świadczenia pieniężne, o których mowa w ust. 1 i 2, przyznaje przełożony.

Art. 127. 1. Funkcjonariuszowi w związku z mianowaniem na stałe przysługuje zasiłek na zagospodarowanie w wysokości jednomiesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnymi w dniu mianowania na stałe.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do funkcjonariuszy, którzy służbę w Służbie Więziennej pełnią po zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej lub innej służby, w czasie której odbyli okres próbny lub zostali mianowani na stałe i w czasie której otrzymali taki zasiłek.

Art. 128. 1. Funkcjonariuszowi i członkom jego rodziny przysługuje raz w roku prawo przejazdu na koszt właściwej jednostki organizacyjnej środkami publicznego transportu zbiorowego do jednej z obranych przez siebie miejscowości w kraju i z powrotem.

2. W razie niewykorzystania przysługującego przejazdu osoba uprawniona otrzymuje zryczałtowany równoważnik pieniężny.

3. Zwrot kosztów przejazdu lub zryczałtowany równoważnik pieniężny, o których mowa w ust. 1 i 2, nie przysługuje funkcjonariuszowi w roku kalendarzowym, w którym wykupiono uprawnienia do bezpłatnych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego na podstawie odrębnych przepisów.

4. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb oraz warunki zwrotu kosztów i wypłaty równoważnika, o których mowa w ust. 2, uwzględniając w szczególności rodzaj środka transportu i odległość, które stanowiąc będą podstawę wyliczenia zryczałtowanego równoważnika pieniężnego za przejazd, oraz wzór wniosków, na podstawie których następować będzie zwrot poniesionych kosztów lub wypłata równoważnika.

Art. 129. 1. Funkcjonariuszowi, wykonującemu należycie obowiązki służbowe przez okres roku kalendarzowego przysługuje nagroda roczna w wysokości miesięcznego uposażenia.

2. Funkcjonariuszowi, który pełnił służbę przez co najmniej 6 miesięcy w roku kalendarzowym, przyznaje się nagrodę roczną w wysokości proporcjonalnej do liczby pełnych miesięcy kalendarzowych służby, z zastrzeżeniem ust. 3-5.

3. Okresy służby krótsze od miesiąca kalendarzowego sumuje się, przyjmując, że każde 30 dni służby stanowi pełny miesiąc kalendarzowy.

4. Funkcjonariuszowi, który z powodu:

1) śmierci;

2) zaginięcia;

3) ustania stosunku służbowego, jeżeli w dniu ustania tego stosunku spełnia warunki do nabycia prawa do emerytury lub renty inwalidzkiej;

4) korzystania z urlopu wychowawczego

- pełnił w danym roku służbę przez część roku kalendarzowego, przyznaje się nagrodę roczną w wysokości 1/12 miesięcznego uposażenia za każdy miesiąc kalendarzowy pełnienia służby.

5. Jeżeli funkcjonariusz, o którym mowa w ust. 4, pełnił w danym roku kalendarzowym służbę przez okres krótszy od jednego miesiąca kalendarzowego otrzymuje nagrodę roczną w wysokości 1/12 miesięcznego uposażenia.

6. Funkcjonariuszowi, który na skutek wypadku lub choroby pozostających w związku ze służbą poniósł śmierć, albo którego stosunek służbowy wygasł na podstawie art. 49 ust. 1 pkt 1, nagroda roczna przysługuje za ostatni rok służby w wysokości określonej w ust. 1, bez względu na okres służby pełnionej w tym roku.

7. Podstawę ustalenia nagrody rocznej stanowi miesięczne uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym przysługujące funkcjonariuszowi w dniu wypłaty nagrody.

Art. 130. Nagrodę roczną przysługującą funkcjonariuszowi obniża się o 1/360 za każdy dzień nieobecności w służbie, z wyjątkiem korzystania z:

- 1) urlopu wypoczynkowego;
- 2) urlopu dodatkowego;
- 3) krótkoterminowego urlopu;
- 4) urlopu macierzyńskiego.

Art. 131. 1. Do okresu służby, o którym mowa w art. 129 ust. 1, nie wlicza się okresów wykonywania kary dyscyplinarnej – od dnia jej prawomocnego wymierzenia do dnia zatarcia.

2. Jeżeli okres wykonywania kary dyscyplinarnej wykracza poza dany rok kalendarzowy, to pozostałego okresu nie wlicza się do okresów stanowiących podstawę do przyznania nagrody rocznej w następnym roku lub następnych latach kalendarzowych.

Art. 132. Nagroda roczna nie przysługuje za rok kalendarzowy, w którym:

- 1) skazano funkcjonariusza prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo;
- 2) wymierzono funkcjonariuszowi orzeczeniem karę dyscyplinarną wydalenia ze służby;
- 3) wydano funkcjonariuszowi opinię służbową o:
 - a) niewywiązywaniu się z obowiązków służbowych na zajmowanym stanowisku, stwierdzonego w okresie służby stałej,
 - b) nieprzydatności na zajmowanym stanowisku w okresie służby stałej,

c) nieprzydatności do służby w okresie służby przygotowawczej.

Art. 133. W przypadkach określonych w art. 131 i 132 funkcjonariuszowi, który w dniu ustania stosunku służbowego spełnia warunki do nabycia prawa do emerytury lub renty inwalidzkiej, przyznaje się nagrodę roczną w wysokości 1/12 miesięcznego uposażenia.

Art. 134. Nagrodę roczną wypłaca się nie później niż w ciągu pierwszych czterech miesięcy kalendarzowych następujących po roku, za który przysługuje nagroda, z tym że funkcjonariuszowi zwalnianemu ze służby nagrodę roczną wypłaca się nie później niż w ostatnim dniu służby.

Art. 135. 1. Jeżeli przeciwko funkcjonariuszowi wszczęto postępowanie karne lub dyscyplinarne w roku kalendarzowym, za który nagroda jest przyznawana, ustalenie uprawnień do nagrody rocznej następuje po zakończeniu tego postępowania.

2. Nagrodę roczną wypłaca się nie później niż w terminie 30 dni od dnia zakończenia postępowania karnego lub dyscyplinarnego.

Art. 136. Funkcjonariuszowi może być przyznana nagroda uznaniowa, w szczególności za sumienne wykonywanie zadań służbowych, wykonywanie zadań służbowych wymagających znacznego nakładu pracy, a także dokonanie czynu świadczącego o odwadze funkcjonariusza.

Art. 137. Funkcjonariuszowi, którego warunki bytowe uległy znacznemu pogorszeniu, można przyznać zapomogę pieniężną. Przy przyznawaniu zapomogi należy brać pod uwagę wszystkie okoliczności mające wpływ na sytuację materialną funkcjonariusza i jego rodziny.

Art. 138. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy określa, w drodze rozporządzenia, wysokość funduszu na nagrody i zapomogi dla funkcjonariuszy.

Art. 139. 1. Funkcjonariuszowi przysługują nagrody jubileuszowe w wysokości:

- 1) po 20 latach służby - 75%;
- 2) po 25 latach służby - 100%;
- 3) po 30 latach służby - 150%;
- 4) po 35 latach służby - 200%;
- 5) po 40 latach służby - 300%

- miesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym.

2. Do okresu służby uprawniającego do nagrody jubileuszowej wlicza się:

- 1) wszystkie zakończone okresy służby i pracy, wykonywanej w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy;
- 2) inne okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają zaliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze;
- 3) okres studiów w szkole wyższej przewidziany programem nauczania w łącznym wymiarze nie większym niż 5 lat, pod warunkiem uzyskania dyplomu ich ukończenia.

3. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb obliczania i wypłacania nagrody jubileuszowej, uwzględniając okresy służby, pracy i nauki powodujące nabycie prawa do nagrody jubileuszowej, sposób dokumentowania tych okresów oraz postępowania w przypadku zbiegu praw do kilku nagród, a także termin wypłacania nagrody.

Art. 140. 1. Za wykonywanie zleconych zadań wykraczających poza obowiązki służbowe funkcjonariusz otrzymuje dodatkowe wynagrodzenie.

2. Wynagrodzenie za dokonane przez funkcjonariuszy wynalazki, udoskonalenia techniczne i usprawnienia normują odrębne przepisy.

3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, warunki otrzymywania dodatkowego wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1, uwzględniając

rodzaje zadań zleconych, wysokość i sposób obliczania wynagrodzenia oraz tryb jego wypłacania.

Art. 141. 1. W razie śmierci funkcjonariusza przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości:

1) 500 % przeciętnego uposażenia funkcjonariusza, jeżeli koszty pogrzebu ponosi małżonek, dzieci, wnuki, rodzeństwo lub rodzice;

2) kosztów rzeczywiście poniesionych, najwyżej jednak do wysokości określonej w pkt 1 - jeżeli koszty pogrzebu ponosi inna osoba.

2. Jeżeli śmierć funkcjonariusza nastąpiła na skutek wypadku pozostającego w związku ze służbą, koszty pogrzebu pokrywa się ze środków Służby Więziennej. Dyrektor Generalny może wyrazić zgodę na pokrycie kosztów pogrzebu funkcjonariusza zmarłego wskutek choroby pozostającej w związku ze służbą.

3. W razie pokrycia kosztów pogrzebu funkcjonariusza ze środków Służby Więziennej, pozostałej po funkcjonariuszu rodzinie przysługuje 50 % zasiłku pogrzebowego określonego w ust. 1 pkt 1.

Art. 142. 1. W razie śmierci członka rodziny, funkcjonariuszowi przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości 250 % przeciętnego uposażenia funkcjonariusza.

2. W razie zbiegu uprawnień do zasiłku pogrzebowego określonego w ust. 1 z uprawnieniami do zasiłku pogrzebowego przysługującymi na podstawie odrębnych przepisów, funkcjonariusz zobowiązany jest w pierwszej kolejności zrealizować uprawnienie do zasiłku wynikające z przepisów odrębnych. Jeżeli wypłacony z tego tytułu zasiłek jest niższy od zasiłku określonego w ust. 1, funkcjonariuszowi przysługuje odpowiednie wyrównanie.

Art. 143. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, warunki pokrywania kosztów pogrzebu funkcjonariusza ze środków właściwej jednostki organizacyjnej oraz określi członków rodziny, na których przysługuje zasiłek pogrzebowy, uwzględniając rodzaje wydatków pokrywanych w ramach kosztów pogrzebu i ich wysokość, przypadki oraz sposób ustalania wysokości oraz tryb wypłaty

zasiłku pogrzebowego lub jego wyrównania z tytułu śmierci członka rodziny, a także dokumenty wymagane do ich wypłaty.

Art. 144. 1. W przypadku funkcjonariusza, którego śmierć nastąpiła w związku ze służbą, każdemu z dzieci będących na jego utrzymaniu, które w dniu jego śmierci spełniały warunki do uzyskania renty rodzinnej, Dyrektor Generalny przyznaje pomoc finansową na kształcenie, ze środków przeznaczonych na ten cel w budżecie Służby Więziennej.

2. Pomoc finansowa, o której mowa w ust. 1, przysługuje uczniom ponadgimnazjalnych szkół publicznych i niepublicznych o uprawnieniach dla młodzieży i dorosłych oraz słuchaczom zakładów kształcenia nauczycieli i kolegów pracowników służb społecznych, oraz studentom szkół wyższych do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia.

3. Minister Sprawiedliwości określi w drodze rozporządzenia szczegółowe warunki i tryb przyznawania pomocy, o której mowa w ust. 1, uwzględniając tryb przyznawania pomocy i wysokość pomocy w zależności od poziomu kształcenia i rodzaju szkoły.

Art. 145. 1. Funkcjonariuszowi, który nabył prawo do urlopu wypoczynkowego, oraz każdemu z członków jego rodziny przysługuje świadczenie w postaci dopłaty do wypoczynku, w wysokości 35 % najniższego uposażenia zasadniczego w Służbie Więziennej, według stawek obowiązujących w dniu wypłaty świadczenia.

2. W razie zbiegu uprawnień, o których mowa w ust. 1, z tytułu służby obojga małżonków w Służbie Więziennej dopłata przysługuje tylko jednemu z nich.

Art. 146. 1. Funkcjonariusze i członkowie ich rodzin mają prawo do korzystania z następujących świadczeń socjalnych:

- 1) pobytów wypoczynkowych organizowanych przez jednostki organizacyjne;
- 2) kolonii i obozów wypoczynkowych dla dzieci i młodzieży, organizowanych przez jednostki organizacyjne;

3) pobytów zagranicznych wymiennych, organizowanych przez jednostki organizacyjne;

4) zagranicznych kolonii i obozów wymiennych, organizowanych przez jednostki organizacyjne;

5) żywienia w stołówkach pracowniczych prowadzonych przez jednostki organizacyjne;

6) działalności sportowej lub rekreacyjnej organizowanej przez jednostki organizacyjne.

2. Świadczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 1-6, mają charakter odpłatny, z wyjątkiem działalności sportowej. Odpłatność powinna pokrywać koszty związane z organizacją danego rodzaju świadczenia i nie obejmuje narzutów z tytułu zysku.

Art. 147. 1. Za członków rodziny funkcjonariusza, uprawnionych do świadczeń przewidzianych w art. 145 i 146, uważa się małżonka i dzieci.

2. Za dzieci uważa się dzieci (własne, małżonka, przysposobione, wzięte na wychowanie) pozostające na utrzymaniu, które:

1) nie przekroczyły 18 roku życia, a w razie uczęszczania do szkoły – 25 lat;

2) bez względu na wiek stały się niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji albo całkowicie niezdolne do pracy przed osiągnięciem wieku, o którym mowa w pkt 1.

Art. 148. Dyrektor Generalny określi, w drodze zarządzenia, tryb przyznawania świadczeń socjalnych, o których mowa w art. 146.

Rozdział 14

Rozpatrywanie sporów o roszczenia funkcjonariuszy ze stosunku służbowego

Art. 149. 1. Sprawy osobowe rozstrzyga przełożony w formie pisemnej.

2. Przez sprawy osobowe, o których mowa w ust. 1, należy rozumieć: nawiązanie stosunku służbowego, mianowanie funkcjonariuszy na stanowiska służbowe, przenoszenie i zwalnianie ze stanowisk służbowych, zawieszanie w czynnościach służbowych, zwalnianie ze służby, stwierdzanie wygaśnięcia stosunku służbowego, ustalanie uposażenia, przyznawanie świadczeń pieniężnych oraz inne konieczne czynności związane z powstaniem, zmianą, ustaniem stosunku służbowego oraz realizacją wynikających z treści tego stosunku służbowego uprawnień i obowiązków funkcjonariuszy.

3. Sprawy osobowe dotyczące:

- 1) zwolnienia ze służby;
- 2) przeniesienia z urzędu do pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej;
- 3) przeniesienia na niższe stanowisko służbowe;
- 4) zawieszenia w czynnościach służbowych
- rozstrzyga się w formie decyzji.

4. Od decyzji wymienionych w ust. 3 funkcjonariusz może, w terminie 14 dni, wnieść odwołanie do wyższego przełożonego.

5. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje wykonania decyzji.

6. Do postępowań, o których mowa w ust. 3, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

7. Od decyzji organu odwoławczego przysługuje prawo do wniesienia skargi do sądu administracyjnego na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Art. 150. 1. Sprawy osobowe wynikające z podległości służbowej, tj.:

- 1) mianowania na stanowiska;
- 2) zwalniania ze stanowisk i przenoszenia do dyspozycji;
- 3) nadawania stopni;
- 4) delegowania do czasowego pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej;
- 5) delegowania do wykonywania zadań służbowych poza Służbą Więzienną w kraju lub za granicą;
- 6) powierzenia obowiązków służbowych na innym stanowisku służbowym;
- rozstrzyga się w formie rozkazu personalnego.

2. Formę rozkazu personalnego stosuje się również do stwierdzenia wygaśnięcia stosunku służbowego.

3. Rozkaz personalny jest wykonalny z dniem w nim określonym. Od rozkazu personalnego odwołanie nie przysługuje.

Art. 151. Spory o roszczenia ze stosunku służbowego funkcjonariuszy w sprawach niewymienionych w art. 149 i 150 rozpatruje sąd właściwy w sprawach z zakresu prawa pracy.

Art. 152. 1. Uchylenie:

1) ostatecznego orzeczenia komisji lekarskiej o całkowitej niezdolności do służby;

2) prawomocnego wyroku skazującego i wydania w nowym postępowaniu prawomocnego wyroku uniewinniającego;

3) prawomocnego orzeczenia o warunkowym umorzeniu postępowania karnego i wydania w nowym postępowaniu prawomocnego orzeczenia o umorzeniu postępowania karnego;

4) prawomocnego orzeczenia o wymierzeniu kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby,

a także uchylenie lub stwierdzenie nieważności podstaw prawnych ostatecznej decyzji o zwolnieniu ze służby w Służbie Więziennej stanowi podstawę do wszczęcia postępowania w sprawie ponownego nawiązania stosunku służbowego. Do prowadzonego postępowania stosuje się odpowiednio art. 1 i 2.

2. W wyjątkowych przypadkach, uzasadnionych szczególnymi okolicznościami sprawy, można odstąpić od przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego lub przeprowadzić je w ograniczonym zakresie.

3. Postępowanie, o którym mowa w ust. 1, przeprowadza przełożony właściwy do stwierdzenia wygaśnięcia stosunku służbowego albo zwolnienia ze służby funkcjonariusza.

Art. 153. 1. Pozytywne zakończenie postępowania, o którym mowa w art. 152, stanowi podstawę do wydania aktu mianowania, o którym mowa w art. 3 i wydania rozkazu personalnego o mianowaniu na określone stanowisko służbowe co najmniej równorzędne w zakresie uposażenia zasadniczego do stanowiska zajmowanego przez funkcjonariusza bezpośrednio przed ustaniem stosunku służbowego.

2. Ponowne nawiązanie stosunku służbowego następuje z dniem uchylecia przez właściwy organ skutków ustania stosunku służbowego, o których mowa w art. 152. Prawo do uposażenia powstaje z dniem określonym w rozkazie personalnym o mianowaniu na określone stanowisko służbowe

3. W przypadku braku możliwości mianowania, o którym mowa w ust. 1, funkcjonariusza mianuje się na stanowisko służbowe odpowiednio niższe, z uwzględnieniem art. 40 ust. 1.

4. Mianowanie funkcjonariusza na niższe stanowisko służbowe następuje za jego zgodą. W przypadku niewyrażenia przez funkcjonariusza zgody zwalnia się go ze służby.

5. W przypadku negatywnego zakończenia postępowania, o którym mowa w art. 152, wydaje się decyzję o umorzeniu tego postępowania. Przepis art. 149 ust. 3 – 7 stosuje się odpowiednio.

6. Decyzja ostateczna o umorzeniu postępowania w sprawie ponownego nawiązania stosunku służbowego stanowi podstawę do stwierdzenia wygaśnięcia stosunku służbowego z dniem faktycznego zaprzestania pełnienia służby przez funkcjonariusza.

Art. 154. 1. Funkcjonariuszowi, z którym ponownie nawiązano stosunek służbowy albo wobec którego umorzono postępowanie, o którym mowa w art. 152, przysługuje za okres pozostawania poza służbą świadczenie pieniężne równe uposażeniu na stanowisku służbowym zajmowanym bezpośrednio przed ustaniem stosunku służbowego, nie więcej jednak niż za okres 6 miesięcy i nie mniej niż za 1 miesiąc.

2. Jeśli podczas okresu pozostawania poza służbą funkcjonariusz otrzymywał świadczenie emerytalno-rentowe lub świadczenie pieniężne, o którym mowa w art. 54 ust. 1, wypłacane na podstawie odrębnych przepisów, wypłaca się mu kwotę stanowiącą

różnicę pomiędzy należnym uposażeniem a wypłaconym świadczeniem emerytalno-rentowym lub świadczeniem, o którym mowa w art. 54 ust. 1.

3. Okres pozostawania poza służbą, za który przyznano świadczenia określone w ust. 1, traktuje się na równi ze służbą w zakresie wszystkich uprawnień uzależnionych od stażu służby.

Art. 155. 1. W razie uchylecia lub stwierdzenia nieważności ostatecznej decyzji o zwolnieniu ze służby w Służbie Więziennej z przyczyn innych, niż określone w art. 152 ust. 1, funkcjonariuszowi wypłaca się jedynie świadczenie pieniężne, o którym mowa w art. 154 ust. 1, z uwzględnieniem ust. 2.

2. Świadczenie, o którym mowa w ust. 1, wypłaca się w terminie 14 dni od dnia złożenia przez funkcjonariusza wniosku w tej sprawie wraz z dokumentem potwierdzającym uchylenie lub stwierdzenie nieważności decyzji o zwolnieniu ze służby w Służbie Więziennej.

3. Przełożony, o którym mowa w art. 152 ust. 3, stwierdza, na podstawie dokumentu, o którym mowa w ust. 2, wygaśnięcie stosunku służbowego z dniem faktycznego zaprzestania pełnienia służby przez funkcjonariusza.

Art. 156. Funkcjonariuszowi przywraca się stopień w razie uchylecia prawomocnego skazania na środek karny w postaci pozbawienia praw publicznych lub prawomocnego skazania na karę pozbawienia wolności za popełnione umyślnie przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, której wykonanie nie zostało warunkowo zawieszona.

Art. 157. 1. Roszczenia z tytułu prawa do uposażenia i innych świadczeń oraz należności pieniężnych ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

2. Roszczenie z tytułu prawa do pierwszej należności mundurowej wydawanej funkcjonariuszowi w naturze ulega przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

3. Przełożony właściwy do rozpatrywania roszczeń może nie uwzględnić przedawnienia, jeżeli opóźnienie w dochodzeniu roszczenia jest usprawiedliwione wyjątkowymi okolicznościami.

4. Bieg przedawnienia roszczenia z tytułu uposażenia i innych świadczeń oraz należności pieniężnych przerywa:

1) każda czynność przed przełożonym właściwym do rozpatrywania roszczeń, podjęta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia roszczenia;

2) uznanie roszczenia.

Art. 158. W przypadku niewypłacenia uposażenia zasadniczego i dodatków do uposażenia o charakterze stałym w terminie, o którym mowa w art. 25 ust. 2 i 3, funkcjonariuszowi przysługuje prawo do otrzymania odsetek ustawowych, naliczanych za każdy dzień zwłoki.

Art. 159. 1. Z uposażenia funkcjonariuszy mogą być dokonywane potrącenia, na zasadach określonych w przepisach o egzekucji sądowej lub postępowaniu egzekucyjnym w administracji albo w innych przepisach szczególnych, jeżeli dalsze przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej.

2. Przez uposażenie, o którym mowa w ust. 1, rozumie się uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym, a także świadczenia związane ze zwolnieniem ze służby, określone w art. 51 ust. 1 i art. 54 ust. 1.

3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, przełożonych właściwych do dokonywania potrąceń z uposażenia funkcjonariuszy oraz tryb postępowania w tych sprawach, uwzględniając przypadki dokonywania potrąceń z uposażenia, w tym potrąceń za zgodą funkcjonariusza oraz sposób ich dokonywania.

Art. 160. Przepisu art. 159 ust. 1 i 2 nie stosuje się do zaliczek pobieranych do rozliczenia, a w szczególności na koszty podróży służbowej, delegacji lub przeniesienia. Należności te potrąca się z uposażenia w pełnej wysokości, niezależnie od potrąceń z innych tytułów.

Rozdział 15

Odpowiedzialność dyscyplinarna funkcjonariuszy

Art. 161. 1. Funkcjonariusz odpowiada dyscyplinarnie za popełnienie przewinienia dyscyplinarnego polegającego na naruszeniu dyscypliny służbowej lub nieprzestrzeganiu zasad etyki zawodowej.

2. Naruszenie dyscypliny służbowej stanowi czyn funkcjonariusza polegający na naruszeniu honoru, godności i dobrego imienia służby oraz na zawinionym przekroczeniu uprawnień lub niewykonaniu obowiązków wynikających z przepisów prawa lub rozkazów i poleceń wydanych przez przełożonych uprawnionych na podstawie tych przepisów.

3. Naruszeniem dyscypliny służbowej jest w szczególności:

1) odmowa wykonania albo niewykonanie polecenia przełożonego, względnie organu uprawnionego na podstawie ustawy do wydawania poleceń funkcjonariuszom;

2) zaniechanie czynności służbowej albo wykonanie jej w sposób nieprawidłowy;

3) niedopełnienie obowiązków służbowych albo przekroczenie uprawnień określonych w przepisach prawa;

4) wprowadzenie w błąd przełożonego lub innego funkcjonariusza, jeżeli spowodowało to lub mogło spowodować szkodę służbie, lub innej osobie;

5) postępowanie przełożonego przyczyniające się do rozluźnienia dyscypliny służbowej;

6) stawienie się do służby w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka oraz spożywanie alkoholu lub podobnie działającego środka w czasie służby;

7) utrata służbowej broni palnej, amunicji lub legitymacji służbowej;

8) utrata przedmiotu stanowiącego wyposażenie służbowe, którego wykorzystanie przez osoby nieuprawnione wyrządziło szkodę obywatelowi lub stworzyło zagrożenie dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa powszechnego;

9) utrata dokumentu zawierającego informacje stanowiące tajemnicę państwową lub służbową;

10) nadużycie zajmowanego stanowiska służbowego lub służby dla osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej;

11) samowolne oddalenie się funkcjonariusza z rejonu zakwaterowania, jeśli pełni służbę w systemie skoszarowanym, a także nieusprawiedliwione opuszczenie lub niestawienie się w miejscu pełnienia służby.

4. Czyn stanowiący przewinienie dyscyplinarne, wypełniający jednocześnie znamiona przestępstwa lub wykroczenia albo przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego, podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej niezależnie od odpowiedzialności karnej.

5. W przypadku czynu stanowiącego przewinienie dyscyplinarne mniejszej wagi, wypełniającego jednocześnie znamiona wykroczenia za które obwiniony został ukarany, przełożony dyscyplinary może odstąpić od wszczęcia postępowania, a wszczęte umorzyć.

6. W przypadku czynu stanowiącego przewinienie dyscyplinarne mniejszej wagi przełożony dyscyplinary, o którym mowa w art. 164, może odstąpić od wszczęcia postępowania i przeprowadzić ze sprawcą przewinienia dyscyplinarnego udokumentowaną w formie notatki rozmowę dyscyplinującą.

7. Notatkę, o której mowa w ust. 6, włącza się do akt osobowych funkcjonariusza, na okres 1 roku i usuwa się po sporządzeniu opinii służbowej, o której mowa w art. 95.

Art. 162. Przewinienie dyscyplinarne jest zawinione wtedy, gdy funkcjonariusz:

1) ma zamiar jego popełnienia, to jest chce je popełnić albo przewidując możliwość jego popełnienia, na to się godzi;

2) nie mając zamiaru jego popełnienia, popełnia je jednak na skutek niezachowania ostrożności wymaganej w danych okolicznościach, mimo że możliwość taką przewidywał albo mógł i powinien przewidzieć.

Art. 163. 1. Funkcjonariusz odpowiada dyscyplinarnie, jeżeli popełnia przewinienie dyscyplinarne sam albo wspólnie lub w porozumieniu z inną osobą, a także w przypadku, gdy kieruje popełnieniem przez innego funkcjonariusza przewinienia dyscyplinarnego.

2. Funkcjonariusz odpowiada dyscyplinarnie także w przypadku, gdy nakłania innego funkcjonariusza do popełnienia przewinienia dyscyplinarnego albo ułatwia jego popełnienie.

3. Każdy z funkcjonariuszy, o których mowa w ust. 1 i 2, odpowiada w granicach swojej winy, niezależnie od odpowiedzialności pozostałych osób.

Art. 164. 1. Przełożonym dyscyplinarnym jest przełożony, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3. Tę samą władzę dyscyplinarną posiada funkcjonariusz, któremu powierzono pełnienie obowiązków na tym stanowisku.

2. Przełożonym dyscyplinarnym funkcjonariusza delegowanego do czasowego pełnienia służby albo którego delegowano na szkolenie wstępne, zawodowe, specjalistyczne lub kurs doskonalenia zawodowego w Centralnym Ośrodku Szkolenia Służby Więziennej, ośrodku szkolenia Służby Więziennej lub ośrodku doskonalenia kadr Służby Więziennej jest przełożony dyscyplinarny w miejscu pełnienia służby, odbywania szkolenia lub doskonalenia zawodowego, z wyłączeniem możliwości orzekania kar określonych w art. 165 pkt 3-7, które wymierza przełożony.

3. Przełożonym dyscyplinarnym funkcjonariusza delegowanego do pełnienia służby poza granicami państwa jest dowódca kontyngentu, w którym funkcjonariusz pełni służbę, z wyłączeniem możliwości orzekania kar określonych w art. 165 pkt 3-7, które wymierza przełożony.

4. W przypadku przeniesienia funkcjonariusza do pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej i związanej z tym zmiany właściwości przełożonego dyscyplinarnego, postępowanie dyscyplinarne wszczęte wobec funkcjonariusza przejmuje i orzeka w pierwszej instancji nowy przełożony dyscyplinarny.

5. Funkcjonariusz oddelegowany do pełnienia zadań służbowych poza Służbą Więzienną podlega władzy dyscyplinarnej przełożonego.

6. Przełożony dyscyplinarny może w formie pisemnej upoważnić swoich zastępców lub innych funkcjonariuszy z kierowanej przez niego jednostki organizacyjnej do załatwiania spraw dyscyplinarnych w jego imieniu w ustalonym zakresie.

7. Wątpliwości w zakresie ustalenia właściwości przełożonego w sprawach dyscyplinarnych rozstrzyga wyższy przełożony dyscyplinarny w drodze postanowienia.

8. Wyższymi przełożonymi dyscyplinarnymi w postępowaniu dyscyplinarnym są:

1) dyrektor okręgowy - w stosunku do dyrektora zakładu karnego lub aresztu śledczego albo komendanta ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej, na terenie swojego działania;

2) Dyrektor Generalny - w stosunku do dyrektora okręgowego Służby Więziennej, komendanta Centralnego Ośrodka Szkolenia Służby Więziennej, komendanta ośrodka szkolenia Służby Więziennej i dowódcy kontyngentu oraz komendanta ośrodka doskonalenia kadr Służby Więziennej, który mu podlega.

Art. 165. Karami dyscyplinarnymi są:

- 1) nagana;
- 2) ostrzeżenie o niepełnej przydatności na zajmowanym stanowisku;
- 3) wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe;
- 4) obniżenie stopnia;
- 5) wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe wraz z obniżeniem stopnia;
- 6) ostrzeżenie o niepełnej przydatności do służby;
- 7) wydalenie ze służby.

Art. 166. Kara nagany polega na przeprowadzeniu rozmowy dyscyplinującej z ukaranym przez przełożonego dyscyplinarnego.

Art. 167. Kara ostrzeżenia o niepełnej przydatności na zajmowanym stanowisku polega na przeprowadzeniu rozmowy dyscyplinującej i wytknięciu ukaranemu niewłaściwego postępowania i uprzedzenie go, że jeżeli ponownie popełni przewinienie dyscyplinarne, może zostać wyznaczony na niższe stanowisko służbowe w trybie dyscyplinarnym lub ukarany surowszą karą dyscyplinarną.

Art. 168. 1. Kara wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe oznacza zwolnienie z dotychczas zajmowanego stanowiska służbowego i mianowanie na stanowisko służbowe niższe od dotychczas zajmowanego.

2. Przed zatarciem kary przeniesienia na niższe stanowisko służbowe funkcjonariusza nie można mianować na wyższe stanowisko służbowe.

Art. 169. Kara obniżenia stopnia polega na wydaniu rozkazu personalnego o utracie posiadanego stopnia i powrocie do stopnia bezpośrednio niższego.

Art. 170. Kara ostrzeżenia o niepełnej przydatności do służby polega na przeprowadzeniu rozmowy, wytknięciu niewłaściwego postępowania i ostrzeżeniu, że za ponowne popełnienie czynu ukarany może zostać wydalony ze służby.

Art. 171. 1. Kara wydalenia ze służby polega na stwierdzeniu wygaśnięcia stosunku służbowego.

2. Karę wydalenia ze służby oficera wymierza Dyrektor Generalny.

Art. 172. 1. Za popełnione przewinienie dyscyplinarne można wymierzyć tylko jedną karę dyscyplinarną.

2. Za popełnienie kilku przewinień dyscyplinarnych można wymierzyć jedną karę dyscyplinarną, odpowiednio surowszą, mając na uwadze względy wychowawcze lub prewencyjne wymierzonej kary.

Art. 173. 1. Wymierzona kara powinna być współmierna do popełnionego przewinienia dyscyplinarnego i stopnia zawinienia, w szczególności powinna uwzględniać okoliczności popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, jego skutki, w tym następstwa dla służby, rodzaj i stopień naruszenia ciężących na obwinionym obowiązków, pobudki działania, zachowanie obwinionego przed popełnieniem przewinienia dyscyplinarnego i po jego popełnieniu oraz dotychczasowy przebieg służby.

2. Na zaostrenie wymiaru kary mają wpływ następujące okoliczności popełnienia przewinienia dyscyplinarnego:

1) działanie z pobudek i motywów zasługujących na szczególne potępienie albo w stanie po użyciu alkoholu lub innego podobnie działającego środka;

2) popełnienie przewinienia dyscyplinarnego przez funkcjonariusza przed zatarciem wymierzonej mu kary dyscyplinarnej;

3) poważne skutki przewinienia dyscyplinarnego, zwłaszcza istotne zakłócenie realizacji zadań Służby Więziennej lub naruszenia dobrego imienia Służby Więziennej;

4) działanie w obecności podwładnego, wspólnie z nim lub na jego szkodę.

3. Na złagodzenie wymiaru kary mają wpływ następujące okoliczności popełnienia przewinienia dyscyplinarnego:

1) nieumyślność jego popełnienia;

2) podjęcie przez funkcjonariusza starań o zmniejszenie jego skutków;

3) brak należytego doświadczenia zawodowego lub dostatecznych umiejętności zawodowych;

4) dobrowolne poinformowanie przełożonego dyscyplinarnego o popełnieniu przewinienia dyscyplinarnego przed wszczęciem postępowania dyscyplinarnego.

4. Przełożony dyscyplinarny uwzględnia okoliczności, o których mowa w ust. 1-3, wyłącznie w stosunku do funkcjonariusza, którego one dotyczą.

Art. 174. 1. Przełożony dyscyplinarny, jeżeli zachodzi uzasadnione przypuszczenie popełnienia przez funkcjonariusza przewinienia dyscyplinarnego:

1) wszczyna postępowanie dyscyplinarne:

a) z własnej inicjatywy,

b) na wniosek bezpośredniego przełożonego funkcjonariusza,

c) na polecenie wyższego przełożonego,

d) na żądanie sądu lub prokuratora;

2) może wszcząć postępowanie dyscyplinarne na wniosek pokrzywdzonego.

2. Wyższy przełożony dyscyplinarny może wszcząć lub przejąć do prowadzenia postępowanie dyscyplinarne przed wydaniem orzeczenia, jeżeli w jego ocenie jest to konieczne z uwagi na charakter sprawy.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. d i pkt 2, przełożony dyscyplinarny zawiadamia odpowiednio sąd lub prokuratora albo pokrzywdzonego o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego i wyniku tego postępowania, przesyłając odpis wydanego orzeczenia lub postanowienia. Materiały przekazane przez sąd, prokuratora albo pokrzywdzonego włącza się do akt postępowania dyscyplinarnego.

4. Jeżeli zachodzą wątpliwości co do popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, jego kwalifikacji prawnej, tożsamości sprawcy albo skomplikowany i złożony charakter sprawy, przed wszczęciem postępowania dyscyplinarnego przełożony dyscyplinarny zleca przeprowadzenie czynności wyjaśniających. Czynności te należy ukończyć w terminie 30 dni.

5. Postępowanie dyscyplinarne wszczyna się z dniem wydania postanowienia o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego. Funkcjonariusza, co do którego wydano postanowienie o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego, uważa się za obwinionego.

6. Postanowienie o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego zawiera:

- 1) oznaczenie przełożonego dyscyplinarnego;
- 2) datę wydania postanowienia;
- 3) stopień, imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe obwinionego;
- 4) opis przewinienia dyscyplinarnego zarzucanego obwinionemu wraz z jego kwalifikacją prawną;
- 5) uzasadnienie faktyczne zarzucanego przewinienia dyscyplinarnego;
- 6) oznaczenie rzecznika dyscyplinarnego prowadzącego postępowanie;
- 7) podpis z podaniem stopnia, imienia i nazwiska przełożonego dyscyplinarnego;
- 8) pouczenie o uprawnieniach przysługujących obwinionemu w toku postępowania dyscyplinarnego.

Art. 175. 1. Postępowania dyscyplinarnego nie wszczyna się, a wszczęte umarza:

1) gdy ze względu na wagę przewinienia okaże się wystarczające zastosowanie środków dyscyplinujących w postaci:

- a) przeprowadzenia rozmowy dyscyplinującej,
- b) zobowiązania obwinionego do przeproszenia pokrzywdzonego,
- c) zobowiązania obwinionego do naprawienia wyrządzonej szkody;

2) jeżeli okoliczności popełnionego przewinienia nie budzą wątpliwości, a naruszenie dyscypliny jest znikome albo czyn funkcjonariusza ma charakter mniejszej wagi, a przełożony dyscyplinarny uzna, za wystarczające zwrócenie funkcjonariuszowi uwagi lub zastosowanie środka dyscyplinującego o którym mowa w pkt 1;

3) jeżeli czynności wyjaśniające nie potwierdziły zaistnienia przewinienia dyscyplinarnego;

4) po upływie terminów określonych w ust. 4 i 5;

5) w razie śmierci funkcjonariusza;

6) jeżeli w tej samej sprawie zapadło prawomocne orzeczenie dyscyplinarne lub toczy się postępowanie dyscyplinarne.

2. Postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego oraz orzeczenie o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego doręcza się pokrzywdzonemu, jeżeli złożył on wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego. Na postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego oraz na orzeczenie o umorzeniu tego postępowania pokrzywdzony może wnieść odpowiednio zażalenie lub odwołanie, w terminie 7 dni od dnia ich doręczenia.

3. Postępowania dyscyplinarnego nie wszczyna się po upływie 90 dni od dnia powzięcia przez przełożonego dyscyplinarnego wiadomości o popełnieniu przewinienia dyscyplinarnego.

4. Kary dyscyplinarnej nie można wymierzyć po upływie roku od dnia popełnienia przewinienia dyscyplinarnego. Zawieszenie postępowania dyscyplinarnego wstrzymuje bieg tego terminu.

5. Jeżeli przewinieniem dyscyplinarnym jest czyn zawierający jednocześnie znamiona przestępstwa lub wykroczenia albo przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego, upływ terminu określonego w ust. 4 nie może nastąpić wcześniej niż terminów przedawnienia karalności tych przestępstw lub wykroczeń.

6. W przypadku wydania orzeczenia o ukaraniu w pierwszej instancji przed upływem roku od dnia wszczęcia postępowania dyscyplinarnego postępowanie to uważa się za zakończone z upływem terminu do wniesienia odwołania, a jeżeli wniesiono odwołanie, z chwilą wydania orzeczenia przez wyższego przełożonego dyscyplinarnego.

Art. 176. 1. Jeżeli wina funkcjonariusza i okoliczności czynu nie budzą wątpliwości i nie zachodzi potrzeba wymierzenia jednej z kar, o których mowa w art. 165 pkt 3-6, po wysłuchaniu obwinionego i złożeniu przez niego wyjaśnień na piśmie oraz

uzyskaniu pisemnej zgody tego funkcjonariusza o dobrowolnym poddaniu się karze dyscyplinarnej bez przeprowadzenia postępowania dyscyplinarnego – sporządza się notatkę służbową z powyższych czynności i wydaje się orzeczenie o wymierzeniu kary dyscyplinarnej.

2. Od orzeczenia, o którym mowa w ust. 1 zażalenie nie przysługuje.

Art. 177. 1. Postępowanie dyscyplinarne prowadzi rzecznik dyscyplinarny.

2. Przełożony dyscyplinarny wyznacza rzeczników dyscyplinarnych na okres 4 lat spośród funkcjonariuszy w służbie stałej. Funkcjonariusz może być wyznaczany ponownie do pełnienia funkcji rzecznika dyscyplinarnego.

3. Przełożony dyscyplinarny do prowadzenia postępowania dyscyplinarnego wyznacza rzecznika dyscyplinarnego w stopniu:

1) co najmniej młodszego chorążego, jeżeli postępowanie ma dotyczyć funkcjonariusza posiadającego stopień w korpusie szeregowych, podoficerów lub chorążych;

2) co najmniej podporucznika, jeżeli postępowanie ma dotyczyć funkcjonariusza posiadającego stopień oficerski albo funkcjonariusza ze stopniem, o którym mowa w pkt 1;

3) co najmniej majora, jeżeli postępowanie ma dotyczyć funkcjonariusza posiadającego stopień majora lub wyższy albo funkcjonariusza ze stopniem, o którym mowa w pkt 2.

4. Przełożony dyscyplinarny do prowadzenia postępowania dyscyplinarnego może wyznaczyć zespół złożony co najmniej z dwóch rzeczników dyscyplinarnych, w szczególności jeżeli jest to uzasadnione złożonym i skomplikowanym charakterem sprawy lub wagą popełnionego przewinienia.

Art. 178. 1. Przełożony dyscyplinarny odwołuje rzecznika dyscyplinarnego w przypadkach:

1) zaistnienia okoliczności, które stanowią podstawę zwolnienia go ze służby w Służbie Więziennej;

2) prawomocnego ukarania go karą dyscyplinarną;

3) przeniesienia go do innej jednostki organizacyjnej niepodlegającej bezpośrednio przełożonemu dyscyplinarnemu.

2. Rzecznik dyscyplinarny, za zgodą przełożonego dyscyplinarnego, może skorzystać z pomocy innego rzecznika dyscyplinarnego przy przeprowadzaniu czynności dowodowych.

3. Przełożony dyscyplinarny zawiesza rzecznika dyscyplinarnego w sprawowaniu swej funkcji w przypadku wszczęcia przeciwko niemu postępowania dyscyplinarnego lub karnego.

Art. 179. 1. Przełożony dyscyplinarny lub rzecznik dyscyplinarny podlegają wyłączeniu od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym, jeżeli:

- 1) sprawa dotyczy go bezpośrednio;
- 2) jest małżonkiem, krewnym lub powinowatym obwinionego lub osoby przez niego pokrzywdzonej w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania karnego;
- 3) był świadkiem czynu;
- 4) między nim a obwinionym lub osobą pokrzywdzoną przez obwinionego zachodzi stosunek osobisty mogący wywołać wątpliwości co do jego bezstronności.

2. Przełożonego dyscyplinarnego i rzecznika dyscyplinarnego można wyłączyć od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym także z innych uzasadnionych przyczyn.

3. O okolicznościach uzasadniających wyłączenie od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym przełożony dyscyplinarny i rzecznik dyscyplinarny zawiadamiają niezwłocznie odpowiednio wyższego przełożonego dyscyplinarnego i przełożonego dyscyplinarnego.

4. Wyłączenie przełożonego dyscyplinarnego i rzecznika dyscyplinarnego od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym może nastąpić również na wniosek obwinionego lub jego obrońcy, jeżeli został ustanowiony.

5. Przełożony dyscyplinarny wydaje postanowienie o wyłączeniu lub odmowie wyłączenia rzecznika dyscyplinarnego od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym.

6. Wyższy przełożony dyscyplinarny wydaje postanowienie o wyłączeniu lub o odmowie wyłączenia przełożonego dyscyplinarnego od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym.

Art. 180. 1. W przypadku wyłączenia przełożonego dyscyplinarnego od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym na podstawie art. 179 ust. 1 i 2, postępowanie dyscyplinarne przejmuje wyższy przełożony dyscyplinarny albo wyznacza przełożonego dyscyplinarnego z równorzędnej jednostki organizacyjnej.

2. W przypadku wyłączenia Dyrektora Generalnego od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym na podstawie art. 179 ust. 1 i 2, postępowanie dyscyplinarne przejmuje jeden z jego zastępców.

3. W przypadku wyłączenia rzecznika dyscyplinarnego od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym na podstawie art. 179 ust. 1 i 2, postępowanie dyscyplinarne przejmuje do prowadzenia inny wyznaczony rzecznik dyscyplinarny.

4. Do czasu wydania przez przełożonego dyscyplinarnego postanowienia o wyłączeniu rzecznik dyscyplinarny podejmuje wyłącznie czynności niecierpiące zwłoki.

Art. 181. 1. Rzecznik dyscyplinarny zbiera materiał dowodowy i podejmuje czynności niezbędne do wyjaśnienia sprawy. W szczególności przesłuchuje świadków, obwinionego, przyjmuje od niego wyjaśnienia, dokonuje oględzin. Z czynności tych sporządza protokoły. Rzecznik dyscyplinarny może także zlecić przeprowadzenie odpowiednich badań.

2. Z czynności innych niż wymienione w ust. 1 sporządza się protokół, jeżeli przepis szczególny tego wymaga albo przełożony dyscyplinarny lub rzecznik dyscyplinarny uzna to za potrzebne. W pozostałych przypadkach można ograniczyć się do sporządzenia notatki urzędowej.

3. Protokół powinien zawierać:

1) oznaczenie czynności, jej czasu i miejsca, osób w niej uczestniczących lub obecnych oraz charakteru ich uczestnictwa;

2) opis przebiegu czynności;

3) w miarę potrzeby:

a) stwierdzenie innych okoliczności dotyczących przebiegu czynności,

b) oświadczenia i wnioski uczestników czynności,

c) pouczenie o uprawnieniach i obowiązkach.

4. Wyjaśnienia, zeznania, oświadczenia i wnioski oraz stwierdzenia określonych okoliczności przez rzecznika dyscyplinarnego lub kierownika jednostki organizacyjnej, zapisuje się w protokole z możliwą dokładnością, a osoby biorące udział w czynności mają prawo żądać zapisania w protokole z pełną dokładnością wszystkiego, co dotyczy ich praw i interesów.

5. Osoby biorące udział w czynności, z której jest sporządzany protokół, a także osoby obecne, po zapoznaniu się z treścią protokołu, podpisują każdą jego stronę. Odmowę zapoznania się z treścią protokołu, a także odmowę lub brak podpisu którejkolwiek osoby należy opisać w protokole.

6. Rzecznik dyscyplinarny w toku postępowania wydaje postanowienia, jeżeli ich wydanie nie jest zastrzeżone do właściwości przełożonego dyscyplinarnego.

7. Postanowienie wydane w toku postępowania, z wyjątkiem postanowienia o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego, powinno zawierać:

1) oznaczenie wydającego postanowienie rzecznika dyscyplinarnego lub przełożonego dyscyplinarnego;

2) datę wydania postanowienia;

3) podstawę prawną wydania postanowienia;

4) stopień, imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe obwinionego;

5) rozstrzygnięcie;

6) uzasadnienie faktyczne i prawne;

7) pouczenie, czy i w jakim trybie przysługuje prawo złożenia zażalenia;

8) podpis z podaniem stopnia, imienia i nazwiska wydającego postanowienie.

8. W przypadku konieczności przeprowadzenia czynności poza miejscowością, w której toczy się postępowanie dyscyplinarne, przełożony dyscyplinarny może zwrócić się o ich przeprowadzenie do kierownika jednostki organizacyjnej właściwego według miejsca, w którym czynność ma być dokonana.

9. Jeżeli czyn będący przedmiotem postępowania dyscyplinarnego jest lub był przedmiotem innego postępowania, w tym postępowania przygotowawczego, przełożony dyscyplinarny może zwrócić się do właściwego organu o udostępnienie akt tego postępowania w całości lub w części. Za zgodą tego organu, potrzebne odpisy lub wyciągi z udostępnionych akt włącza się do akt postępowania dyscyplinarnego.

10. Jeżeli materiał dowodowy to uzasadnia, przełożony dyscyplinarny wydaje postanowienie o zmianie zarzutów.

11. Jeżeli w trakcie prowadzenia postępowania dyscyplinarnego, funkcjonariusz popełni kolejne przewinienie, prowadzi się jedno postępowanie. Przepis ust. 10 stosuje się odpowiednio.

Art. 182. 1. W toku postępowania dyscyplinarnego obwiniony ma prawo do:

1) odmowy składania wyjaśnień;
2) zgłaszania wniosków dowodowych;
3) przeglądania akt postępowania dyscyplinarnego oraz sporządzania z nich notatek, z zastrzeżeniem ust. 2;

4) ustanowienia obrońcy, którym może być adwokat, radca prawny lub wskazany przez obwinionego funkcjonariusz, który wyraził zgodę na reprezentowanie obwinionego w toku postępowania dyscyplinarnego i postępowania odwoławczego;

5) wnoszenia do przełożonego dyscyplinarnego zażaleń na postanowienia wydane w toku postępowania przez rzecznika dyscyplinarnego, w terminie 7 dni od dnia doręczenia i w przypadkach wskazanych w ustawie; od postanowień wydanych przez przełożonego dyscyplinarnego zażalenie przysługuje do wyższego przełożonego dyscyplinarnego, z zastrzeżeniem art. 187 ust. 4.

2. Ustanowienie obrońcy uprawnia go do działania w całym postępowaniu dyscyplinarnym, nie wyłączając czynności po uprawomocnieniu się orzeczenia, jeżeli nie zawiera ograniczeń. O zmianie zakresu pełnomocnictwa uprawniającego do działania w postępowaniu dyscyplinarnym lub o jego cofnięciu obwiniony niezwłocznie zawiadamia obrońcę oraz rzecznika dyscyplinarnego.

3. Obrońca nie może podejmować czynności na niekorzyść obwinionego. Może on zrezygnować z reprezentowania obwinionego w toku postępowania dyscyplinarnego, zawiadamiając o tym obwinionego oraz rzecznika dyscyplinarnego. Do czasu ustanowienia nowego obrońcy, jednak nie dłużej niż 14 dni od dnia zawiadomienia obwinionego, obrońca jest obowiązany podejmować niezbędne czynności.

4. Udział obrońcy w postępowaniu dyscyplinarnym nie wyłącza osobistego działania w nim obwinionego.

5. Orzeczenia, postanowienia, zawiadomienia i inne pisma, wydane w toku postępowania dyscyplinarnego, doręcza się obwinionemu oraz obrońcy, jeżeli został ustanowiony. W razie doręczenia obwinionemu i obrońcy w różnych terminach pisma, od którego przysługuje odwołanie lub zażalenie, termin do złożenia odwołania lub zażalenia liczy się od dnia doręczenia, które nastąpiło wcześniej.

6. Wniosek dowodowy obwiniony zgłasza na piśmie rzecznikowi dyscyplinarnemu, który rozstrzyga o uwzględnieniu wniosku albo odmawia, w drodze postanowienia, uwzględnienia wniosku, jeżeli:

1) okoliczność, która ma być udowodniona, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy albo jest już udowodniona zgodnie z twierdzeniem wnioskodawcy;

2) dowód jest nieprzydatny do stwierdzenia danej okoliczności lub nie da się przeprowadzić;

3) przeprowadzenie dowodu jest sprzeczne z prawem.

7. Na postanowienie w przedmiocie nieuwzględnienia wniosku dowodowego przysługuje zażalenie.

8. Nieusprawiedliwiona nieobecność obwinionego w służbie oraz nieusprawiedliwione niestawiennictwo na wezwanie rzecznika dyscyplinarnego nie wstrzymują biegu postępowania dyscyplinarnego.

Art. 183. Przełożony dyscyplinarny i rzecznik dyscyplinarny są obowiązani badać oraz uwzględniać okoliczności przemawiające zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść obwinionego. Niedające się usunąć wątpliwości rozstrzyga się na korzyść obwinionego.

Art. 184. 1. Czynności dowodowe w postępowaniu dyscyplinarnym powinny być zakończone w terminie miesiąca od dnia wszczęcia tego postępowania. Wyższy przełożony dyscyplinarny, w drodze postanowienia, może przedłużyć termin prowadzenia czynności dowodowych do 2 miesięcy.

2. Przełożony dyscyplinarny może zawiesić postępowanie dyscyplinarne z powodu zaistnienia długotrwałej przeszkody uniemożliwiającej prowadzenie postępowania. Na postanowienie o zawieszeniu postępowania dyscyplinarnego przysługuje zażalenie w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia. Jeżeli

postępowanie dyscyplinarne zostało wszczęte z inicjatywy pokrzywdzonego, zażalenie to może również złożyć pokrzywdzony.

3. Przełożony dyscyplinarny wydaje postanowienie o podjęciu zawieszzonego postępowania dyscyplinarnego po ustaniu przeszkody, o której mowa w ust. 2.

Art. 185. 1. Rzecznik dyscyplinarny, po przeprowadzeniu czynności dowodowych i uznaniu, że zostały wyjaśnione wszystkie istotne okoliczności sprawy, zawiadamia obwinionego i jego obrońcę o możliwości zapoznania się z aktami postępowania dyscyplinarnego, w terminie 5 dni od dnia otrzymania zawiadomienia.

2. Z czynności zapoznania z aktami postępowania dyscyplinarnego sporządza się protokół.

3. Niezapoznanie się z aktami postępowania dyscyplinarnego lub odmowa zapoznania się z nimi albo złożenia podpisu stwierdzającego tę okoliczność nie wstrzymuje postępowania. Rzecznik dyscyplinarny dokonuje wzmianki o odmowie w aktach postępowania.

4. Obwiniony ma prawo w terminie 3 dni od dnia zapoznania się z aktami postępowania dyscyplinarnego zgłosić wniosek o ich uzupełnienie. Na wydane przez rzecznika dyscyplinarnego postanowienie o odmowie uzupełnienia akt postępowania dyscyplinarnego obwinionemu służy prawo złożenia zażalenia.

5. Obwiniony ma prawo w terminie 3 dni od dnia zapoznania się z uzupełnionymi aktami postępowania dyscyplinarnego zgłosić wniosek o ich uzupełnienie w zakresie wynikającym z przeprowadzonych czynności dowodowych uzupełniających akta tego postępowania.

6. Rzecznik dyscyplinarny, po zapoznaniu obwinionego z aktami postępowania dyscyplinarnego, wydaje postanowienie o zakończeniu czynności dowodowych oraz sporządza sprawozdanie, które:

1) wskazuje prowadzącego postępowanie i przełożonego dyscyplinarnego, który wydał postanowienie o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego;

2) wskazuje obwinionego oraz określa zarzucane mu przewinienie dyscyplinarne, z opisem stanu faktycznego i prawnego, ustalonym na podstawie zebranych dowodów;

3) przedstawia wnioski dotyczące uniewinnienia, uwolnienia od zarzutów, stwierdzenia winy, warunkowego zawieszenia wymierzenia kary dyscyplinarnej, odstąpienia od ukarania lub wymierzenia kary albo umorzenia postępowania.

Art.186. 1. Na podstawie oceny zebranego w postępowaniu dyscyplinarnym materiału dowodowego przełożony dyscyplinarny wydaje orzeczenie o:

- 1) uniewinnieniu albo
 - 2) odstąpieniu od ukarania, albo
 - 3) ukaraniu, albo
 - 4) umorzeniu postępowania.
2. Orzeczenie powinno zawierać:
- 1) oznaczenie przełożonego dyscyplinarnego;
 - 2) datę wydania orzeczenia;
 - 3) stopień, imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe obwinionego;
 - 4) opis przewinienia dyscyplinarnego zarzucanego obwinionemu wraz z kwalifikacją prawną;
 - 5) rozstrzygnięcie o:
 - a) uniewinnieniu,
 - b) uwolnieniu od niektórych zarzutów,
 - c) stwierdzeniu winy i odstąpieniu od wymierzenia kary lub
 - d) stwierdzeniu winy i warunkowym zawieszeniu wykonania kary dyscyplinarnej,
 - e) wymierzenia kary dyscyplinarnej albo
 - f) umorzeniu postępowania dyscyplinarnego;
 - 6) uzasadnienie faktyczne i prawne orzeczenia;
 - 7) pouczenie o prawie, terminie i trybie wniesienia odwołania;
 - 8) podpis, z podaniem stopnia, imienia i nazwiska przełożonego dyscyplinarnego, oraz pieczęć jednostki organizacyjnej.

3. Przełożony dyscyplinarny uchyla postanowienie, o którym mowa w art. 185 ust. 6, oraz przekazuje akta sprawy rzecznikowi dyscyplinarnemu do uzupełnienia, w przypadku stwierdzenia, że nie zostały wyjaśnione wszystkie okoliczności sprawy.

4. Przełożony dyscyplinarny umarza postępowanie dyscyplinarne w przypadkach, o których mowa w art. 175 ust. 1, albo gdy stało się ono bezprzedmiotowe z innej przyczyny.

5. Przełożony dyscyplinarny może odstąpić od ukarania, jeżeli stopień winy lub stopień szkodliwości przewinienia dyscyplinarnego dla służby nie jest znaczny, a właściwości i warunki osobiste funkcjonariusza oraz dotychczasowy przebieg służby uzasadniają przypuszczenie, że pomimo odstąpienia od ukarania będzie on przestrzegał dyscypliny służbowej oraz zasad etyki zawodowej.

6. Przełożony dyscyplinarny może warunkowo zawiesić wykonanie wymierzonej kary dyscyplinarnej, jeżeli zachodzą okoliczności, o których mowa w ust. 5, a stosunek funkcjonariusza do przewinienia dyscyplinarnego świadczy o osiągnięciu celów kary dyscyplinarnej.

7. Warunkowe zawieszenie wykonania kary dyscyplinarnej następuje na okres próby, który wynosi od trzech do sześciu miesięcy i biegnie od dnia, w którym orzeczenie stało się prawomocne.

8. Jeżeli funkcjonariusz w okresie próby nie przestrzega dyscypliny służbowej lub zasad etyki zawodowej, albo popełnia kolejne przewinienie dyscyplinarne, przełożony dyscyplinarny może, gdy warunkowo zawiesił wykonanie wymierzonej kary dyscyplinarnej – zarządzić jej wykonanie.

9. Orzeczenie, o którym mowa w ust. 1, wraz z uzasadnieniem winno być sporządzone na piśmie w terminie 14 dni od dnia wydania postanowienia o zakończeniu czynności dowodowych.

10. Orzeczenie, o którym mowa w ust. 1, doręcza się niezwłocznie obwinionemu.

11. Jeżeli przełożony dyscyplinarny, o którym mowa w art. 164 ust. 2 i 3, uzna, że należy wymierzyć karę dyscyplinarną, do której wymierzenia nie jest uprawniony, wniosek w tej sprawie wraz z aktami postępowania dyscyplinarnego przesyła przełożonemu dyscyplinarnemu uprawnionemu do wymierzenia tej kary.

12. W przypadku zamiaru wymierzenia kary wydalenia ze służby w Służbie Więziennej przełożony dyscyplinarny, przed wydaniem orzeczenia dyscyplinarnego, wzywa obwinionego do raportu w celu wysłuchania go. W raporcie uczestniczy rzecznik

dyscyplinarny. O terminie raportu należy zawiadomić właściwy zarząd organizacji związku zawodowego funkcjonariuszy. Przedstawiciel zarządu może uczestniczyć w raporcie, chyba że obwiniony nie wyrazi na to zgody. Obwinionemu doręcza się sprawozdanie w terminie umożliwiającym zapoznanie się z nim przed raportem.

13. Przepisu ust. 12 nie stosuje się w przypadku:

- 1) tymczasowego aresztowania obwinionego;
- 2) odmowy obwinionego stawienia się do raportu lub nieusprawiedliwionej nieobecności w wyznaczonym terminie raportu;
- 3) zaistnienia innej przeszkody uniemożliwiającej obwinionemu stawienie się do raportu w terminie 14 dni od dnia doręczenia postanowienia o zakończeniu czynności dowodowych.

Art. 187. 1. Postępowanie dyscyplinarne jest dwuinstancyjne. Od orzeczenia wydanego w pierwszej instancji obwinionemu przysługuje odwołanie w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia.

2. Odwołanie składa się do wyższego przełożonego dyscyplinarnego za pośrednictwem przełożonego, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji.

3. Wyższy przełożony dyscyplinarny odmawia przyjęcia odwołania, w drodze postanowienia, jeżeli zostało wniesione po terminie lub przez osobę nieuprawnioną albo jest niedopuszczalne. Postanowienie w tej sprawie jest ostateczne.

4. Jeżeli orzeczenie lub postanowienie w pierwszej instancji wydał Dyrektor Generalny, odwołanie lub zażalenie nie przysługuje. Obwiniony może jednak w terminie, o którym mowa w ust. 1, zwrócić się do Dyrektora Generalnego z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy; do wniosku tego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące odwołań od orzeczeń.

Art. 188. 1. W postępowaniu odwoławczym rozpoznanie sprawy następuje na podstawie stanu faktycznego ustalonego w postępowaniu dyscyplinarnym. Jeżeli jest to potrzebne do prawidłowego wydania orzeczenia, wyższy przełożony dyscyplinarny może uzupełnić materiał dowodowy, zlecając rzecznikowi dyscyplinarnemu

prowadzącemu postępowanie dyscyplinarne wykonanie czynności dowodowych, określając ich zakres.

2. Z materiałami uzyskanymi w wyniku czynności dowodowych, o których mowa w ust. 1, rzecznik dyscyplinarny zapoznaje obwinionego. W terminie 3 dni od dnia zapoznania obwiniony ma prawo zgłoszenia wyższemu przełożonemu dyscyplinarnemu, o którym mowa w ust. 1, uwag dotyczących przeprowadzonych czynności dowodowych. Przepisy art. 184 ust. 1-4 stosuje się odpowiednio.

Art. 189. 1. Wyższy przełożony dyscyplinarny w terminie 7 dni od dnia wniesienia odwołania może powołać komisję do zbadania zaskarżonego orzeczenia, zwaną dalej "komisją". W przypadku odwołania od orzeczenia o ukaraniu karą, o której mowa w art. 165 pkt 3-7, wyższy przełożony dyscyplinarny jest obowiązany powołać komisję.

2. Komisja składa się z trzech oficerów w służbie stałej, z których dwóch wyznacza wyższy przełożony dyscyplinarny, a jednego właściwy zarząd okręgowy związku zawodowego funkcjonariuszy, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. O wyznaczeniu przedstawiciela związku zawodowego do składu komisji przewodniczący zarządu okręgowego związku zawodowego funkcjonariuszy zawiadamia wyższego przełożonego dyscyplinarne w terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o powołaniu takiej komisji. W przypadku niewyznaczenia przedstawiciela związku zawodowego funkcjonariuszy, trzeciego członka komisji wyznacza wyższy przełożony dyscyplinarny.

4. Wyższy przełożony dyscyplinarny wyznacza przewodniczącego spośród członków komisji.

5. Przepisy art. 179 ust. 1-3 stosuje się odpowiednio do członków komisji.

6. Komisja może wysłuchać rzecznika dyscyplinarne, obwinionego lub jego obrońcę.

7. Niestawiennictwo prawidłowo zawiadomionych: rzecznika dyscyplinarne, obwinionego lub jego obrońcy nie wstrzymuje rozpoznawania sprawy.

8. Komisja może wystąpić do wyższego przełożonego dyscyplinarne o uzupełnienie materiału dowodowego w trybie art. 188 ust. 1.

Art. 190. 1. Z przeprowadzonych czynności komisja sporządza sprawozdanie wraz z wnioskiem dotyczącym sposobu załatwienia odwołania.

2. Komisja przedstawia wyższemu przełożonemu dyscyplinarnemu sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1, w terminie 21 dni od dnia jej powołania.

3. Rozpatrzenie odwołania przez wyższego przełożonego dyscyplinarnego powinno nastąpić w terminie 14 dni od dnia wpływu odwołania, a w przypadku powołania komisji - w terminie 7 dni od dnia otrzymania sprawozdania, o którym mowa w ust. 1.

4. Wyższy przełożony dyscyplinarny może zaskarżone orzeczenie:

1) utrzymać w mocy albo

2) uchylić w całości albo w części i w tym zakresie uniewinnić obwinionego, odstąpić od ukarania, warunkowo zawiesić wykonanie kary, względnie wymierzyć inną karę, bądź uchylając to orzeczenie - umorzyć postępowanie dyscyplinarne w pierwszej instancji, albo

3) uchylić w całości i przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia przez przełożonego dyscyplinarnego, gdy rozstrzygnięcie sprawy wymaga przeprowadzenia czynności dowodowych w całości lub w znacznej części.

5. Postępowanie odwoławcze umarza się w przypadku cofnięcia odwołania.

6. W postępowaniu odwoławczym wyższy przełożony dyscyplinarny nie może wymierzyć surowszej kary dyscyplinarnej w przypadku wniesienia odwołania przez obwinionego.

Art. 191. 1. Orzeczenie lub postanowienie staje się prawomocne:

1) z upływem terminu do wniesienia odwołania lub zażalenia, jeżeli go nie wniesiono;

2) w dniu wydania orzeczenia lub postanowienia przez organ odwoławczy.

Art. 192. 2. Przełożony, po uprawomocnieniu się orzeczenia, niezwłocznie wykonuje orzeczoną karę. Przepis art. 171 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

2. Prawomocne orzeczenie o odstąpieniu od ukarania albo o ukaraniu włącza się do akt osobowych funkcjonariusza.

Art. 193. 1. W zakresie nieuregulowanym w niniejszej ustawie do postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.⁶⁾), dotyczące wezwań, terminów, doręczeń i świadków, z wyłączeniem możliwości nakładania kar porządkowych.

2. O zwolnieniu od złożenia zeznania lub odpowiedzi na pytania osoby pozostającej z obwinionym w szczególnie bliskim stosunku osobistym rozstrzyga rzecznik dyscyplinarny. Na odmowę zwolnienia od złożenia zeznania lub odpowiedzi na pytania służy zażalenie w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia.

Art. 194. 1. Zatarcie kary dyscyplinarnej oznacza uznanie kary za niebyłą.

2. Kary dyscyplinarne podlegają zatarciu po upływie:

- 1) 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia kary nagany;
- 2) 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia kary ostrzeżenia o niepełnej przydatności na zajmowanym stanowisku;
- 3) 18 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia kary wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe, obniżenia stopnia, wyznaczenia na niższe stanowisko wraz z obniżeniem stopnia lub kary ostrzeżenia o niepełnej przydatności do służby.

3. W przypadku nienagannej służby, stwierdzonej w opinii służbowej, przełożony dyscyplinarny może zatrzeć karę dyscyplinarną przed upływem terminu określonego w ust. 2, jednak nie wcześniej niż przed upływem:

- 1) 3 miesięcy od dnia orzeczenia kary nagany;
- 2) 6 miesięcy od dnia orzeczenia kary ostrzeżenia o niepełnej przydatności do służby na zajmowanym stanowisku;
- 3) 12 miesięcy od dnia orzeczenia kary przeniesienia na niższe stanowisko służbowe lub kary ostrzeżenia o niepełnej przydatności do służby.

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405 i Nr 264, poz. 2641, z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 15, poz. 118, Nr 66, poz. 467, Nr 95, poz. 659, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1009 i 1013, Nr 167, poz. 1192 i Nr 226, poz. 1647 i 1648 oraz z 2007 r. Nr 20, poz. 116, Nr 64, poz. 432, Nr 80, poz. 539, Nr 89, poz. 589, Nr 99, poz. 664 i Nr 112, poz. 766.

4. Za wykazanie męstwa lub odwagi oraz za poważne osiągnięcia w wykonywaniu zadań służbowych przełożony dyscyplinarny może w każdym czasie zatrzeć karę dyscyplinarną.

5. Jeżeli funkcjonariusz zostanie ponownie ukarany przed zatarciem kary dyscyplinarnej, okres wymagany do zatarcia nieodbytej kary biegnie na nowo od dnia orzeczenia nowej kary.

6. W przypadku jednoczesnego wykonywania więcej niż jednej kary dyscyplinarnej zatarcie kar następuje z upływem terminu przewidzianego dla kary surowszej.

7. Zatarcie kary dyscyplinarnej powoduje usunięcie z akt osobowych funkcjonariusza orzeczenia o ukaraniu. Orzeczenie o odstąpieniu od ukarania lub warunkowym zawieszeniu wykonania kary dyscyplinarnej usuwa się z akt osobowych po upływie 6 miesięcy od dnia jego uprawomocnienia się, przepisy ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

8. Przełożony dyscyplinarny prowadzi rejestr wymierzonych kar dyscyplinarnych.

Art. 195. 1. Postępowanie dyscyplinarne zakończone prawomocnym orzeczeniem wznawia się, jeżeli:

1) dowody, na podstawie których ustalono istotne dla sprawy okoliczności, okazały się fałszywe;

2) zostały ujawnione istotne dla sprawy okoliczności, które nie były znane w toku postępowania dyscyplinarnego;

3) orzeczenie wydano z naruszeniem obowiązujących przepisów, jeżeli mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia;

4) orzeczenie zostało wydane w oparciu o inną decyzję lub orzeczenie sądu, które zostały następnie uchylone lub zmienione.

2. Postępowanie dyscyplinarne wznawia się na wniosek ukaranego lub obwinionego, albo w przypadku jego śmierci na wniosek członka rodziny uprawnionego do renty rodzinnej, jeżeli w wyniku orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego stracił moc lub uległ zmianie przepis prawny będący podstawą wydania orzeczenia dyscyplinarnego.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, wniosek o wznowienie składa się w terminie miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.

4. Postępowania dyscyplinarnego nie wznowia się na niekorzyść ukaranego po ustaniu karalności przewinienia dyscyplinarnego.

5. Postępowania dyscyplinarnego nie wznowia się po upływie 5 lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

6. Przełożony dyscyplinarny, który wydał prawomocne orzeczenie dyscyplinarne, wznowia postępowanie dyscyplinarne z urzędu lub na wniosek ukaranego lub obwinionego albo, w przypadku jego śmierci, na wniosek członka rodziny uprawnionego do renty rodzinnej. O wznowieniu postępowania dyscyplinarnego z urzędu zawiadamia się ukaranego lub obwinionego albo, w przypadku jego śmierci, członka rodziny uprawnionego do renty rodzinnej.

7. Wniosek o wznowienie postępowania dyscyplinarnego wnosi się do przełożonego dyscyplinarnego, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji, w terminie 30 dni od dnia, w którym obwiniony dowiedział się o okoliczności stanowiącej podstawę do wznowienia postępowania.

8. Jeżeli przyczyną wznowienia postępowania jest działalność przełożonego dyscyplinarnego, o którym mowa w ust. 6, o wznowieniu rozstrzyga wyższy przełożony dyscyplinarny.

9. Na postanowienie o odmowie wznowienia postępowania dyscyplinarnego ukaranemu oraz członkowi rodziny uprawnionemu do renty rodzinnej, o którym mowa w ust. 6, służy zażalenie do wyższego przełożonego dyscyplinarnego w terminie 7 dni od dnia doręczenia, z tym że na postanowienie wydane przez Dyrektora Generalnego przysługuje jedynie w takim samym terminie wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Art. 196. 1. Po wznowieniu postępowania dyscyplinarnego przeprowadza się czynności dowodowe ograniczone do przyczyn wznowienia, a po ich zakończeniu, stosownie do poczynionych ustaleń, wydaje się orzeczenie:

1) uchylające dotychczasowe orzeczenie i stwierdzające uniewinnienie ukaranego lub umorzenie postępowania dyscyplinarnego albo

2) zmieniające dotychczasowe orzeczenie i wymierzające inną karę dyscyplinarną, albo

3) odmawiające uchylenia dotychczasowego orzeczenia.

2. Zmiana dotychczasowego orzeczenia i wymierzenie innej kary dyscyplinarnej nie może nastąpić po ustaniu karalności przewinienia dyscyplinarnego.

3. Orzeczenie kary surowszej od dotychczasowej jest możliwe tylko wtedy, gdy wznowienie następuje z urzędu i orzeczona kara jest rażąco niewspółmierna do popełnionego przewinienia dyscyplinarnego.

4. Jeżeli w następstwie wznowienia postępowania wymierzono karę łagodniejszą, ulegają uchyleniu skutki kary dotychczasowej, a w razie wymierzenia kary surowszej, jej wykonanie rozpoczyna się od dnia wymierzenia.

5. Na orzeczenie i postanowienie wydane w trybie wznowienia postępowania dyscyplinarnego służy ukaranemu lub obwinionemu, a w przypadku jego śmierci, członkowi rodziny uprawnionemu do renty rodzinnej, odwołanie lub zażalenie do wyższego przełożonego dyscyplinarnego w terminie 7 dni od dnia doręczenia, z tym że na orzeczenia i postanowienia wydane przez Dyrektora Generalnego przysługuje jedynie, w takim samym terminie, wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. Przepisy art. 190 ust. 4-6 stosuje się odpowiednio.

6. Termin zatarcia kary zmienionej w następstwie wznowienia postępowania liczy się od dnia uprawomocnienia się orzeczenia o wymierzeniu nowej kary. Na poczet okresu zatarcia nowej kary zalicza się okres zatarcia, który upłynął od uprawomocnienia się orzeczenia kary dotychczasowej.

Art. 197. Od orzeczenia oraz postanowienia kończącego postępowanie dyscyplinarne funkcjonariuszowi przysługuje prawo wniesienia skargi do właściwego sądu administracyjnego.

Art. 198. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb wykonywania czynności związanych z postępowaniem dyscyplinarnym w stosunku do funkcjonariuszy, w tym obieg dokumentów związanych z postępowaniem dyscyplinarnym, prostowanie błędów pisarskich i rachunkowych oraz

innych oczywistych omyłek, oraz określi wzory postanowień i innych dokumentów sporządzanych w postępowaniu dyscyplinarnym, mając na względzie sprawność prowadzonego postępowania.

Rozdział 16

Nawiązanie, zmiana i rozwiązanie stosunku pracy

Art. 199. Pracownikiem Służby Więziennej, zwanym dalej „pracownikiem”, może być osoba, która:

- 1) jest obywatelem polskim;
- 2) ma pełną zdolność do czynności prawnych oraz korzysta z pełni praw publicznych;
- 3) cieszy się nieposzlakowaną opinią i daje rękojmię prawidłowego wykonywania powierzonych zadań;
- 4) nie była karana za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe;
- 5) ma odpowiednie do zajmowanego stanowiska wykształcenie;
- 6) daje rękojmię zachowania tajemnicy stosownie do wymogów określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych;
- 7) posiada zdolność psychiczną i fizyczną pozwalającą na zatrudnienie na określonym stanowisku, którą ustala służba medycyny pracy.

Art. 200. Nawiązanie stosunku pracy z nauczycielami regulują przepisy odrębne. Przepis art. 222 stosuje się odpowiednio.

Art. 201. Stosunek pracy z pracownikiem nawiązuje i rozwiązuje właściwy kierownik jednostki organizacyjnej.

Art. 202. Małżonkowie, osoby pozostające ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz osoby pozostające ze sobą we wspólnym pożyciu nie mogą być zatrudnione lub pełnić służby w tej samej jednostce organizacyjnej, jeżeli powstałby między tymi osobami stosunek bezpośredniej podległości służbowej.

Art. 203. 1. Jeżeli wymagają tego potrzeby jednostki organizacyjnej, pracownikowi można zlecić, na okres do trzech miesięcy w roku kalendarzowym, wykonywanie innej pracy niż określona w umowie o pracę, zgodnej z jego kwalifikacjami. W okresie tym przysługuje mu wynagrodzenie stosowne do wykonywanej pracy, lecz nie niższe od dotychczasowego.

2. W razie reorganizacji jednostki organizacyjnej pracownika można przenieść na inne stanowisko służbowe, odpowiadające jego kwalifikacjom, jeżeli ze względu na likwidację stanowiska zajmowanego przez pracownika nie jest możliwe dalsze jego zatrudnienie na tym stanowisku. Po przeniesieniu przysługuje wynagrodzenie stosowne do wykonywanej pracy, lecz przez okres sześciu miesięcy nie niższe od dotychczasowego.

3. Jeżeli jest to konieczne ze względu na szczególne potrzeby jednostki organizacyjnej, pracownika można przenieść na inne stanowisko, odpowiadające kwalifikacjom pracownika i równorzędne pod względem wynagrodzenia.

4. W uzasadnionych wypadkach pracownik może być delegowany, na okres do sześciu miesięcy, do innej jednostki organizacyjnej w tej samej lub innej miejscowości, do pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami. W okresie delegowania przysługuje mu wynagrodzenie stosowne do wykonywanej pracy, lecz nie niższe od dotychczasowego. Delegowanie takie dopuszczalne jest tylko raz na dwa lata. Przepisy art. 120-125 stosuje się odpowiednio.

5. Niedopuszczalne jest czasowe delegowanie, bez zgody zainteresowanego, do jednostki organizacyjnej mającej siedzibę w innej miejscowości, kobiety w ciąży lub pracownika sprawującego opiekę nad dzieckiem w wieku do czternastu lat, a także w wypadkach, gdy stoją temu na przeszkodzie ważne względy osobiste lub rodzinne pracownika.

6. W razie trwałej utraty zdolności do pracy na zajmowanym stanowisku, stwierdzonej orzeczeniem lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, pracownika można za jego zgodą przenieść na inne, także niższe stanowisko, z tym że przez okres trzech miesięcy zachowuje prawo do dotychczasowego wynagrodzenia. Jeżeli pracownik zostaje poddany rehabilitacji zawodowej lub przysposobieniu do innej

pracy, zachowuje prawo do dotychczasowego wynagrodzenia przez okres dwunastu miesięcy.

Art. 204. 1. Pracownik zostaje z mocy prawa zawieszony w pełnieniu obowiązków służbowych w razie tymczasowego aresztowania do czasu wygaśnięcia stosunku pracy, chyba że wcześniej rozwiązano z nim stosunek pracy bez wypowiedzenia z jego winy lub upłynął już okres wypowiedzenia przed tymczasowym aresztowaniem pracownika.

2. Wynagrodzenie w okresie tymczasowego aresztowania pracownika ulega ograniczeniu do połowy. Jeżeli zapadł wyrok uniewinniający lub postępowanie karne zostało umorzone, pracownikowi wypłaca się pozostałą część wynagrodzenia, chyba że postępowanie karne umorzono warunkowo lub na podstawie amnestii, a zainteresowany w przepisanej trybie nie domagał się rehabilitacji.

Art. 205. 1. Rozwiązanie umowy o pracę na czas nieokreślony z pracownikiem może nastąpić w drodze wypowiedzenia w razie:

1) otrzymania ujemnej oceny kwalifikacyjnej, potwierdzonej ponowną ujemną oceną, która nie może być dokonana wcześniej niż po upływie trzech miesięcy;

2) likwidacji jednostki organizacyjnej lub jej reorganizacji, jeżeli nie jest możliwe przeniesienie pracownika na inne stanowisko w tej samej jednostce organizacyjnej;

3) niezawinionej utraty uprawnień wymaganych do wykonywania pracy na zajmowanym stanowisku;

4) trwałej utraty zdolności fizycznej lub psychicznej do pracy na zajmowanym stanowisku, stwierdzonej orzeczeniem lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli nie ma możliwości zatrudnienia pracownika na innym stanowisku, odpowiednim do jego stanu zdrowia i kwalifikacji zawodowych, albo gdy pracownik odmawia przejścia do takiej pracy;

5) nabycia prawa do emerytury na podstawie przepisów odrębnych;

6) prawomocnej odmowy wydania poświadczenia bezpieczeństwa osobowego w rozumieniu przepisów o ochronie informacji niejawnych.

2. Okres wypowiedzenia stosunku pracy wynosi trzy miesiące i kończy się ostatniego dnia miesiąca.

3. W wypadkach określonych w ust. 1 pkt 3 kierownik jednostki organizacyjnej powinien zaproponować pracownikowi podjęcie pracy na innym stanowisku odpowiadającym posiadanym kwalifikacjom, jeżeli takim stanowiskiem dysponuje.

4. Do rozwiązania stosunku pracy w wypadkach określonych w ust. 1 pkt 1-3 stosuje się przepis art. 38 Kodeksu pracy.

Art. 206. 1. W razie rozwiązania stosunku pracy z pracownikiem, z przyczyn określonych w art. 205 ust. 1 pkt 2, w okresie między ustaniem zatrudnienia w likwidowanej lub reorganizowanej jednostce organizacyjnej a podjęciem pracy lub działalności gospodarczej, pracownikowi temu przysługuje świadczenie pieniężne ze środków budżetu państwa, przez okres nie dłuższy niż sześć miesięcy, obliczane jak ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy. Świadczenie to nie przysługuje pracownikowi, który nabył prawo do emerytury.

2. Wysokość świadczenia pieniężnego w okresie, o którym mowa w ust. 1, ulega odpowiedniemu obniżeniu jeżeli były pracownik pobiera zasiłek wychowawczy, chorobowy albo macierzyński.

3. Okres pobierania świadczenia pieniężnego, o którym mowa w ust. 1, wlicza się do okresów pracy wymaganych do nabycia lub zachowania uprawnień pracowniczych oraz do okresów zatrudnienia w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - na takich warunkach, na jakich wlicza się okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych, określonych w przepisach o zatrudnieniu i bezrobociu. Od świadczenia pieniężnego jednostka organizacyjna odprowadza składkę na ubezpieczenie społeczne na zasadach przewidzianych dla wynagrodzenia wypłacanego w czasie trwania stosunku pracy.

Art. 207. 1. Umowa o pracę na czas nieokreślony ulega rozwiązaniu bez wypowiedzenia z winy pracownika, w razie:

1) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności, jeżeli wykonanie tej kary nie zostało warunkowo zawieszona lub za popełnione umyślnie przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego;

2) zawinionej utraty uprawnień koniecznych do wykonywania pracy na zajmowanym stanowisku.

2. Stosunek pracy z pracownikiem ulega z mocy prawa rozwiązaniu bez wypowiedzenia również w razie utraty obywatelstwa polskiego.

3. Rozwiązanie stosunku pracy bez wypowiedzenia z pracownikiem może nastąpić także w razie jego nieobecności w pracy z powodu choroby trwającej dłużej niż rok lub odosobnienia ze względu na chorobę zakaźną, a także w razie usprawiedliwionej nieobecności w pracy z innych przyczyn - po upływie okresów przewidzianych w art. 53 Kodeksu pracy.

4. W razie niezdolności do pracy z powodu choroby, o której mowa w ust. 3, pracownik zachowuje prawo do świadczeń pieniężnych przez okres przewidziany w przepisach o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

5. Stosunek pracy z pracownikiem wygasa w wypadkach określonych w Kodeksie pracy oraz przepisach szczególnych.

Art. 208. W okresie wypowiedzenia pracownik może być zwolniony z pełnienia obowiązków, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia.

Art. 209. Postanowienia niniejszego rozdziału nie naruszają przepisów dotyczących szczególnej ochrony pracowników w zakresie wypowiedzenia i rozwiązania stosunku pracy.

Rozdział 17

Obowiązki i prawa pracownika

Art. 210. 1. Wobec pracowników w sprawach nie uregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się przepisy Kodeksu pracy.

2. Wobec pracowników zakładów opieki zdrowotnej dla osób pozbawionych wolności w zakresie czasu pracy stosuje się przepisy ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89).

Art. 211. 1. Pracownik jest obowiązany chronić interesy państwa i Służby Więziennej oraz prawa i słuszne interesy obywateli.

2. Pracownik obowiązany jest w szczególności:

1) strzec autorytetu Służby Więziennej oraz dążyć do pogłębiania zaufania obywateli do organów państwa;

2) racjonalnie gospodarować środkami publicznymi;

3) rzetelnie i bezstronnie, sprawnie i terminowo wykonywać powierzone zadania;

4) dochowywać tajemnicy państwowej i służbowej;

5) rozwijać własną wiedzę zawodową;

6) godnie zachowywać się w pracy oraz poza nią.

3. W zakresie szkolenia i doskonalenia zawodowego pracowników stosuje się art. 7 ust. 3 i 4

4. Kierownik jednostki organizacyjnej jest zobowiązany zapewnić pracownikowi właściwe warunki do wykonywania obowiązków określonych w ustawie.

5. Pracownik jest obowiązany złożyć oświadczenie o swoim stanie majątkowym. Przepis art. 106 stosuje się odpowiednio.

Art. 212. 1. Pracownik jest obowiązany sumiennie wypełniać polecenia służbowe przełożonych.

2. Jeżeli polecenie służbowe w przekonaniu pracownika jest niezgodne z prawem, godzi w interes społeczny lub zawiera znamiona pomyłki, pracownik ten powinien przedstawić swoje zastrzeżenia przełożonemu; w razie pisemnego potwierdzenia polecenia powinien je wykonać, zawiadamiając jednocześnie o zastrzeżeniach kierownika jednostki organizacyjnej, a gdy polecenie wydał kierownik jednostki organizacyjnej - organ nadrzędny nad tym kierownikiem. Zawiadomienia należy dokonać niezwłocznie. O ile w toku dalszego postępowania okaże się, że

zastrzeżenia pracownika były uzasadnione, przełożony, który wydał polecenie, ponosi z tego tytułu odpowiedzialność.

3. Pracownikowi nie wolno wykonywać poleceń, których wykonanie stanowiłoby przestępstwo.

Art. 213. 1. Pracownik podlega okresowym ocenom kwalifikacyjnym. Oceny dokonuje kierownik jednostki organizacyjnej, w której pracownik jest zatrudniony, biorąc pod uwagę opinię bezpośredniego przełożonego. Dla dokonania tej czynności kierownik jednostki organizacyjnej może powołać komisję.

2. O treści oceny kwalifikacyjnej kierownik jednostki organizacyjnej zawiadamia pracownika.

3. Od oceny kwalifikacyjnej pracownik może, w terminie siedmiu dni, odwołać się do przełożonego kierownika jednostki organizacyjnej, w której wykonuje swoje obowiązki.

4. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb postępowania przy dokonywaniu ocen kwalifikacyjnych pracowników oraz tryb postępowania odwoławczego w tych sprawach, uwzględniając w szczególności zasady zapoznawania się z oceną i właściwość przełożonych w tych sprawach.

Art. 214. 1. Pracownik, podczas i w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych, korzysta z ochrony przewidzianej w Kodeksie karnym dla funkcjonariuszy publicznych.

2. Pracownikowi przysługuje zwrot kosztów poniesionych na ochronę prawną, jeżeli postępowanie karne, wszczęte przeciwko niemu o przestępstwo popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych, zostanie prawomocnie umorzony z powodu braku znamion przestępstwa lub zakończony wyrokiem uniewinniającym. Koszty takie zwraca się z budżetu, w wysokości nie wyższej niż przewidziana w odrębnych przepisach o wynagrodzeniach adwokatów maksymalna stawka urzędowa.

Art. 215. W zakresie świadczeń socjalnych przysługujących pracownikowi stosuje się art. 146.

Art. 216. 1. Pracownikom wykonującym czynności służbowe w ramach wzmocnionego systemu ochrony, sił wsparcia, odwodu oraz podczas zwalczania klęsk żywiołowych, a także uczestnikom szkoleń, kursów, kursokonferencji, narad i odpraw służbowych, organizowanych w ramach szkolenia oraz doskonalenia zawodowego, przysługuje zakwaterowanie i wyżywienie, na czas trwania tych czynności, na zasadach przewidzianych dla funkcjonariuszy.

Rozdział 18

Wynagrodzenie i inne świadczenia pieniężne pracowników

Art. 217. 1. Pracownikowi przysługuje wynagrodzenie zależne od zajmowanego stanowiska, posiadanych kwalifikacji zawodowych, jakości oraz stażu pracy.

2. Pracownik, który wykazuje inicjatywę w pracy i sumiennie wykonuje swoje obowiązki, może być awansowany do wyższej grupy wynagrodzenia zasadniczego lub na wyższe stanowisko.

3. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, wynagrodzenie zasadnicze pracowników, uwzględniając w szczególności zróżnicowanie wymogów kwalifikacyjnych oraz specyfikę pracy na poszczególnych stanowiskach w różnych rodzajach jednostek organizacyjnych.

Art. 218. Pracownikowi przysługuje dodatek za wieloletnią pracę, w wysokości wynoszącej po pięciu latach pracy 5% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego. Dodatek ten wzrasta o 1% za każdy dalszy rok pracy aż do osiągnięcia 20% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

Art. 219. 1. Pracownikom zatrudnionym na stanowiskach związanych z kierowaniem zespołem oraz radcom prawnym i głównym księgowym przysługuje dodatek funkcyjny.

2. Dodatek funkcyjny jest wypłacany w ramach posiadanych środków na wynagrodzenia, w kwocie nieprzekraczającej 200 % najniższego wynagrodzenia zasadniczego pracowników.

Art. 220. 1. Z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków służbowych lub powierzenia dodatkowych zadań o wysokim stopniu złożoności lub odpowiedzialności kierownik jednostki organizacyjnej może przyznać pracownikowi na czas określony, nie dłuższy niż 1 rok, dodatek specjalny. Dodatek specjalny, w indywidualnych przypadkach, może być przyznany na czas nieokreślony.

2. Dodatek specjalny może być przyznany również ze względu na charakter pracy i zakres wykonywanych zadań przez pracownika.

3. Dodatek specjalny jest wypłacany w ramach posiadanych środków na wynagrodzenia, w kwocie nieprzekraczającej 40 % łącznie wynagrodzenia zasadniczego i dodatku funkcyjnego pracownika.

4. Przepisy ust. 1 – 3 nie dotyczą pracowników zatrudnionych na stanowiskach pomocniczych, robotniczych i obsługi.

Art. 221. 1. Dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach pomocniczych, robotniczych i obsługi tworzy się fundusz premiowy w ramach posiadanych środków na wynagrodzenia.

2. Wysokość funduszu premiowego, o którym mowa w ust. 1, oraz warunki przyznawania i wypłacania premii określa zakładowy regulamin premiowania.

Art. 222. Pracownikom wykonującym obowiązki w stałym i bezpośrednim kontakcie z osobami pozbawionymi wolności przysługuje dodatek w wysokości do 50 % miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

Art. 223. Tworzy się fundusz nagród za szczególne osiągnięcia w pracy zawodowej w wysokości 3 % planowanych środków na wynagrodzenia osobowe.

Art. 224. Pracownikowi przysługuje dodatek za każdą godzinę pracy wykonywanej w warunkach uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia w wysokości:

- 1) przy pierwszym stopniu szkodliwości lub uciążliwości – do 5 %;
 - 2) przy drugim stopniu szkodliwości lub uciążliwości – do 10 %;
 - 3) przy trzecim stopniu szkodliwości lub uciążliwości – do 15 %
- najniższego wynagrodzenia zasadniczego pracowników.

Art. 225. 1. Pracownikowi wykonującemu pracę w porze nocnej przysługuje dodatek do wynagrodzenia za każdą godzinę pracy w porze nocnej, w wysokości 20 % stawki godzinowej wynagrodzenia, nie niższy jednak od dodatku ustalonego na podstawie art. 151⁸ § 1 Kodeksu pracy.

2. Pracownikom wykonującym zawód medyczny, zatrudnionym w systemie pracy zmianowej w zakładach opieki zdrowotnej dla osób pozbawionych wolności przeznaczonych dla osób, których stan zdrowia wymaga całodobowych świadczeń zdrowotnych, przysługuje dodatek w wysokości co najmniej 65 % stawki godzinowej wynagrodzenia zasadniczego.

3. Godzinową stawkę wynagrodzenia zasadniczego, o której mowa w ust. 2, oblicza się dzieląc kwotę miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, wynikającą z osobistego zaszeregowania pracownika, przez liczbę godzin pracy przypadających do przepracowania w danym miesiącu.

Art. 226. Pracownikom przysługują nagrody jubileuszowe w wysokości:

- 1) po 20 latach pracy - 75% wynagrodzenia miesięcznego;
- 2) po 25 latach pracy - 100% wynagrodzenia miesięcznego;
- 3) po 30 latach pracy - 150% wynagrodzenia miesięcznego;
- 4) po 35 latach pracy - 200% wynagrodzenia miesięcznego,
- 5) po 40 latach pracy - 300% wynagrodzenia miesięcznego;
- 6) po 45 latach pracy - 400% wynagrodzenia miesięcznego.

Art. 227. Pracownikom przysługuje dodatkowe wynagrodzenie roczne na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Art. 228. Pracownikowi delegowanemu przysługują diety oraz zwrot kosztów poniesionych z tytułu podróży służbowej w wysokości oraz na warunkach określonych w przepisach w sprawie ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej.

Art. 229. Pracownikowi przysługują świadczenia emerytalne i rentowe na zasadach określonych w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z uwzględnieniem art. 20 ustawy z dnia 2007 r. o Służbie Więziennej.

Art. 230. 1. Pracownikowi przechodzącemu na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy przysługuje jednorazowa odprawa:

- 1) po dziesięciu latach pracy w Służbie Więziennej - w wysokości dwumiesięcznego wynagrodzenia;
- 2) po piętnastu latach pracy w Służbie Więziennej - w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia;
- 3) po dwudziestu latach pracy w Służbie Więziennej - w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia.

2. Odprawę, o której mowa w ust. 1, oblicza się według zasad obowiązujących przy ustalaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy pracowników.

Art. 231. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia:

1) wymagania w zakresie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, jakim powinni odpowiadać pracownicy, ustalając w szczególności wymagania na poszczególnych stanowiskach oraz tryb awansowania pracowników na wyższe stanowiska, z uwzględnieniem związanej z tym zmiany wymagań;

2) szczegółowe zasady przyznawania i wypłacania pracownikom dodatku za wieloletnią pracę, uwzględniając w szczególności warunki obliczania okresu zatrudnienia uprawniającego do otrzymania dodatku;

3) szczegółowe zasady przyznawania i tryb wypłacania pracownikom dodatku funkcyjnego, uwzględniając w szczególności wykaz stanowisk, na których dodatek

funkcyjny przysługuje, jego wysokość i tryb podwyższania i obniżania dodatku funkcyjnego;

4) szczegółowe zasady i tryb przyznawania i wysokości dodatku do wynagrodzenia pracowników z tytułu stałego i bezpośredniego kontaktu z osobami pozbawionymi wolności, uwzględniając w szczególności właściwość organów w tych sprawach, sposób wypłaty dodatku i tryb dokonywania zróżnicowania jego wysokości;

5) szczegółowe zasady i tryb przyznawania i wysokości dodatku do wynagrodzenia pracowników z tytułu pracy wykonywanej w warunkach uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia, uwzględniając w szczególności właściwość organów w tych sprawach, wykaz prac wykonywanych w warunkach uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia, a także sposób wypłaty tego dodatku;

6) tryb obliczania i wypłacania nagrody jubileuszowej, uwzględniając w szczególności sposób ustalania okresów pracy i innych okresów uprawniających do jej otrzymania.

Rozdział 19

Nagrody i wyróżnienia

Art. 232. Pracownikom, którzy wzorowo wykonują obowiązki, przejawiają inicjatywę w pracy i doskonałą sposób jej wykonywania, mogą być przyznawane nagrody i wyróżnienia określone w Kodeksie pracy.

Art. 233. Pracownik, wyróżniony w myśl art. 232, może być awansowany do wyższej grupy wynagrodzenia poza przewidzianymi terminami przeszeregowania lub na wyższe stanowisko.

Rozdział 20

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 234. Zachowuje moc prawną ślubowanie złożone przez funkcjonariuszy pełniących służbę w dniu wejścia w życie ustawy według roty określonej w art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 1996 r. o Służbie Więziennej. Rotę ślubowania określoną w

art. 4 ust. 1 niniejszej ustawy składają funkcjonariusze przyjęci do służby w Służbie Więziennej po dniu wejścia w życie ustawy.

Art. 235. Funkcjonariusz, który nie spełnia wymagań w zakresie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych przewidzianych dla stanowiska służbowego zajmowanego przez niego w dniu wejścia w życie ustawy, zachowuje to stanowisko.

Art. 236. 1. Osoba powołana na stanowisko Dyrektora Generalnego oraz funkcjonariusz mianowany na stanowisko dyrektora okręgowego na podstawie przepisów ustawy, o której mowa w art. 243, wykonuje swoje obowiązki lub pełni służbę na dotychczas zajmowanym stanowisku służbowym przez okres nieprzekraczający 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Jeżeli w okresie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy funkcjonariusz, o którym mowa w ust. 1, nie zostanie mianowany odpowiednio na stanowisko Dyrektora Generalnego albo dyrektora okręgowego w trybie określonym w art. 27 ust. 1 albo art. 31 ust. 1 niniejszej ustawy, to zwalnia się go z dotychczas zajmowanego stanowiska służbowego i przenosi do dyspozycji określonego przełożonego na zasadach określonych w niniejszej ustawie.

3. Jeżeli w okresie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, Dyrektor Generalny nie będący funkcjonariuszem nie zostanie powołany na stanowisko Dyrektora Generalnego w trybie określonym w art. 27 ust. 3 niniejszej ustawy, to rozwiązuje się z nim stosunek pracy na podstawie art. 70 Kodeksu pracy.

Art. 237. 1. Sprawy wszczęte i niezakończone w dniu wejścia w życie ustawy, prowadzone są na podstawie przepisów ustawy niniejszej, z zastrzeżeniem ust. 2-3.

2. Postępowania w sprawie przydziału lokalu mieszkalnego, wszczęte na podstawie dotychczasowych przepisów i nie zakończone do dnia wejścia w życie ustawy, umarza się z mocy prawa z dniem wejścia w życie ustawy.

3. Postępowania w sprawie przyznania pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego, wszczęte na podstawie dotychczasowych przepisów i nie zakończone do dnia wejścia w życie ustawy, podlegają:

1) rozpatrzeniu na podstawie przepisów ustawy w przypadku złożenia przez zainteresowanego funkcjonariusza pisemnego wniosku w tej sprawie; albo

2) umorzeniu z mocy prawa, po upływie trzech miesięcy od dnia wejścia ustawy w życie, w przypadku niezłożenia przez funkcjonariusza wniosku, o którym mowa w pkt 1.

Art. 238. 1. Funkcjonariuszom, którzy wykupili lokal mieszkalny będący w dotychczasowej dyspozycji Służby Więziennej albo otrzymali pomoc finansową na uzyskanie lokalu mieszkalnego na zasadach dotychczasowych, nie przysługuje prawo do otrzymania pomocy finansowej na podstawie przepisów niniejszej ustawy.

2. Z dniem wejścia w życie ustawy tracą moc decyzje administracyjne w sprawach przyznania równoważnika pieniężnego z tytułu braku mieszkania, równoważnika pieniężnego za remont zajmowanego lokalu mieszkalnego i zwrotu różnicy w opłatach czynszowych, wydane na podstawie przepisów dotychczas obowiązujących.

Art. 239. 1. Funkcjonariusze, emeryci i renciści Służby Więziennej, którzy w dniu wejścia ustawy w życie zajmują lokale mieszkalne pozostające w trwałym zarządzie Służby Więziennej mogą ubiegać się o nabycie takiego lokalu, w razie posiadania co najmniej 15 lat służby w Służbie Więziennej, w trybie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 15 grudnia 2000 r. o zasadach zbywania mieszkań będących własnością przedsiębiorstw państwowych, niektórych spółek handlowych z udziałem Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych oraz niektórych mieszkań będących własnością Skarbu Państwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 4, poz. 24, z późn. zm.⁷⁾), z zastrzeżeniem, że wniosek, o którym mowa w art. 10 ust. 2 wyżej wymienionej ustawy, może zostać złożony w terminie do dnia 31 grudnia 2009 r.

2. Dyrektor Generalny zgłasza właściwemu organowi wniosek o wydanie decyzji o wygaśnięciu trwałego zarządu, który to organ przeznacza dany lokal do sprzedaży osobie, o której mowa w ust.1.

3. Przepisy ust. 1 i ust. 2 stosuje się odpowiednio do sprzedaży własnościowego prawa do lokalu spółdzielczego pozostającego w trwałym zarządzie Służby Więziennej.

⁷⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 102, poz. 1018, z 2004 r. Nr 141, poz. 1492, z 2005 r. Nr 157, poz. 1315 i Nr 184, poz. 1539.

Art. 240. 1. W przypadku niezłożenia przez funkcjonariusza, o którym mowa w art. 239 ust. 1, wniosku o nabycie zajmowanego lokalu mieszkalnego pozostającego w trwałym zarządzie Służby Więziennej, lokal ten przekształca się z mocy ustawy z dniem 1 stycznia 2010 r. w lokal funkcyjny. Art. 121 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

2. W przypadku niezłożenia przez emeryta lub rencistę, o którym mowa w art. 239 ust. 1, wniosku o nabycie zajmowanego lokalu mieszkalnego pozostającego w trwałym zarządzie Służby Więziennej, emeryt lub rencista ten zachowuje do dnia swojej śmierci prawo do zamieszkiwania w tym lokalu wraz z członkami rodziny. Z chwilą śmierci uprawnionego emeryta lub rencisty Służby Więziennej, zajmowany przez niego lokal mieszkalny przekształca się z mocy ustawy w lokal funkcyjny. Art. 121 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

3. Kwatery tymczasowe przyznane na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów w lokalach pozostających w trwałym zarządzie jednostek organizacyjnych, stają się z dniem wejścia w życie ustawy lokalami funkcyjnymi.

Art. 241. 1. Dotychczas wydane decyzje o przydziale lokalu mieszkalnego Służby Więziennej, stanowiącego własność jednostek samorządu terytorialnego pozostają w mocy.

2. W stosunku do osób posiadających przydział lokalu, o którym mowa w ust. 1, stosuje się, z uwzględnieniem ust. 3, przepisy dotyczące umowy najmu zawartej na czas nieoznaczony, w szczególności zaś przepisy określające uprawnienia najemców.

3. Cały okres zajmowania przez funkcjonariusza, emeryta lub rencistę Służby Więziennej lokalu mieszkalnego, o którym mowa w ust. 1, traktuje się jak okres najmu na czas nieoznaczony.

Art. 242. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w niniejszej ustawie pozostają w mocy przepisy dotychczasowe, o ile nie są z nią sprzeczne, nie dłużej jednak niż 18 miesięcy od dnia wejścia niniejszej ustawy w życie.

Art. 243. Traci moc ustawa z dnia 26 kwietnia 1996 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2002 r. Nr 207, poz. 1761, z późn. zm.⁸⁾), w części dotyczącej przepisów rozdziałów 3-9.

Art. 244. 1. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia/z dniem 1 stycznia 2008 r., z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Przepisy Rozdziału 15 ustawy wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2009 r.

UZASADNIENIE

Uwagi ogólne:

W chwili obecnej przepisy regulujące stosunek służbowy funkcjonariuszy Służby Więziennej znajdują się w ustawie z dnia 26 kwietnia 1996 r. o Służbie Więziennej.

Ocena ponad 10 letniego okresu obowiązywania wskazanej wyżej ustawy – z jednej strony – uzasadniła oczywistą potrzebę dostosowania niektórych unormowań w niej zawartych nie tylko do realiów obecnej rzeczywistości, ale również do wymogów Konstytucji i prawa Unii Europejskiej. Z drugiej zaś strony, w ustawie pragmatycznej

⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 90, poz. 844, Nr 142, poz. 1380, Nr 166, poz. 1609 i Nr 210, poz. 2036, z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 oraz z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711.

koniecznym okazało się uwzględnienie nowych rozwiązań ustawowych w innych dziedzinach, jak choćby w zakresie ukonstytuowania korpusu pracowników cywilnych więziennictwa (wzorem urzędników państwowych), czy też obowiązku składania przez funkcjonariuszy i pracowników oświadczeń majątkowych.

Duży wpływ na proponowane rozwiązania wywarło także dotychczasowe orzecznictwo, w szczególności orzecznictwo sądów administracyjnych. Równocześnie pojawiła się konieczność zmiany szeregu przepisów dotyczących kwestii szczegółowych. Niektóre z nich wzbudzały zresztą zastrzeżenia i wątpliwości już od kilku lat (tytułem przykładu: dotychczasowy art. 49 ust. 3, zgodnie z którym każdej osobie podejmującej służbę i posiadającej wyższe wykształcenie nadawano od razu stopień młodszego chorążego).

Wreszcie praktyka wykazała nietrafność pewnych rozwiązań, które przed ich wprowadzeniem zdawały się dobrze rokować. Przykładem może tu być chociażby rozdział ustawy regulujący zasady prowadzenia postępowania dyscyplinarnego, czy też przepisy dotyczące „przywracania do służby” funkcjonariuszy uprzednio z niej zwolnionych.

Pewną grupę przepisów, których zmianę zaproponowano, stanowią przepisy dotknięte wadami natury redakcyjnej, rzadziej logicznej. Ich zmiana nie będzie jednak tylko zabiegiem formalnym. Nieprecyzyjne lub wadliwe brzmienie szeregu z nich wywoływało wątpliwości, które prowadziły do nieprawidłowej albo rozbieżnej interpretacji, a w konsekwencji - do błędnego stosowania.

W projektowanej ustawie wprowadza się równocześnie nową systematykę, która ma uczynić przedkładany akt prawny bardziej przejrzystym i spójnym. Poszczególne zagadnienia związane ze stosunkiem służbowym funkcjonariuszy, bądź też stosunkiem pracy pracowników, zostały pogrupowane w wyodrębnione rozdziały, które w sposób kompleksowy regulują dany blok zagadnieniowy. Pozwoliło to również zmniejszyć ilość upoważnień ustawowych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania nowej regulacji.

I tak zaproponowano następujący podział ustawy:

1) rozdział 1 – *stosunek służbowy funkcjonariuszy*, w którym określono:

- wymagania, jakie winna spełnić osoba ubiegająca się o przyjęcie do służby,
- procedurę poprzedzającą nawiązanie stosunku służbowego;
- formę nawiązania stosunku służbowego;
- cele służby przygotowawczej.

2) rozdział 2 – *stanowiska, stopnie Służby Więziennej i uposażenie funkcjonariuszy*, w którym określono:

- podział stanowisk służbowych i stopni Służby Więziennej na odpowiednie korpusy;
- wymagania niezbędne do zajmowania określonych stanowisk służbowych;
- wymagania niezbędne do awansu w stopniu Służby Więziennej;
- rodzaje szkoleń prowadzonych w Służbie Więziennej;
- zasady dotyczące otrzymywanego przez funkcjonariuszy uposażenia zasadniczego oraz dodatków do tego uposażenia.

3) rozdział 3 – *wyższe stanowiska kierownicze w Służbie Więziennej*, w którym określono:

- katalog tych stanowisk;
- tryb mianowania lub powoływania na nie oraz zwalniania lub odwoływania z tych stanowisk;
- przełożonych właściwych dla wyższej kadry kierowniczej w Służbie Więziennej.

4) rozdział 4 – *zmiana warunków pełnienia służby*, w którym określono nietypowe zmiany stosunku służbowego, tj.:

- przeniesienie funkcjonariusza do pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej Służby Więziennej;
- delegowanie funkcjonariusza do czasowego pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej Służby Więziennej;
- powierzanie funkcjonariuszowi obowiązków na innym stanowisku służbowym;
- przenoszenie funkcjonariusza do dyspozycji;

- oddelegowanie funkcjonariusza do pełnienia służby poza Służbą Więzienną w kraju lub za granicą;
- przenoszenie funkcjonariusza na niższe stanowisko służbowe
- uprawnienia wyżej wymienionych funkcjonariuszy w zakresie otrzymywanego uposażenia oraz innych świadczeń i należności.

5) rozdział 5 – zawieszenie funkcjonariusza w czynnościach służbowych, w którym określono przesłanki do zawieszenia funkcjonariusza w czynnościach służbowych i jego uprawnienia w zakresie wysokości otrzymywanego uposażenia.

6) rozdział 6 – ustanie stosunku służbowego funkcjonariuszy, w którym określono:

- obligatoryjne i fakultatywne przesłanki do zwolnienia funkcjonariusza ze służby;
- przesłanki do stwierdzenia wygaśnięcia stosunku służbowego;
- zasady zwrotu kosztów szkolenia przez zwalnianych funkcjonariuszy;
- świadczenia pieniężne związane z ustaniem stosunku służbowego;
- szczególne uprawnienia funkcjonariuszy-kobiet.

7) rozdział 7 – zdrowie i bezpieczeństwo funkcjonariuszy w służbie, w którym określono:

- zasady ustalania zdolności fizycznej i psychicznej do służby;
- zadania jednostek służby medycyny pracy Służby Więziennej;
- zasady ustalania predyspozycji funkcjonariuszy do zajmowania określonych stanowisk służbowych;
- kwestie związane z bezpieczeństwem i higieną służby;
- odszkodowania wypadkowe przysługujące funkcjonariuszom;
- inne świadczenia związane z ochroną zdrowia („urlop zdrowotny”, obóz kondycyjny, prawo do wyżywienia podczas pełnienia służby w określonych warunkach).

8) rozdział 8 – czas służby funkcjonariuszy, w którym określono normy i rozkład czasu służby, udzielanie czasu wolnego od służby i ekwiwalent pieniężny za wypracowane nadgodziny.

9) rozdział 9 – *urlopy i zwolnienia od zajęć służbowych funkcjonariuszy*, w którym określono rodzaj i wymiar urlopów przysługujących funkcjonariuszom, a także zasady ich udzielania oraz wypłatę ekwiwalentu za niewykorzystany urlop.

10) rozdział 10 – *umundurowanie i wyposażenie polowe funkcjonariuszy*, którym określono uprawnienia mundurowe funkcjonariuszy i sposób ich realizacji.

11) rozdział 11 – *obowiązki i prawa funkcjonariuszy*, w którym określono między innymi:

- zasady opiniowania służbowego funkcjonariuszy;
- podejmowania zajęcia zarobkowego poza służbą;
- wykonywania odpłatnych czynności związanych z konwojowaniem i dozowaniem osób pozbawionych wolności;
- zasady składania przez funkcjonariusza oświadczeń majątkowych i oświadczeń o podejmowaniu przez niego działań stanowiących represje z powodów politycznych, wymierzonych w opozycję demokratyczną;
- zasady przyznawania wyróżnień funkcjonariuszom.

12) rozdział 12 – *sprawy mieszkaniowe*, w którym określono prawo funkcjonariusza do zwrotnej pomocy finansowej na cele mieszkaniowe oraz zasady i tryb przyznawania lokali funkcyjnych.

13) rozdział 13 – *świadczenia funkcjonariuszy*, w którym określono rodzaje świadczeń pieniężnych i zasady ich przyznawania funkcjonariuszom, a także rodzaje i zasady przyznawania funkcjonariuszom świadczeń socjalnych.

14) rozdział 14 – *rozpatrywanie sporów o roszczenia funkcjonariuszy ze stosunku służbowego*, w którym określono:

- katalog spraw osobowych funkcjonariuszy i ich formę, w szczególności dokonano podziału spraw osobowych na sprawy administracyjne i sprawy wynikające z

podległości służbowej, a także wskazano sposób dochodzenia roszczeń funkcjonariuszy wynikających ze stosunku służbowego;

- zasady ponownego nawiązania stosunku służbowego z funkcjonariuszami, których stosunek służbowy uprzednio ustał, a także zasady przyznawania odszkodowania za wadliwe zwolnienie ze służby;

- zasady przywracania stopni Służby Więziennej;

- zasady związane z przedawnieniem roszczeń funkcjonariuszy;

- prawo funkcjonariusza do otrzymywania odsetek ustawowych za nieterminową wypłatę uposażenia;

- zasady związane z dokonywaniem potrąceń z uposażenia funkcjonariuszy.

15) rozdział 15 – *odpowiedzialność dyscyplinarna funkcjonariuszy*, w którym określono procedurę dyscyplinarną wobec funkcjonariuszy.

16) rozdziały 16 – 19, w których określono zagadnienia dotyczące pracownika Służby Więziennej, w tym:

- nawiązanie, zmianę i rozwiązanie stosunku pracy;

- obowiązki i prawa pracownika;

- wynagrodzenie i inne świadczenia pracowników;

- nagrody i wyróżnienia pracowników.

17) rozdział 20 – *przepisy przejściowe i końcowe*, w którym określono między innymi:

- status prawny dotychczasowych dyrektorów okręgowych oraz Dyrektora Generalnego Służby Więziennej;

- wpływ przepisów projektowanej ustawy na niezakończone sprawy, prowadzone na podstawie przepisów dotychczas obowiązujących;

- zasady wykupu lokali mieszkalnych pozostających w trwałym zarządzie Służby Więziennej;

- zasady zajmowania lokali pozostających w dyspozycji Służby Więziennej.

Rozwiązania szczegółowe:

Ad. 1) W rozdziale 1 projektu ustawy wyczerpująco określono wymogi stawiane kandydatom do służby w Służbie Więziennej oraz unormowano etapy postępowania kwalifikacyjnego, zmierzającego do nawiązania stosunku służbowego. W ten sposób obowiązki nakładane na kandydata do pełnienia służby w Służbie Więziennej zyskały rangę ustawową. Dodatkowo wyraźnie zapisano, iż kandydat ten musi poddać się między innymi procedurze sprawdzającej, określonej w przepisach o ochronie informacji niejawnych (procedura mająca na celu wydanie tzw. „poświadczenia bezpieczeństwa”), a także – jak się wydaje – niezbędnym rozmowom kwalifikacyjnym.

Ponadto wprowadzono nowe zasady związane z nawiązaniem stosunku służbowego. Odstąpiono od sposobu nawiązania stosunku służbowego poprzez fakt mianowania na określone stanowisko, wprowadzając instytucję aktu mianowania na okres służby przygotowawczej albo na stałe. Proponowane rozwiązanie wynika z orzecznictwa sądowego, które kwestionowało samoistne zwolnienie funkcjonariusza ze stanowiska służbowego bez jednoczesnego zwolnienia go ze służby. Trwałość stosunku służbowego wynikać bowiem powinna z oddzielnego aktu przyjęcia do służby, a nie z mianowania funkcjonariusza na określone stanowisko służbowe, które zmienia się przecież w trakcie trwania stosunku służbowego.

Wprowadzono również zasadę, zgodnie z którą odmowa złożenia ślubowania skutkuje nienawiązaniem stosunku służbowego. Pozwoli to na pisemne stwierdzenie nienawiązania stosunku służbowego, które zastąpi dotychczas prowadzone postępowanie administracyjne, zmierzające do zwolnienia takiego funkcjonariusza ze służby. W proponowanym rozwiązaniu Służba Więzienna uniknie konieczności wypłaty uposażenia, czy też jakichkolwiek świadczeń pieniężnych, osobie, która formalnie została przyjęta do służby (otrzymała akt mianowania), a jednocześnie z powodu odmowy złożenia ślubowania nie podjęła jej faktycznie. Wydaje się więc, że w takim przypadku stosunek służbowy nie został nawiązany, a więc wystarczające jest jedynie pisemne stwierdzenie tego faktu.

Ad. 2) W rozdziale 2 projektu ustawy zostały uregulowane typowe sytuacje zmiany stosunku służbowego, związane z mianowaniem funkcjonariuszy na określone stanowiska służbowe, a także z nadawaniem im stopni Służby Więziennej oraz - w konsekwencji - przysługujące im uposażenie zasadnicze i dodatki do tego uposażenia. Określono zatem wymagania zarówno w zakresie wykształcenia ogólnego, jak i kwalifikacji zawodowych uprawniających do zajmowania poszczególnych stanowisk służbowych. Wskazano rodzaje szkolenia, jakie obowiązany jest ukończyć funkcjonariusz, by zostać mianowanym na wyższe stanowisko służbowe.

Dokonano podziału stanowisk na poszczególne korpusy, przypisując im konieczność spełnienia określonych przesłanek. W zakresie nadawania stopni Służby Więziennej pozostawiono dotychczasowe rozwiązania, uznając że sprawdziły się one w praktyce.

Podobnie uczyniono z rozwiązaniami dotyczącymi uposażenia zasadniczego funkcjonariuszy oraz katalogu i zasad przyznawania dodatków do uposażenia. Uporządkowano natomiast kwestie związane z wypłatą funkcjonariuszom tego uposażenia. Dotychczasowy brak unormowania sytuacji, w której pierwszy dzień miesiąca jest dniem wolnym od pracy i – związana z tym – praktyka wypłacania uposażenia w dniu poprzedzającym dzień wolny, sprawiała, że z punktu widzenia przepisów podatkowych funkcjonariusz uzyskiwał dwa uposażenia w jednym miesiącu. To z kolei powodowało nieprawidłowości w naliczaniu kosztów uzyskania przychodu. Zgodnie bowiem z art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, koszt uzyskania przychodu z tytułu stosunku służbowego jest limitowany miesięcznie. Przepis ten w praktyce uniemożliwiał zastosowanie kosztu uzyskania przychodu przy naliczaniu uposażenia wypłacanego w dniu poprzedzającym pierwszy dzień miesiąca wolny od pracy, gdyż koszt ten został już uwzględniony w uposażeniu wypłaconym pierwszego dnia danego miesiąca. Sytuacja taka była w sposób oczywisty niekorzystna dla funkcjonariusza, gdyż „sztucznie” zwiększała podstawę opodatkowania, co wpływało na zmniejszenie wysokości uposażenia netto. Dodatkowo wyeliminowano dotychczasową lukę prawną, wprowadzając regulację odnoszącą się do wypłaty uposażenia w formie tzw. bezgotówkowej (przelew na rachunek bankowy funkcjonariusza).

Ad. 3) W rozdziale 3 projektu ustawy określono katalog wyższych stanowisk kierowniczych w Służbie Więziennej, a także tryb mianowania lub powoływania oraz zwalniania lub odwoływania z tych stanowisk. Przyjęto zasadę, że na stanowiska te mianuje się funkcjonariuszy spośród korpusu oficerów Służby Więziennej. Wyjątek stanowi możliwość powołania na stanowisko Dyrektora Generalnego Służby Więziennej i jego zastępców innych osób, ale jedynie spośród korpusu członków służby cywilnej. Przyjęta koncepcja jest konsekwencją propozycji, by Dyrektor Generalny Służby Więziennej był centralnym organem administracji rządowej (wzorem innych służb mundurowych).

Dodatkowo wprowadzono kadencyjność na stanowiskach Dyrektora Generalnego i dyrektora okręgowego, zapewniając osobom zajmującym te stanowiska gwarancję stałości prowadzonej polityki w zakresie wykonywania zadań ustawowych, przez okres co najmniej 5 lat. Oczywiście przewidziano możliwość zwolnienia lub odwołania ze stanowisk kadencyjnych przed upływem kadencji, ale tylko z przyczyn enumeratywnie wymienionych w ustawie. Uregulowano ponadto odrębnie dla funkcjonariuszy i innych osób ich status prawny po zwolnieniu albo odwołaniu z zajmowanego stanowiska.

W odniesieniu do pozostałych stanowisk zaliczonych do wyższych stanowisk kierowniczych w Służbie Więziennej zagwarantowano trwałość stosunku służbowego, którego wzruszenie może nastąpić jedynie w przypadkach określonych w ustawie. Oznacza to, że zwolnienie ze stanowisk tych funkcjonariuszy może nastąpić tylko w razie zaistnienia ustawowych przesłanek do przeniesienia ich na niższe stanowisko służbowe, zwolnienia ze służby albo stwierdzenia wygaśnięcia stosunku służbowego.

W sposób odmienny niż dotychczas określono przełożonych właściwych do podejmowania czynności wynikających ze stosunku służbowego, odnośnie wyższej kadry kierowniczej w Służbie Więziennej. Zasadą przyjętą w całym projekcie ustawy jest zasada, zgodnie z którą wszelkie czynności wynikające ze stosunku służbowego funkcjonariusza podejmuje kierownik jednostki, w której funkcjonariusz pełni służbę – poza wyjątkami określonymi w samych przepisach ustawy. Podobnie więc uregulowano tę kwestię w odniesieniu do wyższych stanowisk kierowniczych w Służbie Więziennej. Tym samym przeniesiono część uprawnień spoczywających do tej pory na Ministrze

Sprawiedliwości, czy też Dyrektorem Generalnym Służby Więziennej, odpowiednio na Dyrektora Generalnego oraz dyrektora okręgowego. Jest to również konsekwencją przyznania większych niż dotychczas uprawnień Dyrektorowi Generalnemu, jako centralnemu organowi administracji rządowej, a także dyrektorowi okręgowemu. Zwiększenie uprawnień następuje oczywiście wraz ze zwiększeniem zakresu odpowiedzialności i obowiązków.

Niezależnie od powyższego, przyjęta koncepcja jest konsekwencją rozwiązań zawartych w rozdziale 14 projektu ustawy.

Ad. 4) W rozdziale 4 projektu ustawy określono nietypowe zmiany stosunku służbowego oraz przysługujące z tytułu tych zmian prawo do uposażenia zasadniczego oraz innych świadczeń i należności pieniężnych. Co do zasady pozostawiono dotychczasowe rozwiązania, jako rozwiązania sprawdzone w praktyce. Dokonano jednakże pewnego uporządkowania tych spraw, poprzez między innymi:

- jednoznaczne wskazanie przełożonych uprawnionych do dokonywania zmian stosunku służbowego w tym zakresie,

- ograniczenie możliwości przenoszenia albo delegowania do pełnienia służby w innej miejscowości: kobiety w ciąży, funkcjonariusza samodzielnie sprawującego opiekę nad dzieckiem do lat 14 oraz funkcjonariusza samodzielnie sprawującego opiekę nad dzieckiem, bez względu na jego wiek, jeżeli stało się ono niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy przed osiągnięciem 18 lat życia lub 25 lat życia w przypadku dziecka uczęszczającego do szkoły i dostosowanie tych regulacji do obowiązujących przepisów unijnych (tzw. godzenie obowiązków zawodowych z rodzinnymi),

- rozszerzenie katalogu możliwości oddelegowania funkcjonariusza do pełnienia służby poza jednostkami organizacyjnymi Służby Więziennej poprzez oddelegowanie do pełnienia służby także poza granicami kraju, co jest konsekwencją między innymi możliwości uczestnictwa funkcjonariuszy w kontyngentach międzynarodowych,

- wyraźne zapisanie, iż powierzenie funkcjonariuszowi pełnienia obowiązków służbowych na innym stanowisku może nastąpić wyłącznie w tej samej jednostce organizacyjnej, a nie – jak przyjmowano dotychczas – w tej samej miejscowości;

w tej samej miejscowości znajdować się może bowiem kilka jednostek penitencjarnych, zaś instytucja „powierzenia pełnienia obowiązków” służyć powinna zapewnieniu ciągłości służby w tej samej jednostce organizacyjnej; przenoszenie funkcjonariuszy pomiędzy jednostkami organizacyjnymi następuje przecież – zgodnie z przepisami ustawowymi – w drodze delegowania albo przeniesienia do pełnienia służby,

- wprowadzenie instytucji „czasowego pełnienia obowiązków służbowych na stanowisku obsadzonym przez funkcjonariusza, który czasowo nie może pełnić swoich obowiązków”, tj. instytucji na wzór umowy zastępstwa z Kodeksu pracy; realizacja propozycji umożliwi obsadzanie wolnych stanowisk na czas określony, ale nieograniczony przepisami ustawowymi (np. przez cezurę czasową 12- miesięczną – tak, jak przy powierzeniu obowiązków); warunkiem stosowania tej instytucji będzie, podobnie jak w przypadku przepisów prawa pracy, czasowa niezdolność zastępowanego funkcjonariusza do pełnienia służby na stanowisku, które zostanie czasowo objęte przez zastępującego funkcjonariusza,

- wprowadzenie instytucji pozostawania w dyspozycji określonego przełożonego; instytucja ta będzie miała zastosowanie jedynie w przypadku Dyrektora Generalnego Służby Więziennej i dyrektorów okręgowych – wyżej wymienieni funkcjonariusze będą mogli pozostawać w dyspozycji przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy, po którym następować będzie ich mianowanie na inne stanowisko służbowe lub zwolnienie ze służby; ponadto instytucja pozostawania w dyspozycji będzie stosowana w przypadku oddelegowania funkcjonariusza do pełnienia zadań służbowych poza Służbą Więzienną oraz w przypadku zwolnienia funkcjonariusza z obowiązku wykonywania zadań służbowych, udzielonego na zasadach określonych w przepisach związkowych; w okresie pozostawania w dyspozycji funkcjonariusz zachowuje wszelkie uprawnienia płacowe wraz z prawem do ich wzrostu. Jest to instytucja analogiczna do obowiązującego w dotychczasowych przepisach: pozostawania bez przydziału służbowego.

Ad. 5) W rozdziale 5 projektu ustawy określono przesłanki do zawieszenia funkcjonariusza w czynnościach służbowych i jego uprawnienia w zakresie wysokości otrzymywanego uposażenia. Wprowadzone zmiany dokonane zostały wzorem innych

służb mundurowych. Mają one na celu doprecyzowanie przepisów określających zasady zawieszenia w czynnościach służbowych funkcjonariuszy SW, w przypadku zastosowania wobec nich tymczasowego aresztowania lub wszczęcia przeciwko nim postępowania karnego. Celowym wydaje się bowiem wyraźne zastrzeżenie, iż zawieszenie w czynnościach służbowych powinno trwać przez cały okres trwania aresztu tymczasowego (stąd też możliwość jego przedłużenia do czasu zakończenia postępowania karnego, nie dłużej jednak niż przez czas 12 miesięcy). Zawieszenie powinno wynikać z dobra prowadzonego postępowania lub dobra służby. Dlatego też obligatoryjne zawieszenie w czynnościach służbowych następować powinno w przypadku przestępstw tzw. „umyślnych”, zaś fakultatywne zawieszenie w przypadku przestępstw tzw. „nieumyślnych” i naruszenia przepisów dyscyplinarnych.

Ad. 6) W rozdziale 6 projektu ustawy znacznej „przebudowie” uległy przepisy odnoszące się do kwestii obligatoryjnego i fakultatywnego rozwiązania stosunku służbowego, a także stwierdzenia jego wygaśnięcia. Przechodząc do omówienia zmian w obszarze przesłanek warunkujących obligatoryjne zwolnienie funkcjonariusza, podać trzeba, iż uległy one znacznemu zawężeniu. Uznano bowiem, że większość z nich powinna stanowić podstawę do stwierdzenia wygaśnięcia stosunku służbowego, a nie jego rozwiązania. Skoro bowiem większość dotychczasowych przesłanek obligatoryjnego zwolnienia ze służby wynika z uprzednio podjętych prawomocnych rozstrzygnięć przez organy niezależne od Służby Więziennej, to brak jest uzasadnienia do prowadzenia postępowania administracyjnego zmierzającego jedynie do potwierdzenia faktu już rozstrzygniętego przez inne organy (np. przez sąd karny, czy komisję lekarską). Podobnie też sytuacja wygląda z obligatoryjną przesłanką, jaką jest orzeczenie o wymierzeniu kary dyscyplinarnej w postaci wydalenia ze służby. Orzeczenie takie podlega ocenie niezawisłego organu, jakim jest sąd administracyjny i nie ma potrzeby, w razie niezakwestionowania takiego orzeczenia przez ten sąd, prowadzenia ponownego postępowania zmierzającego do osiągnięcia takiego samego celu – czyli wydalenia funkcjonariusza ze służby. Wydaje się więc, że organy Służby Więziennej powinny jedynie poprzestawać na stwierdzeniu wygaśnięcia stosunku służbowego w wyżej wymienionych sprawach.

Dotychczasowe wyroki zapadłe przed sądami administracyjnymi wskazują, że osoby całkowicie niezdolne do służby, czy też skazane wyrokami sądów, i tak w dalszym ciągu pozostają w stosunku służbowym, albowiem decyzje o ich zwolnieniu ze służby obarczone były błędami, i to najczęściej błędami formalnymi.

Nowe zasady mają więc na celu realizację rozstrzygnięć podjętych w innym, prawomocnie zakończonym postępowaniu, bez konieczności prowadzenia skomplikowanych postępowań administracyjnych, które i tak przecież nie mogą mieć waloru rozstrzygającego, a jedynie potwierdzający. Oczywiście, mając na względzie ochronę interesów funkcjonariusza, w rozdziale 14 przewidziano konsekwencje uchylecia prawomocnego rozstrzygnięcia wydanego przez organ spoza Służby Więziennej i – w efekcie – ponowne nawiązanie z tym funkcjonariuszem stosunku służbowego.

Niezależnie od powyższego katalog przesłanek warunkujących ustanie stosunku służbowego, ze względów praktycznych, poszerzono o:

- nieobecność w służbie przez okres powyżej 3 miesięcy z powodu tymczasowego aresztowania,
- wymierzenie przez sąd prawomocnym orzeczeniem środka karnego w postaci zakazu wykonywania zawodu funkcjonariusza,
- skazanie prawomocnym wyrokiem sądu na karę dodatkową pozbawienia praw publicznych,
- prawomocną odmowę wydania poświadczenia bezpieczeństwa osobowego w rozumieniu przepisów o ochronie informacji niejawnych;
- upływ 12 miesięcy od dnia zaprzestania służby z powodu choroby (przesłanka pragmatyczna, w praktyce często zdarzało się, że funkcjonariusze przedłużali zwolnienia lekarskie, by w ten sposób uniknąć zwolnienia ze służby; takie postępowanie godziło wprost w bezpieczeństwo jednostek penitencjarnych, gdyż stanowisko zajmowane przez „chorującego” funkcjonariusza nie mogło być obsadzone na stałe przez inną osobę),
- upływ 12 miesięcznego okresu zawieszenia w czynnościach służbowych,

- dwukrotne nieusprawiedliwione nie stawienie się na badanie lub obserwację w zakładzie opieki zdrowotnej, chyba że skierowanie do komisji nastąpiło na prośbę funkcjonariusza (przesłanka wynikająca z pragmatyki służbowej, uzasadnienie jak wyżej – funkcjonariusze celowo unikali stawiennictwa na badania, by w ten sposób uniknąć zwolnienia ze służby),

- porzucenie służby przez funkcjonariusza (przyjęto, iż przez porzucenie służby należy rozumieć nieusprawiedliwioną nieobecność funkcjonariusza trwającą ponad 10 dni kalendarzowych).

Istotnej zmiany dokonano również w redakcji dotychczasowej przesłanki do fakultatywnego zwolnienia ze służby w związku z nabyciem uprawnień emerytalnych. W miejsce dotychczasowego określenia, że funkcjonariusz może być zwolniony ze służby z powodu osiągnięcia 30 letniej wysługi emerytalnej, wprowadzono zasadę, że zwolnienie takie może nastąpić jedynie w przypadku spełnienia przez funkcjonariusza warunków do nabycia prawa do emerytury w pełnym wymiarze, bez zwiększenia z tytułu inwalidztwa pozostającego w związku ze służbą, lub osiągnięcia 55 lat życia i nabycia prawa do emerytury określonego w ustawie z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

W rozdziale 6 określono ponadto prawo funkcjonariusza do otrzymania odprawy, w związku z ustaniem jego stosunku służbowego. Prawo do otrzymania odprawy ograniczono jedynie do funkcjonariuszy w służbie stałej. Wysokość tej odprawy jest równa dotychczas obowiązującej. Wprowadzono też zasadę, zgodnie z którą w razie śmierci funkcjonariusza w związku z wykonywaniem przez niego obowiązków służbowych, pozostała po nim rodzina otrzymuje maksymalną (tj. równą 6 miesięcznemu uposażeniu) odprawę pośmiertną.

Rozszerzono także katalog funkcjonariuszy uprawnionych do otrzymywania tzw. świadczenia rocznego w związku z ustaniem stosunku służbowego o funkcjonariuszy zwolnionych ze służby w związku z likwidacją jednostki organizacyjnej Służby

Więziennej i zwolnionych na własną prośbę, jeśli jednocześnie nabyli prawo do pełnej wysługi emerytalnej.

Ad. 7) W rozdziale 7 projektu ustawy określono zagadnienia związane ze zdrowiem i bezpieczeństwem funkcjonariuszy w służbie. Przede wszystkim w rozdziale tym zawarto dotychczasowe przepisy o zdolności fizycznej i psychicznej do służby, a także zasady kierowania funkcjonariuszy do komisji lekarskiej. W szczególności przewidziano możliwość kierowania z urzędu funkcjonariusza do komisji lekarskiej w przypadku, gdy jego nieobecność w służbie przekracza pewien okres, wraz z nałożeniem na niego ustawowego obowiązku poddania się określonym badaniom. Brak takiej regulacji powodował bowiem unikanie przez funkcjonariuszy skierowanych na komisję lekarską poddania się badaniom. Z drugiej zaś strony - zgodnie z wytycznymi Centralnej Komisji Lekarskiej MSWiA - obowiązek poddania się badaniom winien wynikać z pragmatyki służbowej, albowiem jest to polecenie służbowe. Wspomnieć również można, iż analogiczne rozwiązania zostały przyjęte w innych służbach mundurowych.

Ustawowo uregulowano pewne szczegółowe rozwiązania dotyczące zagadnień związanych ze służbą medycyny pracy. Wskazano więc, że zadania z tego zakresu wykonują jednostki służby medycyny pracy Służby Więziennej, które wyposażono w pewne kompetencje zmierzające do zagwarantowania ochrony zdrowia funkcjonariuszy. By uniknąć zdarzeń nadzwyczajnych, które miały miejsce w ostatnich czasach, jednostki medycyny pracy będą mogły zarówno kierować funkcjonariusza do komisji lekarskiej, jak i samodzielnie lub też na polecenie przełożonego „odsuwać” funkcjonariusza od wykonywania określonych czynności służbowych (w szczególności czynności służbowych wykonywanych z bronią palną).

W celu ochrony i poprawy kondycji fizycznej i psychicznej funkcjonariuszy, wykonujących częstokroć skomplikowane i stresogenne zadania służbowe, wprowadzono regulacje dotyczące obozów kondycyjnych (kwestia ta była dotychczas regulowana w aktach niższego rzędu).

Określono również odpowiedzialność przełożonych za stan bezpieczeństwa i higieny służby funkcjonariuszy. Z problematyką bezpieczeństwa i higieny pracy

nierozzerwalnie związana jest także tematyka odszkodowań za uszczerbek na zdrowiu lub szkodę poniesioną w służbie. Nadmienić trzeba, iż problematyka ta dotychczas nie była uregulowana w ustawie pragmatycznej. Dlatego też w projekcie ustawy zdefiniowano pojęcie wypadku pozostającego w związku z pełnieniem służby, a także określono wysokość przysługującego odszkodowania.

Ad. 8) W rozdziale 8 projektu ustawy określono zagadnienia związane z czasem służby funkcjonariuszy. W Służbie Więziennej zagadnienia te regulowane były dotychczas w przepisach wykonawczych, zaś na wadliwość takiej konstrukcji prawnej niejednokrotnie zwracał uwagę między innymi Rzecznik Praw Obywatelskich.

Dlatego w projekcie ustawy zdefiniowano czas służby funkcjonariusza, podając że jest on określony wymiarem jego obowiązków, z uwzględnieniem prawa do wypoczynku (wzorem dotychczas obowiązującej ustawy o Służbie Więziennej). W ustawie dodano jednak normy prawne określające tzw. normatyw czasu pełnienia służby, rozkłady czasu służby, a także prawo funkcjonariusza do czasu wolnego od służby oraz ekwiwalentu pieniężnego za pełnienie służby ponad ustawowy wymiar (tzw. „nadgodziny”).

Określono ponadto przesłanki umożliwiające przedłużenie czasu służby funkcjonariusza ponad normę i sposób udzielania czasu wolnego za tak pełnioną służbę, a także wskazano za jakie okresy czasu wolnego się nie udziela, niezaliczając jednocześnie tych okresów do normatywu.

Ad. 9) W rozdziale 9 projektu ustawy określono zagadnienia związane z urlopami i zwolnienia funkcjonariuszy od zajęć służbowych. Poza regulacjami zawartymi w dotychczasowej ustawie o Służbie Więziennej, wprowadzono szereg norm umieszczonych w rozporządzeniu wykonawczym.

Jednocześnie, uznając że dotychczasowe rozwiązania w regulowanym zakresie sprawdziły się w praktyce, dodano szereg przepisów porządkujących, mających wpływ na prawidłowość realizowanej polityki urlopowej w Służbie Więziennej. I tak, tytułem przykładu:

- wprowadzono wyraźne zastrzeżenie, zgodnie z którym funkcjonariuszowi zwalnianemu ze służby wypłaca się ekwiwalent pieniężny za niewykorzystane urlopy wypoczynkowe lub dodatkowe, jedynie za czas nie dłuższy niż ostatnie 3 lata kalendarzowe. Podobne uregulowania zawarte zostały w ustawach pragmatycznych innych służb mundurowych (na przykład ustawa o Policji);

- nałożono na funkcjonariusza obowiązek wykorzystania urlopu wypoczynkowego w okresie od złożenia pisemnego zgłoszenia wystąpienia ze służby do dnia zwolnienia;

- mając na względzie wykorzystywaną przez funkcjonariuszy praktykę okresowego zwalniania się z obowiązku pełnienia służby poprzez rozpoczęcie różnego rodzaju szkół i kursów (w szczególności szkół pomaturalnych, studiów podyplomowych, ale także aplikacji prawniczych, z zasad organizacji których wynika obowiązek uczestnictwa w zajęciach przez określony czas w tygodniu pracy i to przez okres kilku lat), zdecydowano się zawrzeć w projekcie ustawy wyraźne ograniczenia, określające prawo do urlopu szkolnego jedynie dla tych funkcjonariuszy, którzy uprzednio uzyskali zgodę właściwego przełożonego na dokończenie.

Ponadto określono sposób ustalania ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany urlop, poprzez wskazanie, że za każdy dzień niewykorzystanego przez funkcjonariusza urlopu wypoczynkowego lub dodatkowego, wypłaca się mu 1/21 miesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym.

Ad. 10) W rozdziale 10 projektu ustawy zawarto przepisy regulujące problematykę mundurową. Podać należy, że przepisy te stanowią w zasadzie powtórzenie dotychczas obowiązujących uregulowań, zaś obecnie dodano jedynie normy prawne określające sposób realizacji uprawnień mundurowych i doprecyzowano tematycznie treść upoważnień ustawowych dla Ministra Sprawiedliwości do wydania aktów prawnych regulujących materię tzw. „przepisów mundurowych”.

Ad. 11) Niezwykle istotnymi wydają się być nowe regulacje ujęte w rozdziale 11, odnoszącym się do obowiązków funkcjonariuszy Służby Więziennej. I tak, w pierwszym

rzędzie zauważyć można, iż znacznemu poszerzeniu uległa treść przepisów określających zasady opiniowania służbowego funkcjonariuszy. Przede wszystkim:

- wskazano cele, którym opiniowanie ma służyć,
- określono przełożonych właściwych w tych sprawach,
- unormowano tryby wzruszania opinii służbowych.

Wprowadzono nową regulację, wzorem pragmatyki urzędniczej, odnoszącą się do kwestii nepotyzmu. Zgodnie z projektem małżonkowie, osoby pozostające ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz osoby pozostające ze sobą we wspólnym pożyciu nie będą mogły pełnić służby lub być zatrudnione w tej samej jednostce organizacyjnej, jeżeli powstałby między nimi stosunek bezpośredniej podległości służbowej .

Znacznemu poszerzeniu uległa również treść przepisów podejmowania przez funkcjonariuszy zajęć zarobkowych poza służbą. W projekcie ustawy wyraźnie zapisano, iż zgodę na wykonywanie takiego zajęcia można uzyskać wyłącznie, jeśli zajęcie zarobkowe:

- nie zakłóca wykonywania przez funkcjonariusza obowiązków służbowych w zakresie zadań Służby Więziennej określonych w ustawie,
- nie narusza prestiżu służby,
- nie podważa zaufania do bezstronności funkcjonariusza,
- nie pozostaje w sprzeczności z interesem służby i jej zadaniami.

W ustawie dodatkowo umieszczono normy prawne odnoszące się do instytucji cofnięcia przyznanego zezwolenia na wykonywanie zajęcia zarobkowego poza służbą i jednoznacznego i bezwarunkowego zakazu jego wykonywania przez kierowników jednostek organizacyjnych (osoby te, ze względu na charakter pełnionych funkcji, mogłyby jedynie wykonywać działalność naukową, dydaktyczną i badawczą).

Wprowadzono do projektu ustawy przepisy określające zasady wykonywania pracy przez funkcjonariuszy na rzecz przywieziennych zakładów pracy, gmin *etc.*(np. zadania konwojowe), z uwzględnieniem zasady, iż za pracę taką wynagrodzenie wypłacane jest odrębnie przez właściwe przedsiębiorstwo, czy jednostkę samorządu terytorialnego oraz, że funkcjonariusze wykonujący te zadania korzystają z ochrony prawnej i uprawnień wynikających z projektu ustawy o Służbie Więziennej.

Proponowana regulacja wynika przede wszystkim z nowych rozwiązań zawartych w Kodeksie karnym wykonawczym, gdzie duży nacisk został położony na pracę wykonywaną nieodpłatnie na rzecz jednostek samorządu terytorialnego. Tym samym na jednostki organizacyjne Służby Więziennej zostały nałożone dodatkowe obowiązki polegające na zapewnieniu odpowiedniej grupy konwojentów – funkcjonariuszy – nadzorujących pracę skazanych. Powoduje to znaczne zwiększenie ilości nadgodzin wśród funkcjonariuszy, zwłaszcza działów ochrony, gdyż w obecnym stanie prawnym tylko funkcjonariusz wykonujący obowiązki służbowe może występować w umundurowaniu oraz korzystać z uprawnień wynikających z ustawy o Służbie Więziennej. Przyjęcie proponowanego rozwiązania pozwoliłoby z jednej strony na ograniczenie liczby nadgodzin występujących w Służbie Więziennej, z drugiej zaś strony funkcjonariusz mógłby uzyskać dodatkowe wynagrodzenie bez konieczności poszukiwania zatrudnienia poza służbą. Dodatkowo wprowadzenie odpowiednich przepisów do ustawy mogłoby służyć aktywizacji dyrektorów jednostek podstawowych w kierunku nawiązywania i poszerzania współpracy np. z jednostkami samorządu terytorialnego.

Rozszerzając katalog obowiązków nałożonych na funkcjonariusza Służby Więziennej zobligowano go również do składania oświadczeń majątkowych, obejmujących swoim zakresem majątek stanowiący małżeńską wspólność majątkową i jego majątek osobisty. Projektowane przepisy stanowią, iż oświadczenie takie funkcjonariusz składałby zawsze przy przyjęciu i zwolnieniu ze służby, zaś w trakcie jej trwania każdego roku do dnia 31 marca. Wprowadzenie przedmiotowych norm prawnych wydaje się mieć niezwykle istotne znaczenie w aspekcie walki z korupcją i próbami bezprawnego wpływania na zachowania funkcjonariuszy publicznych, jakimi są funkcjonariusze Służby Więziennej.

Funkcjonariusze Służby Więziennej, wykonujący obowiązki służbowe jako funkcjonariusze publiczni w latach 1944 – 1990, zobligowani zostali również do składania oświadczeń na temat ewentualnego brania przez nich udziału w represjach wymierzonych przeciwko opozycji demokratycznej. Wydaje się bowiem, że w skład formacji realizującej ustawowy obowiązek praworządnego wykonywania kary

pozbawienia wolności nie powinny wchodzić osoby, które częstokroć w bezprawny sposób stosowały środki represji wobec uwięzionych członków opozycji.

Dodatkowo, mając na względzie dziesięcioletnią praktykę stosowania ustawy pragmatycznej, obowiązki nałożone na funkcjonariuszy zostały poszerzone o obowiązek powiadomienia właściwego przełożonego o każdorazowej zmianie miejsca zamieszkania. Obowiązek ten wynika wprost z konieczności zapewnienia bezpieczeństwa jednostki penitencjarnej. Dyrektor zakładu karnego czy też aresztu śledczego po prostu musi wiedzieć, gdzie zamieszkuje podległy mu funkcjonariusz, którego obecność może okazać się niezbędną na przykład w przypadku buntu, czy innego zbiorowego wystąpienia osadzonych.

Ad. 12) Rozwiązania zaproponowane w rozdziale 12 projektu ustawy („Sprawy mieszkaniowe”) obejmują przede wszystkim rezygnację z dotychczasowego zapisu, zgodnie z którym funkcjonariuszowi w służbie stałej przysługiwało prawo do lokalu mieszkalnego, gdyż Służba Więzienna nie dysponuje dostatecznym zasobem lokali w dyspozycji do realizacji prawa na zasadzie przydziału lokalu mieszkalnego. Realizacja tego prawa następowała w praktyce poprzez przyznawanie świadczenia zastępczego, w postaci bezzwrotnej pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego. Mając jednak na względzie permanentne niedofinansowanie Służby Więziennej w zakresie spraw mieszkaniowych (potrzeby i zaległości w wypłacie pomocy finansowej wynosiły na dzień 31 grudnia 2006 r. blisko 20 mln zł) zdecydowano się na zmianę formy wypłacania tego świadczenia.

I tak, w projekcie ustawy przewidziano, iż funkcjonariuszowi w służbie stałej, na jego pisemny wniosek, może być przyznana pomoc finansowa na zaspokojenie jego potrzeb mieszkaniowych, ale pomoc mająca formę zwrotnej, nieoprocentowanej pożyczki. Pożyczka ta, obliczona zgodnie z treścią projektowanych regulacji, wynosić będzie mogła maksymalnie 100 612,50 zł, co – przy uwzględnieniu wkładu własnego funkcjonariusza – powinno w zupełności okazać się wystarczające do zakupu lokalu mieszkalnego lub budowy domu.

Co istotne, projekt ustawy, w odróżnieniu od przepisów dotychczas obowiązujących odchodzi od obowiązku zakupu mieszkania lub budowy domu w miejscowości peł-

nienia służby lub w miejscowości pobliskiej. Skoro funkcjonariusz otrzymywać ma zwrotną pomoc finansową, a nie lokal mieszkalny, to za nieuzasadnione uznano dalsze ograniczanie jego swobód życiowych, poprzez zawężanie możliwości realizowania inwestycji mieszkaniowych jedynie w ściśle określonym i narzuconym miejscu. Tym bardziej, że dotychczas stosowane definiowanie terminu „miejscowości pobliskiej” budziło poważne kontrowersje.

W projekcie ustawy określono również sytuacje, w których udzielona pożyczka lub jej niewykorzystana część podlegać będzie natychmiastowemu zwrotowi i to zwrotowi wraz z odsetkami ustawowymi. Nie można bowiem dopuścić do sytuacji, w której funkcjonariusz pożyczkę otrzymaną na ściśle określony cel przeznaczy np. na zakup dóbr konsumpcyjnych, lub też po otrzymaniu stosunkowo wysokiej kwoty zdecyduje się na odejście ze służby. Projektodawca – mając na względzie interes funkcjonariusza – przewidział jednak, że zwrot pożyczki może nastąpić w ratach, jeżeli wykaże on, że jednorazowy zwrot pożyczki uniemożliwi zaspokojenie jego podstawowych potrzeb życiowych.

Wraz z wprowadzeniem nowych zasad wypłaty pomocy finansowej na cele mieszkaniowe i zmianą jej maksymalnej, proponuje się likwidację wszelkich równoważników pieniężnych, tj.:

- równoważnika z tytułu braku mieszkania;
- równoważnika za remont zajmowanego lokalu mieszkalnego.

Zdaniem projektodawcy równoważniki te powinny zostać zlikwidowane, zaś pochodzące z tego tytułu oszczędności (ok. 30 mln zł rocznie), przeznaczone na pomoc finansową, realizowaną w nowej formie.

Zaproponowane w rozdziale 12 projektu ustawy rozwiązania dotyczą także regulacji odnoszących się do samych lokali mieszkalnych. Obecnie funkcjonujące dwie formy zamieszkiwania przez funkcjonariuszy w lokalach w dyspozycji Służby Więziennej (tj. na podstawie decyzji o przydziale lokalu mieszkalnego na czas nieoznaczony lub na podstawie decyzji o przydziale kwatery tymczasowej na czas służby), zostaną zastąpione jedną formą – decyzją o przydziale lokalu funkcyjnego. Funkcjonariusz zajmujący lokal funkcyjny, ponosić będzie pełną odpłatność za jego używanie. Według przedłożonej propozycji, Służba Więzienna posiadałaby więc jedynie lokale funkcyjne

przeznaczone dla funkcjonariuszy przeniesionych z urzędu do pełnienia służby w innej miejscowości, na czas pełnienia tej służby i funkcjonariuszy legitymujących się określonymi kwalifikacjami, szczególnie przydatnymi dla Służby Więziennej.

Ponadto Służba Więzienna planuje radykalne zmniejszenie zasobu lokali pozostających w jej trwałym zarządzie. Na dzień 1 września 2006 r. więziennictwo posiadało 373 lokale w trwałym zarządzie. W najbliższym czasie – zgodnie z informacjami uzyskanymi w Centralnym Zarządzie Służby Więziennej - w trwałym zarządzie Służby Więziennej będzie się znajdować 150 lokali, które będą mogły zostać przeznaczone – w myśl przedstawionej w projekcie ustawy koncepcji – na lokale funkcyjne. Dyrektor Generalny Służby Więziennej, jako upoważniony organ, będzie sprawował funkcję kontrolną nie tylko nad istniejącym zasobem lokali funkcyjnych, ale również nad czynnościami związanymi z ewentualnym wynajęciem tych lokali na wolnym rynku. W całkowitej zgodności z powyższą koncepcją pozostaje również przepis, zgodnie z którym Dyrektor Generalny Służby Więziennej będzie jedynym organem uprawnionym do wyrażenia zgody na przydzielenie lokalu funkcyjnego funkcjonariuszowi, który zajmuje ważne dla służby stanowisko, lub legitymuje się określonymi kwalifikacjami, szczególnie przydatnymi dla służby. W ten sposób uniknie się potencjalnej możliwości dowolnego i uznaniowego przyznawania lokali funkcyjnych funkcjonariuszom przez inne organy kierownicze Służby Więziennej, na przykład dyrektorów okręgowych, czy nawet dyrektorów jednostek podstawowych więziennictwa (zakładów karnych i aresztów śledczych).

Jednocześnie w odniesieniu do funkcjonariuszy delegowanych do czasowego pełnienia służby w innej miejscowości, projektodawca zagwarantował im otrzymanie zakwaterowania na zasadach określonych przez Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, wskazując jednocześnie, że koszt zakwaterowania funkcjonariusza delegowanego pokrywa się ze środków budżetu jednostki, do której funkcjonariusz został delegowany.

Lokale pozostające w dyspozycji i nie przeznaczone na lokale funkcyjne, pozostawałyby w posiadaniu dotychczasowych lokatorów, zaś Dyrektor Generalny Służby Więziennej – sukcesywnie – zrzekał się trwałego zarządu nad nimi. Prowadząc taką „politykę mieszkaniową” Służba Więzienna docelowo wyzbędzie się innych lokali

mieszkalnych niż lokale funkcyjne, zaś zamieszkujący je funkcjonariusze, emeryci i renciści Służby Więziennej utrzymają prawo do zamieszkiwania w nich, wraz z prawem nabycia ich na preferencyjnych, określonych w przepisach odrębnych, zasadach.

Ad. 13) W rozdziale 13 projektu ustawy określono rodzaje świadczeń pieniężnych i zasady ich przyznawania funkcjonariuszom, a także rodzaje i zasady przyznawania funkcjonariuszom świadczeń socjalnych. Podać należy, że przepisy te stanowią w zasadzie powtórzenie dotychczas obowiązujących uregulowań.

Rozszerzeniu uległy jedynie przepisy związane z nagrodami rocznymi. Dotychczas sprawa ta regulowana była w akcie wykonawczym. Mając na względzie wymogi konstytucyjne zdecydowano się recypować te – sprawdzone *nota bene* w praktyce – rozwiązania do ustawy pragmatycznej. Podobnie rzecz się ma w przypadku katalogu świadczeń socjalnych.

W nowy sposób unormowano jedynie zasady wypłaty zasiłku pogrzebowego funkcjonariuszowi, któremu zmarł członek rodziny. Przyjęta redakcja przepisu podyktowana została oczywistą potrzebą zrównania uprawnień wszystkich funkcjonariuszy do wypłaty przedmiotowego świadczenia. Dotychczas bowiem wysokość otrzymywanego zasiłku uzależniona była wprost od zajmowanego stanowiska, co w praktyce prowadziło do sytuacji, w której otrzymujący wyższe uposażenie dyrektor jednostki penitencjarnej otrzymywał z budżetu dodatkowe pieniądze, które – zgodnie z obowiązującymi przepisami - nie należały się już i tak mniej zarabiającemu strażnikowi (zasiłek wypłacony w wysokości określonej w tzw. przepisach „zusowskich” przekraczał dwukrotność jego miesięcznego uposażenia). Projektodawca założył, iż zasiłek pogrzebowy wypłacany będzie każdemu funkcjonariuszowi w równej wysokości. Składać na niego będzie się zasiłek pogrzebowy (w takiej wysokości, jak określona w ogólnie obowiązujących przepisach) i tzw. zasiłek wyrównawczy. Zasiłek wyrównawczy wypłacany będzie jedynie w przypadku, gdy funkcjonariusz nie uzyska odpowiedniego świadczenia na przykład z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, lub też gdy świadczenie to będzie niższe od określonej w ustawie kwoty (250 % przeciętnego uposażenia funkcjonariusza.). W tym miejscu

nadmienić należy, że projektowane rozwiązanie służy realizacji oczywistego postulatu tzw. sprawiedliwości społecznej.

Ad. 14) W rozdziale 14 projektu ustawy zaproponowano nowe rozwiązania dotyczące rozpatrywania sporów o roszczenia funkcjonariuszy ze stosunku służbowego. W rozdziale tym dokonano podziału spraw osobowych w zależności od formy ich załatwiania, a także - co się z tym wiąże – procedurę zmierzającą do ich rozstrzygnięcia.

I tak przyjęto, że tylko sprawy osobowe dotyczące:

- zwolnienia ze służby,
- przeniesienia z urzędu do pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej,
- przeniesienia na niższe stanowisko służbowe,
- zawieszenia w czynnościach służbowych,

będą rozstrzygane w formie decyzji administracyjnej. Tym samym do postępowań w takich sprawach będą miały w pełni zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, z zagwarantowaniem funkcjonariuszowi prawa do wniesienia skargi do sądu administracyjnego. Katalog wymienionych powyżej spraw jest związany z tzw. trwałą zmianą stosunku służbowego funkcjonariusza.

W konsekwencji uznano więc, że należy określić odrębny katalog spraw osobowych, wynikających z podległości służbowej, które zgodnie z doktryną i orzecznictwem sądów administracyjnych – nie podlegają kognicji tych sądów. Dlatego też dokonano enumeratywnego wyliczenia tych spraw, tj.:

- mianowania na stanowiska,
- zwalniania ze stanowisk i przenoszenia do dyspozycji,
- nadawania stopni,
- delegowania do czasowego pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej,
- delegowania do wykonywania zadań służbowych poza Służbą Więzienną w kraju lub za granicą,
- powierzenia obowiązków służbowych na innym stanowisku służbowym.

Dla odróżnienia wyżej wymienionych spraw od spraw administracyjnych, wskazano, że rozstrzyga się je w formie rozkazu personalnego, od którego nie będzie przysługiwało odwołanie. Nie oznacza to oczywiście, że niezadowolony z

rozstrzygnięcia funkcjonariusz będzie pozbawiony pewnej ochrony. Jak wskazuje orzecznictwo, w takich przypadkach funkcjonariuszowi przysługuje złożenie skargi do przełożonego lub wyższego przełożonego, w wyniku której rozkaz personalny może zostać uchylony, a przypadku braku podstaw do jego uchylecia – na przełożonym spoczywać będzie obowiązek udzielenia pisemnej informacji o przyczynach negatywnego rozstrzygnięcia sprawy.

Wskazano także, że wszystkie inne, wynikające ze stosunku służbowego, sprawy osobowe załatwiane będą w formie pisemnej, jednoinstancyjnej, a spory wynikające z takich rozstrzygnięć rozpatrywać będą sądy właściwe w sprawach z zakresu prawa pracy. Podać trzeba, że będą to przede wszystkim sprawy związane z wypłatą przysługujących funkcjonariuszowi świadczeń i należności. Przyjęte rozwiązanie pozwoli na szybsze merytoryczne rozstrzygnięcie sporów w przedmiotowym zakresie. Pozostawienie tych spraw we właściwości sądów administracyjnych wiązałoby się natomiast z przewlekłością dochodzenia przez funkcjonariuszy przysługujących im uprawnień. Ponadto dotychczasowa praktyka wykazała brak uzasadnienia do prowadzenia postępowań administracyjnych w takich sprawach, w sytuacji gdy sądy administracyjne i tak rozstrzygają tylko i wyłącznie o zgodności z prawem wydanych decyzji administracyjnych, nie wchodząc w merytoryczną słuszność przyjętych rozwiązań.

Wprowadzono nową instytucję, polegającą na „ponownym nawiązaniu stosunku służbowego” z funkcjonariuszem, wobec którego uchylono podstawy uprzedniego ustania stosunku służbowego. Proponuje się, aby w takim przypadku ze zwolnionym funkcjonariuszem nawiązywać nowy stosunek służbowy, co oznaczać będzie konieczność spełnienia przez niego wszystkich przesłanek niezbędnych do nawiązania pierwotnego stosunku służbowego. W razie niespełnienia przez zainteresowanego funkcjonariusza jakiegokolwiek z nich, nawiązanie nowego stosunku służbowego nie następowałoby, a obowiązkiem organu prowadzącego postępowanie zmierzające do przyjęcia do służby byłoby umorzenie tego postępowania i wypłata odszkodowania za niezgodne z prawem uprzednie zwolnienie ze służby. Co oczywiste, odszkodowanie powyższe byłoby wypłacane również funkcjonariuszowi, z którym nawiązano ponownie stosunek służbowy.

W następstwie wydanego aktu mianowania powstawałby obowiązek wydania rozkazu personalnego wskazującego stanowisko równorzędne do poprzednio zajmowanego, wraz z określeniem uposażenia. Uposażenie to powinno odpowiadać co najmniej wysokości uposażenia „przypisanego” do ostatnio zajmowanego przez tego funkcjonariusza stanowiska służbowego.

W przypadku braku możliwości mianowania na stanowisko co najmniej równorzędne, funkcjonariusza takiego mianowałoby się, za jego zgodą, na stanowisko odpowiednio niższe, z zachowaniem poprzednio otrzymywanego uposażenia. Brak zgody na takie rozwiązanie powodować będzie rozwiązanie z takim funkcjonariuszem stosunku służbowego, bez jakiegokolwiek dodatkowej rekompensaty.

Niezależnie od powyższego określono, iż uchylenie lub stwierdzenie nieważności decyzji o zwolnieniu ze służby jedynie z przyczyn formalnych nie powoduje po stronie takiego funkcjonariusza roszczenia o ponowne nawiązanie stosunku służbowego, a jego uprawnienia ograniczono jedynie do wypłaty (na jego wniosek) stosownego odszkodowania.

Zaproponowane rozwiązania pozwolą na wyeliminowanie niedoskonałości obecnie obowiązujących przepisów w przedmiotowym zakresie. Wielokrotnie bowiem zdarzało się, że w wyniku uchylenia decyzji o zwolnieniu funkcjonariusza ze służby, był on przywracany do służby, mimo że w międzyczasie nastąpiły zdarzenia, które pozbawiały go przymiotu funkcjonariusza – dla przykładu: całkowita niezdolność do służby, czy też skazanie prawomocnym wyrokiem sądu. Skutkowało to oczywiście dodatkowymi kosztami dla budżetu w postaci wypłacania uposażenia i innych świadczeń i rodziło ponowne koszty, związane z kolejnym, w pełni uzasadnionym, zwolnieniem ze służby. Nie wspominając już o konieczności prowadzenia skomplikowanej procedury administracyjnej, zmierzającej do zwolnienia takiego funkcjonariusza ze służby.

Z kwestią roszczeń funkcjonariusza ze stosunku służbowego nierozzerwalnie związana jest problematyka:

- wypłaty odsetek za zwłokę w wypłacie tego uposażenia,
- dokonywania potrąceń z uposażenia.

Kwestie powyższe dotychczas nie były unormowane w ustawie pragmatycznej. Odnosnie wypłaty odsetek zauważyć trzeba dodatkowo, iż podobne do proponowanych przepisów, normy prawne znajdują się w Kodeksie pracy, który znajduje zastosowanie do pracowników cywilnych więziennictwa. Podobnie rzecz się ma w przypadku ustawowych zasad dokonywania potrąceń z uposażenia funkcjonariusza (właściwe przepisy znajdują się jedynie w Kodeksie pracy, który nie ma w tym zakresie zastosowania do funkcjonariuszy Służby Więziennej).

Ad. 15) Szerokim zmianom poddane zostały przepisy określające odpowiedzialność dyscyplinarną funkcjonariuszy. Nie wchodząc w analizę rozwiązań szczegółowych, które *nota bene* przyjęte zostały w oparciu o regulacje obowiązujące już i sprawdzone w innych służbach mundurowych, zauważyć trzeba, iż redakcja przepisów tzw. dyscyplinarnych miała na celu:

- likwidację sądów dyscyplinarnych, ich funkcjonowanie nie sprawdziło się bowiem w praktyce; orzeczenia zapadłe przed tymi sądami były częstokroć kwestionowane przez sądy administracyjne, zaś w skład sądów dyscyplinarnych wchodziły niejednokrotnie osoby nie posiadające jakiegokolwiek wiedzy prawniczej;

- przyjęcie zasady ponoszenia odpowiedzialności dyscyplinarnej wyłącznie przed przełożonym, z zachowaniem prawa funkcjonariusza do odwołania się od decyzji dyscyplinarnej do wyższego przełożonego i następnie – w braku pozytywnego dla niego rozstrzygnięcia - do właściwego sądu administracyjnego, jako podmiotu „fachowego” i niezależnego;

- wprowadzenie instytucji rzecznika dyscyplinarnego, jako podmiotu samoistnego i niezależnego, prowadzącego postępowanie dyscyplinarne, który – będąc do tego odpowiednio przygotowanym – gwarantować będzie praworządność i sprawność przebiegu postępowania dyscyplinarnego;

- wprowadzenie uproszczonego postępowania dyscyplinarnego wraz z możliwością dobrowolnego poddania się karze.

Ad. 16) Za niezwykle istotne uznano ukonstytuowanie korpusu „pracowników cywilnych więziennictwa” jako urzędników państwowych. W ten sposób, odwołując się

wprost do ustawy o pracownikach urzędów państwowych, ustalono zakres praw i obowiązków pracowników cywilnych więziennictwa tożsamy z zakresem praw i obowiązków pracowników urzędów państwowych. Tym samym pracownicy cywilni więziennictwa zyskują szerszy niż dotychczas obowiązujący, a wynikający z Kodeksu pracy, katalog praw, związanych na przykład z ochroną przed zwolnieniem, prawem do nagród i wyróżnień. Z drugiej strony nakłada się na nich również nowe obowiązki „urzędnicze” i wprowadza instytucję ocen kwalifikacyjnych w pracy. Wprowadzenie przedmiotowej nowelizacji ma na celu z jednej strony uczynienie pracy w Służbie Więziennej bardziej atrakcyjną dla pracowników cywilnych, z drugiej zaś ma charakter porządkujący. Dzięki proponowanym zapisom status pracowników cywilnych zostanie częściowo zrównany ze statusem funkcjonariuszy, co w niektórych pionach służb (administracja, logistyka, służba zdrowia) wydaje się być w pełni uzasadnionym.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI:

1. Podmioty na które będzie oddziaływała ustawa:

Uchwalenie ustawy ma wpływ na funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej.

2. Wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych:

Projekt ustawy zostanie poddany konsultacjom z:

- Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym Funkcjonariuszy i Pracowników Więziennictwa;
- Krajową Radą Sądownictwa (w zakresie określającym kognicję sądową);
- Forum Związków Zawodowych;
-

3. Wpływ ustawy na sektor finansów publicznych, rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i rozwój regionalny.

Uchwalenie ustawy nie wpłynie na sytuację sektora finansów publicznych i konkurencyjność gospodarki oraz na sytuację i rozwój regionów. Uchwalenie ustawy może wpłynąć w pozytywny sposób na rynek pracy, umożliwiając szerszej grupie pracowników cywilnych zatrudnienie na stanowiskach w Służbie Więziennej.

4. Skutki dla budżetu państwa:

Wprowadzenie w życie ustawy o zmianie ustawy o Służbie Więziennej nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa.

Jednocześnie postuluje się, aby pozyskane oszczędności finansowe z tytułu rezygnacji wypłaty tzw. równoważników mieszkaniowych (oszczędności rządu ok. 30 mln zł rocznie), przeznaczyć na realizację innego świadczenia, tj. prawa do pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego, gdzie występuje chroniczny brak środków w stosunku do potrzeb (na koniec 2006 r. wynosił on blisko 20 mln zł.).

Zmiana zasad wypłaty zasiłku pogrzebowego również nie spowoduje wzrostu wydatków budżetowych w tym zakresie. W 2005 roku wypłacono bowiem w jednostkach organizacyjnych więziennictwa zasiłki dla 415 funkcjonariuszy. W związku ze zbiegiem uprawnień do zasiłku pogrzebowego określonego w ustawie pragmatycznej z uprawnieniami do zasiłku pogrzebowego przysługującymi na podstawie ogólnie obowiązujących przepisów tzw. ZUS-owskich, większość wypłat stanowiło wyrównanie wysokości tego zasiłku. I tak, w 2005 roku wydatki Służby Więziennej w zakresie realizacji wypłat zasiłków pogrzebowych zamknęły się w kwocie 1 024 778, 88 złotych, co na jednego funkcjonariusza stanowiło średnio 2 469,35 złotych.

Tymczasem kwota jednorazowego zasiłku pogrzebowego realizowanego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych pod koniec ubiegłego roku wynosiła 5 060,36 złotych.

Jeśli dodamy wyżej wymienione kwoty (tj. 2 469,35 zł - średni zasiłek pogrzebowy wypłacony funkcjonariuszowi Służby Więziennej w 2005 r. + 5 060, 36 zł – kwota zasiłku pogrzebowego wypłacanego przez ZUS), to otrzymamy kwotę 7 529, 71 złotych, która stanowić będzie kwotę zasiłku pogrzebowego przysługującego każdemu funkcjonariuszowi Służby Więziennej.

Kwota ta równa się 250 % wysokości przeciętnego wynagrodzenia funkcjonariusza wraz z nagrodą roczną. Przekiętne wynagrodzenie funkcjonariusza SW z nagrodą roczną w 2006 roku wynosiło bowiem 2 919,68 złotych (kwota ta stanowi iloczyn kwoty bazowej, wynikającej z art. 18 ust. 2 pkt d ustawy budżetowej – 1 459,84 zł – i wskaźnika wielokrotności kwoty bazowej, stanowiącej przekiętne uposażenie funkcjonariusza Służby Więziennej, wynoszącego 2,0).

Biorąc powyższe pod uwagę, zasadnie przyjąć należy, że wyżej wymieniona kwota zasiłku pogrzebowego przysługującego każdemu funkcjonariuszowi SW (tj. 7 529, 71 zł) pomniejszona o kwotę zasiłku wypłaconego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, w większości będzie skutkowała wypłatą równego wyrównania zasiłku (średnio) w dotychczasowej wysokości.

Tym samym przewidziana regulacja nie spowoduje wzrostu wydatków budżetowych w omawianym zakresie.

5. Zainteresowanie pracami nad projektem ustawy:

Projekt niniejszej ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej z chwilą przekazania tego projektu do uzgodnień z członkami Rady Ministrów. **Nie zostały/zostały** wniesione zgłoszenia zainteresowania tym projektem w trybie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414).

6. Zgodność z prawem Unii Europejskiej:

Projekt niniejszej ustawy obejmuje materię uregulowaną dyrektywą 2003/88/WE, dotyczącą niektórych aspektów organizacji czasu pracy.

W pozostałym zakresie prawo wspólnotowe oraz postanowienia Traktatu Europejskiego nie obejmują materii będącej przedmiotem regulacji niniejszego projektu ustawy.